

בעזרת השם יתברך

מי שלומד בכל יום ארץ שלשת
הלמודים האלו, בונה לעצמו

בי"ת נצחי

זוה מור שהולך לפניו לעולמי
עולמים ולנצח נצחים (אשר בנחל).

למוד יומי

ב'בלי ירושלמי תוספתא

בעריכה מפארת מוקדת ומפסקת

פרשת חיי שרה תשפ"ו

היכל הקודש ברסלב

181 Huschke Road, Liberty NY 12747

היכל הקודש

בארא פארק

1415 55th Street
Brooklyn NY 11219
347.760.5924

היכל הקודש

קרית יואל

8 Premishlan Way.
Monroe NY 10950
845.467.5299

היכל הקודש

מאנסי

34 Union Rd.
Spring Valley, NY 10977
845.445.9314

היכל הקודש

בני ברק

רחוב ירושלים 2
052.760.5715

היכל הקודש

וויליאמסבורג

27 Skillman Street
Brooklyn NY 11205
718.384.1652

היכל הקודש

קרית יואל

8 Hayes Ct.
Monroe NY 10950
845.662.4888

היכל הקודש

בלומינגדאוו

24 Merriewold LN S
Monroe NY 10950
845.238.0804

היכל הקודש

ירושלים

רחוב רבי נחמן מברסלב 15
054.845.6150

צו הערן די

הערליכע שיעורים

פונעם ראש ישיבה שליט"א
דופט:

קול ברסלב

212.444.9191

חיזוק פאר די אידישע שטוב

212.444.9169

גדפס ע"י

קרן הדפסה
היכל הקודש

2623 State Route 52
Liberty, NY 12754

718.387.2691

www.BreslevCenter.com

זבחים. פרק חמישי – איזהו מקומן דף נו עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזלץ)" תוספות

1 והיה אורך קפ"ז על רוחב קלי"ה כרתנן במסכת מדרות (דף לה.) למעוטי תבכס ללשכות
2 הבניות וחינה לו תפתוח לחובו שלא נתקדשו בקדשות עורה בשירי מנחה ובשיר
3 של פגעים ובאורים ותומים שמקדישם בהן את העורה ובהכליה סביב כדאמרין
4 בשבתות (דף ד.) ה"ז תני תנא מביה דרב חננל כל העורה היתה אורך קפ"ז
5 על רוחב קלי"ה אמר ליה רבי אבהו
6 ב' ואוכלין שם קדשי קדשים. ורבי הוא
7 דהיה קדשה בקדשות חצר האל מועד לאכילה
8 קדשי קדשים וטפי מהכי לא קדשו עורה הוא
9 חלל כל העורה ובתוכו הדיב ואולם ביתו קדשי
10 הקדשים והוא לאחורי בית הכפרת ו"א אמה
11 אריר מנאחורין ושוחרין שם קדשים קלים גרסין
12 חייבין עליו משום טומאה. החלונות. עובי החל
13 החלונות שבחומות העורה סביב מבפנים ועובי
14 החומה בראשה למעלה תנינא. וקדשי חייב
15 מצי למעשינה: ה"ז אלא למעוטי לשכות א'
16 דבניות בחול ופתוחות לקדש: שהבנים נכנסין
17 לשם ואוכלין שם קדשי קדשים ושירי מנחה
18 תלמוד לומר בחצר אהל מועד ב'. ולי"ג ושוחרין
19 שם קדשים קלים הוא וגם שאר לשון הכתוב
20 בספרים שבוש הוא וכן תהיה מספרו של רבינא
21 הא אגן תנן תוכן קדש. ולידידיה עלייה משום
22 טומאה: מדרגתן. מוצת הבנים הוא שלא יכנסו
23 לתוך בטומאה אבל בית וקרבן ליכא: והאניא
24 מני ללשכות ב'. ומדמריבין לזו לענין אכילה
25 ש"מ קדשותם דין מן התורה דא מדרבנן וקרא
26 אסמכתא הוא הדין הקילו הבנים לעקר דבר
27 ולתבשרי מקום דול לאכילת קדשי קדשים
28 הציות חייב. במקום קדש בחצר אהל מועד:
29 לאכילה שאני. דרבי בה קרא חצרות חרבה: ואל
30 שוחרין שם קדשי קלים. דאא בעינן לפני אתח
31 מועד למעוטי צדי ערודין: לאו אסרת. וקדשה בה
32 אין שוחרין אלאא לאו קדשי תני גמי אין חייבין
33 משום טומאה: מי לא עסקין דאיבא חשיבה
34 כנגד הפתח. כשדחה פתחו מוכן כנגד פתחו בית
35 החליפות: קדשי שקע שנה. גזירה הכתוב היתה
36 במלואים אבל קדשי חרבה איתרוב דאבא
37 התורה ריבנה חצרות הדרת: וזוהי שאתה וזכר
38 אתה מקריב ביום שני אתה וזבח א' אתה
39 מקריב. הכי גרסין לה במלוא סוגיא כן מצאתי
40 מוצה דכ"י פירשה ביום הקריבו את וכו' שהיה
41 הקריב וביתיה ביום אחד ולא מהניא ליה
42 הלנה בראש המזבח לאבשורי לזריקה למחר:
לגופיה

1 אֹרֶךְ מֵאָה וּשְׁמוֹנִים וְשֹׁבַע עַל רֹחַב מֵאָה וְשָׁלֹשִׁים
2 וְחֹמֶשׁ. תְּנִי תֵנָּה קַמְיָה דְּרַב נַחֲמָן, כָּל הָעוֹרָה הָיְתָה
3 מֵאָה וּשְׁמוֹנִים וְשֹׁבַע עַל רֹחַב מֵאָה וְשָׁלֹשִׁים וְחֹמֶשׁ.
4 אֲמַר לֵיהּ, הֲכִי אֲמַר לִי אָבָא. כִּנָּן הוּא, כְּהִנֵּי נִכְנְסִין
5 לָשֵׁם, וְאוֹכְלִין שָׁם קֳדָשִׁים, וְשׁוֹחֲטִין שָׁם קֳדָשִׁים
6 קְלִים, וְחִיבִין מִשּׁוּם טוּמְאָה. לְמַעוֹטֵי מֵאָה אֵילִמָּא,
7 לְמַעוֹטֵי חֲלוֹנוֹת, דְּלָתוֹת וְעוֹבֵי הַחֹמָה, תֵּנִינָא,
8 הַחֲלוֹנוֹת וְעוֹבֵי הַחֹמָה כְּלָפְפִים. וְאֵלָּא, לְמַעוֹטֵי
9 לְשָׁכוֹת, וְאֵי בְּנִיּוֹת בְּחוּל וּפְתוּחוֹת לְקֹדֶשׁ, וְהָתָּן, תִּכְּן
10 קֹדֶשׁ. מְדַרְבְּנָן. וְדִאֲרִינְיָא לֹא, וְהִתְנִינָא, לְשָׁכוֹת בְּנִיּוֹת
11 בְּחוּל וּפְתוּחוֹת לְקֹדֶשׁ, מִנֵּן שֶׁהַבְּנִיּוֹת נִכְנְסִין לָשֵׁם,
12 וְאוֹכְלִין שָׁם קֳדָשִׁים וְשִׁירֵי מִנְחָה, תִּלְמָדוּ לִזְמַר
13 בְּחֹצֵר אֹהֶל מוֹעֵד יִאֲכָלוּ, הַחוּרָה רִיבְתָּה חֲצִירוֹת
14 הָרִבָּה אֲצֵל אֲכִילָה אַחַת. אֲמַר רַבָּא, לְאֲכִילָה שְׁאֵנִי.
15 אֲבָל לְעֵנִן טוּמְאָה, לֹא. וְהִתְנִינָא, לְשָׁכוֹת בְּנִיּוֹת בְּחוּל
16 וּפְתוּחוֹת לְקֹדֶשׁ, כְּהִנֵּי נִכְנְסִין לָשֵׁם וְאוֹכְלִין שָׁם
17 קֳדָשִׁים קְדָשִׁים, וְאֵין שׁוֹחֲטִין שָׁם קֳדָשִׁים קְלִים, וְהִיבִין
18 מִשּׁוּם טוּמְאָה. לֹא אֲמַרְתָּ, אֵין שׁוֹחֲטִין. תְּנִי נָמִי, אֵין
19 חִיבִין. בְּשִׁלְמָא אֵין שׁוֹחֲטִין, בְּעֵינָא כְּנֶגֶד הַפֶּתַח,
20 וְלִיפָא. אֵלָּא אֵין חִיבִין, אָמַר. וְלִיטַעְמִיךָ, אֵין שׁוֹחֲטִין,
21 מִי לֹא עָסְקִין דְּאִיפֹא שְׁחִיטָה כְּנֶגֶד הַפֶּתַח, דֹּא לִיפֹא,
22 לְמֵאָה אֲצִטְרִיד. אֵלָּא, אֵף עַל גִּב דְּקָא שְׁחִיטָה כְּנֶגֶד
23 הַפֶּתַח. תְּנִי, אֵין שׁוֹחֲטִין, מִשּׁוּם דְּלֹא קֳדָשִׁי. תְּנִי נָמִי,
24 אֵין חִיבִין. וְלֹאכִילָה, לֹא בְּעֵינָא כְּנֶגֶד הַפֶּתַח. וְהִתְנִינָא,
25 רַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי יְהוֹדָה אֹמְרִי, שְׁנֵי פִשְׁפִּישֵׁי חַיִּי בְּבִית
26 הַחֲלִילוֹת, גֹּבֵהֵן שְׁמוֹנֶה, כְּדִי לְהַשְׁרִי אֶת הָעוֹרָה
27 לְאֲכִילַת קֳדָשִׁים קְדָשִׁים, וְלִשְׁחִיטַת קֳדָשִׁים קְלִים. אֲמַר
28 רַבִּינָא, כִּמְיָ מִכָּאן אֲכִילָה. וְהִתְבִּינֵי בְּשִׁלְשׁוֹ אֶת הַבְּשָׂר
29 פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד, וְשֵׁם תֹּאכְלוּ אוֹתוֹ. קֳדָשִׁי שְׁעָה,
30 שְׁאֵנִי: אֲמַר רַב יִצְחָק בַּר אֲבִדִּימִי, מִנֵּן דָּם שְׁנַפְסָל
31 בְּשִׁקְעַת הַחֹמָה, שְׁנַאמֶר בְּיוֹם הַקְּרִיבֹה אֶת יִבְחֹה
לגופיה

1 קדשי שעה שאני. ודמלא הכתוב באהל מועד (ויקרא ח) ומפתח אהל מועד לא
2 תצאא שבעת ימים:
3 מנין לדם שנפסל בשקיעת החמה. פירש בקונטרס דלא מהניא ליה הלנה בראש המזבח
4 לאבשורי למחר לזריקה וחימה הניחא לכאן דאמר אין לניה מועלת בראשו של
5 מזבח אלא לכאן דאמר דמועלת למה לי קרא
6 בלילה אין יכול לזרוק דביום צוותו תכין (שם ו)
7 ולמחר מופסל בעמוד השחר כאמרינן וכי תימא
8 דארמיך קרא משום אמורין קדימא לן (למקן דף
9 פר.) אם עלו לא ירדו וקבול בדם ירדו (ואליבא
10 דמאן א ל"ג האמר לקמן פרק המזבח מקדש (דף
11 פג.) דלא ירד אף בדם ואי לרבי יהושע אהל מועד
12 דאין המזבח מקדש פסולי שם ירד אלא
13 בהקטירה ואם כן קרא דמלא למה לי ויש לומר
14 דארמיך קרא לפסול דם בלילה משום דהוא
15 אמיא דלא מיפסיל כי חיבי דאין חייבין עליו
16 משום פיסול ונתר מיהו אף טעם זה נכון
17 עצים ולבונה לר' שמעון (לעיל דף מה) דאין
18 חייבין עליהם משום נותר ומפסיל בלילה ויכא
19 קדשו בבלי ועוד דהיה ליה למימר מנין לדם
20 שנפסל בלילה ויש לפרש שקיעת החמה היינו
21 תחילת שקיעה קודם צאת הכוכבים כדאמר
22 דמשקיעת החמה ועד צאת הכוכבים ר' מילין
23 מפרש כי שהיה טמא (פסחים צד.) ושושני יום
24 לענין שמצותו ביום ומפסוק מיותר ממעט ליה
25 האב מביים הקריבו ובכל דוכתא שבוש יום עד
26 צאת הכוכבים כדאמר אף על פי שאין ראיה
27 לזכר וכי לזכר ואנחנו ששים בגלגלנו חצותים
28 מחזיקים ברחמים מעלות השחר ועד צאת
29 הכוכבים ואמר הויה לנו חליה משמר הדין
30 מלאכה ונפול דמיניל (דף כב) והשתא לא ידעו כוונת
31 שקיעת החמה ומסכת תענית (דף כב.) כל תענית
32 שלא שקעה עליו תמא אינו תענית וקבלה בדינו
33 בצאת הכוכבים ובמי שהיה טמא (פסחים דף צג.)
34 גמי הכי משמע דנפסל לדם בשקיעת החמה
35 שקודם צאת הכוכבים ארבע מילין דחשיב דרך
36 דרוקח מן המדבריים משום דלא מטי לירושלם
37 עד תחילת שקיעת החמה דקעבר עליה זמן
38 חשיבת הפסח (אין) לדחות הדין דמי שהיה
39 טמא רבנן עבד דהקרא בדי שלא יבא יבא הלנה
40 דם וכדי לרום בפסח והעמידו דבריהם במקום
41 ברת והאי דלא חשיב ליה בפסחים בדי אינך בפי'
42 האשה (דף צב.) ה"ז לא חשיב תחית' יכלתו
43 והבאתו מחיין לתומם דלא חשיב אלא דברים של
44 חדוש הוא דאמר בשמעתא דנאכלין אף אחד
45 מחשבים בדמו משתעשע החמה היינו תחילת
46 שקיעת ומדאורייתא ולא צאת הכוכבים דומא
47 דאמורין ובשר דחשיב לקמן בהדי דם ומשתעשע
48 החמה ולקמן לא הוי כונו משתעשע החמה בעלמא דרגיל רביתו דם לפרש דמשקיעה דרוקח משמע תחילת שקיעה
49 (פסחים דף לד.) משמע משקיעת חמה עד לילה תלאת ריבעי מיל ובפרק מי שהיה טמא (פסחים דף צד.) משמע דמשקיעת החמה עד צאת הכוכבים ארבע מילין וחשיב ליה במדידת
50 דמים דמפרש רביתו דם דמשקיעת משמע תחילת שקיעה שהחמה מתחלת ליכנס בעובי דרקיע ואזי שפיר דאידי רבמנן קניי גבי כשר קדשים קלים ובכשרים חזמה על יום שני
51 דדיינו עד כרוך צאת הכוכבים תני גמי האי ליטנא גמי דם אף על גב שחלוקין זה מזה. ועיין תוס' שבת לה. דיה ריה תילתי מיל ותוס' פסחים צד. דיה ר' יהודה ותוס' מנחות כז. דה' נפסל:
אד

אור

לשליש גרסא כנס דא לירי דלאור שלישי משמע לילה שאחר שלישי כמנ לאור
עוברו בדשעמעתא קמיתא ופסחם (דף ב:)

ת"ל

עד יום. פי' בקנטרס ביום וזבחם יאכל וממחרת הדותר עד יום השלישי בעוד שהוא
יום האכלתו ואינו דהותר והפסיק הענין דהיי' חיים מופרש עד יום השלישי ולא יום

השלישי בכלל אינו נאכל ביום שלשי:

ונאכלין

כל החי. פרש בקנטרס בדרכיב
בפרשת וזאת אבני זבחתם שמה
עלויתכם חזכיתם ואת מעשרותיכם ותניא
בספרי רבי עקיבא אמר בשתי מעשרות הכותב
מדבר אחד מעשר במה ואחד מעשר דגן וכתב
בהוצא קרא ובכורות בקרם וראנבם ומדלא קבע
ברו מוציא שמו מיה דנאכלין בכל העיר ותמיה
גדול לפי' דהא תביב ימי חתם מעשרת ואומנת
דבני קלעים דכתיב וזאת תניא בספרי מעשרותיכם ר"ע
אומר בשתי מעשרות הכותב מדבר אחד מעשר
דגן ואחד מעשר במה והרמתו ידכם אל
הביטורים כענין שנאמר ולקח הכותב חטא מידך
ובכורות זה הכותב בקרבם וראנבם אלו חטאות
ואומנת ואכלתם שם לפני ה' אלהיכם אלו
המוציא ויש לתמוה אמאי לא בעי כבוד מעשר
מוציא כיון דכתיב ברו לפני ה' כמו שחטה
דרשנין (לעיל דף ג:). לפני ה' בעירה ועוד
אמרינן בתמורה מן חן קדשים (דף כא:) וכן
למנוח על הכבוד שנאכל לפנים מן הקלעים) מן
החומה אנו צריך שירי' כבר נאמר לפני ה'
אלוהך תאכלנו ואי' לביעי לפנים מן הקלעים
כשחטה וזאת דנפקא לן מדרכיב: ואל תוכל
לאכול בשעריך מעשר דגן וגו' ובכורות בקרם
וראנבם בדשעמעת בשעריך וזאת אלו תוכל לאכול
הא בירושלים אבל מעשר במה גמר העברה
העבר מנכור מוכור קשה ובהוצא קרא ימי הא'
כתיב חטאות ואשמות בדרשנין בפ' בתרא
נמוכות (דף יז.) בקר וזאת אלו חטאות ואשמות
וזאת לפשר דנפקא לן מדרכיב בגין' ואלוה
ושוק של שלמים הנאכלין לשני ימים והוא הדין
לענין שנאכלין בכל העיר ותודה ואל מיד
שלמים נפקא לן קרא דחזו ושוק של מילואי:
לשני ימים. פי' בקונט' בכבוד ליקף ל' בגין'
מעשר לא ידענא מדכא ושוק תודה ידליף
העברה העברה מנכור ותמיה א"ת תפסח ואשמות
דבר הלמד בדיקש שחטא ומלמד בגוש וליעל
אמרינן דאית חזר ומלמד בגוש מדרכיב יוחנן
והוא דמעשר יליף משלמים בבנין אב מה
שלמים קדשים קלים אף מעשר קדשים קלים
דכבר נמי הוא אית משלמים יא' לא משה
דמתנה לכות ואי' מעשר דלא הוי מתנה לכות
משלמים אתי: וכן נאכל ב' ימים
לחית נמי לא נאכל אלא על מעות ומוריים
ותחיי' דיר חיים דלא חשיב אלא דבר שנגדו
בקדשים והוא חלק מהם וזאת קדשים נאכלין
ביום ובלילה עד היום ולכל אדם בכל מאכל ופסח
אין נאכל אלא בלילה אלא על מעות ומוריים
נמי לא תנא מעות ומוריים דאין מעבדין א"ל לאו
מעות דהפסח:
למה

ואמרינן

לפי' מנחה. פגנר היסוד, מנא לן. אמר רבי אליעזר, פסח בשפיכה דנפקא ליה מן דמים וכו' (בבבב: דברים יב:)

תורוק

(בבבב: דברים יז: דמו לא נאמר. אך בבבב: שור וגו' אבל לר' שמעאל פסח בשפיכה דנפקא ליה מן דמים וכו' (בבבב: דברים יב:)

ועולה

לגופיה. אם כן, יניא קרא 'ביום וזבח' יאכל' 'הקריבו'
למה לי. שמע מיה, ביום שאחת זוכת, אתה מקריב.
ביום שא' אתה זוכת, אי אתה מקריב. ויניא,
הכי קאמר רחמנא, אי קריב דם האידנא, ויניא,
בשר האידנא ולמחר. אי קריב דם למחר, ויניא,
בשר למחר וליניא אחרת. אם כן, יניא קרא 'ביום
הקריבו יאכל' וזבח' יאכל' למה לי. שמע מיה, ביום שאחת
זוכת, אתה מקריב. ביום שא' אתה זוכת, אי אתה
מקריב. איתמר, מהמשב לאור שלישי, חזקיה אמר
כשר, רבי יוחנן אמר פסול. חזקיה אמר כשר, דהא
לא איתניק לשריפה. רבי יוחנן אמר פסול, דהא
אידחי ליה מאכילה. האוכל לאור שלישי, חזקיה אמר
פסול, דלא איתניק לשריפה. רבי יוחנן אמר חייב,
דהא אידחי ליה מאכילה. תניא פותיה דרבי יוחנן,
קדשים הנאכלין ליום אחד, מחשבינן דביום משתשקע
החמה. ובבבב: ובאמרינן, משתשקע עמוד השחר.
קדשים הנאכלין לשני ימים ולילה אחת, מחשבינן
דביום משתשקע החמה. ובאמרינן, משתשקע עמוד
השחר. ובבבב: משתשקע החמה של שני ימים: תנו
נאכלין. יכול יהו נאכלין לאור שלישי, ודן הוא, וזבחם
נאכלין. וזבחם נאכלין לשני ימים. מה
וזבחם הנאכלין ליום אחד, לילה אחת. אף וזבחם
הנאכלין לשני ימים, לילה אחת. תלמוד לומר,
'הנותר עד יום', בעוד יום הוא נאכל, ואינו נאכל
לאור שלישי. יכול ישיר מיד, ודן הוא, וזבחם נאכלין
ליום אחד, וזבחם נאכלין לשני ימים. מה וזבחם
הנאכלין ליום אחד, חייב לאכילה שריפה. אף וזבחם
הנאכלין לשני ימים, חייב לאכילה שריפה. תלמוד
לומר 'ביום השלישי באש ישיר', ביום אתה שורפו,
ואי אתה שורפו בלילה: משנה הקביר והפגוע
והפסח, קדשים קלים. שחיטתן בכל מקום פגועה,
ודמן מעון מתנה אחרת, ובכלל שחיטת פגנר היסוד.
שינה באכילתו, הכבוד נאכל בלחיתם, ולמעשר לכל
אדם. ונאכלין בכל העיר, בכל מאכל, לשני ימים
ולילה אחד. הפסח אינו נאכל אלא בלילה, ואינו נאכל
אף עד חצות, ואינו נאכל אלא למנוח, ואינו נאכל
אף צל: גמרא מאן תנא. אמר רב חסדא, רבי יוסי
תלילי היא, דתניא, רבי יוסי תלילי אומר, 'חלב'
לא נאמר, אלא 'חלבם'. דמו' לא נאמר, אלא 'דמם'.
ליפר על כבוד ומעשר ופסח, ששחיטתן מתן דמים
ועולה

לגופיה. ולמדו מן אכילת שלמים ביום וזבחתו וממחרת: ה"ל א"ל יניא קרא ביום וזכו יאכל'
הקריבו למה לי ש"מ ביום שאחת זוכת אתה מקריב מו' ודלא הכי קאמר רחמנא מו' ה"ל אם
כן יניא קרא וזבחם הקריבו יאכל וזכו למה לי ש"מ ביום שאחת זוכת אתה מקריב קריב הנהני
מספרו של רבי: וילמא הכי קאמר רחמנא מו' דלא תלה רחמנא קמן באכילה בהוציא אלא
בהוציא ויאכלו ביום וזרקתו וממחרת: והמשב
לאור שלישי. בשחיטת שלמים על מנת לאכול מן
הבשר לאור שלישי ליל שני לזבחתו. בשר. דלא
הוי חוץ לזמנה: דלא איתניק ליה. ומזמנו לגמרי
לזבחתו ועד שריפתו עכשיו עד צפרא בדורתי לשקן
בשמעתין: האוכל לאור שלישי. מבשר קרבן כשה
פגור. מקרבן שגנת נותר לא איתניק לשריפה.
הלכך לא נותר הוא מחשבינן דביום משתשקע
החמה. אם שחט על מנת לרוק דמן משתשקע
החמה פגול ובאכילה בשר בהקטרת אימוריים
אין חשש בשחיטה על מנת לאכול מבשרו אן
להקטיר באמורינן דמשחיטת עמוד השחר פגול
דהיינו חוץ לזמן ידירה: ה"ל הנאכלין לשני ימים
ולילה אחד מחשבינן דביום משתשקע החמה
באמורינן משיעלה עמוד השחר ובבבב:
משתשקע החמה של שני ימים. והיינו לאור
שלישי כ' וזמן לענין דם ואמורינן קדשי קדשים
וקדשים קלים שחט דם ואמורינן טעול קדשי
קדשים הם: לילה אחת. דכתיב וזבחם (ויקרא
ו) לא ינח ממנו עד בקר והוא כל הלילה נאכל אף
כאן בשלמים תוא לילה אחר יום המזרח עד
יום. גבי אכילה כתיב בקדושים תחיו ביום וזבחם
יאכל וממחרת וזבחתו עד שני ימים: שורא יום
תאכילה: יכול ישיר מיד. לאור שלישי הואיל
ועבר זמן אכילתו: מה חללי: נאכלין ליום אחד
וזכר לאכילה שריפה דכתיב גבי מילואים ואם
חזר מבשר מילואים וגו' נצו את אכילתו כתיב
ובאין קרא לא כתיב אכילה אלא שריפה ולחיי
לא כתיב עד יום אלא ביום: מתני' והמשכיר.
מעשר במה: מתנה אחת. דלא חייב כבוד
סביב אלא ואת דם חזק כתיב בכבוד והנך
ימי מתנה ילפנן דרמאנין בגני' בגני חסיה.
במקום שיש יסוד תחתיו למעט מורד ודרום:
שינה באכילתו: אפי' שהשנה הכותב את חתן
שנתו ענין באכילתו זה מזה: והכבוד נאכל
בלחיתם. דכתיב ויבשרם ויהי חל (בבבב: דברים יז:)
והמשכיר לכל אדם. שלא מעטין לו בתורה
שניתן לכהן: ומאכלין בכל העיר בכל מאכל
גרם ולא נסי' לכל אדם דהא קתי' כבוד
לכתיב: בכל העיר. דכתיב וזבחתם עזה
עלויתכם וזבחתם את מעשרותיכם (דברים יב:)
ותניא בספרי ר' עקיבא אומר בשתי
מעשרות הכותב מדבר אחד מעשר במה
ואחד מעשר דגן וכתב בהוצא קרא ובכורות
בקרם וראנבם ומדלא קבע ברו מוציא שמו
מיה בכל העיר נאכלין: לשני ימים ולילה
אחד. בכבוד ליקף ל' בגין' מעשר לא ידענא
מוריים: אלא בלילה. דכתיב בלילה הוא
(שמות יב:) ואינו נאכל אלא עד חצות. בגין'
ליף ליה לגופיה. שנשנו דמי לקחון דכתיב
לפי' אכלו חכוס (שם) גמ' מן תנא.
מעשר ופסח בוידיק ומשחיטתו דמן דמים כבוד
ומעשר ופסח דקדשי שינה באכילתו מכלל
דמתן דמים לא שינה באכילה כתיב ואת דמים
לפסח מתן דמים וכו' (דברים יב:)

ועולה

זבחים. פרק חמישי – איזהו מקומן דף נז עמוד ב – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזלץ)"
תוספות

1 ואיבעית אימא חוץ מפנים בחדא זימנא גמיר. פירש בקונטרס דכולהו מילתא דהייכל בעי
2 למעלה מפנים ואידר רעיון היקש לדרוש בדברים המפורשים בפנים כגון למטה
3 בפר ולמעלה בשעיר נדרוש ולמד בבת אחת אף הולמד בפנים בדיקש עמו וגבי היקש דלעיל
4 נמי אם היינו צריכין ללמוד לבדור הונתף חוה ושוק חמן אבילה והיקש בבדור לתורה עצמה
5 ללמוד שתוקן במתנת מתוך שותהה למלמד ושהו
6 זמן אבילה דכתיב בה מלמדת עליו נמי חוה ושוק
7 שלמדתו בדיקש ששלמים אבל עבשה שלא
8 היקש לתורה אלא לחוה ושוק וללמוד ממנו זמן
9 אבילה לדון אם אתה אמר לבדור ושוק של תורה
10 היקשו הכתוב בו עצמו לא למדו בתורה אלא
11 בדיקש ע"כ לשון הקטני וקשה לפירושו מהא
12 דאמר לעיל (דף מט) דירותר ושתי הכליות
13 דעבודתו וזה הוי דבר הלמד בדיקש ואינו חוה
14 ולמדנו בדיקש אע"ג דכתיבא דהיא היקשא
15 לדברים דכתיבי פה חלעל ונפיה כחן הונת
16 ובמה דברים אלו אמרי בחד זימנא גמיר ועוד
17 אמרי לעיל (דף נה) דלא ילפינן ובחי שלמי ציבור
18 לעצמן משתא משום דהוי דבר הבא בדיקש ואינו
19 חוה ומלמד בדיקש אף עב דצריכא דהיא
20 ולפיכך בדיקשא ודנאכל לבדור בדונתו ותי ריי
21 דמאתא למעלה דכתיב בשעיר יליף במדיוץ בין
22 בפר בין בשעיר דכתיב ששעיר וכן עישה בחוץ בין
23 בפר כן בשעיר וכן בשעיר למעלה דכתיב בפר
24 בפנים ילפינן (בין) בחוץ בין בפר ובין בשעיר
25 כלומר בכל הבמותה וריבוי הנאלץ פירש בפרק
26 הוציאנו לו (ומאז נז) בחדא זימנא גמיר דכי גמרין
27 שיהיו כל עשיותיו שוות בין בפנים בין בחוץ כגון
28 הזאות שיעשו מהם בכל מקום שיהיו שוות ואית
29 ספסיס דרשין חוץ ופסיס דרשין זימנא גמיר: **והיוני**
30 דכתיב ממשותבתיכם הביאנו. וזה שתי הלחם כתיב
31 ילפינן מנה חלתו חוץ חוץ לתורה דמה כאן כתיב
32 הלחם עשרון חלה אף כאן חוץ שבתורה עשרון
33 חלה ומנן חלות שבתורה ילפינן דהוה עשר
34 ב"ש דתרומה תרומה מתרומה מעשר
35 איכא " עשרונות " לחות של חוץ הדר ילפינן
36 מניה מחוץ דכנגד חוץ הבא מנה חוה לוי
37 עשרונות לו " מניס של מנה דהיינו ג' עשרון

38 עשרות לכל מין חלה חלה של מנה ואע"ג דמנן של חלות לאו בגופיה דחוץ כתיב חשיב
39 ליה בחוץ בדפריש בקונטרס משום דברר הלמד ב"ש חוה ומלמד בדיקש א"י משום
40 תרומת מעשר וחולץ הוא א"י משום דפריש כ"י תרודה (מנחות עז) ואימא ב' עשרונות ותו
41 לא כשתי הלחם וקאמר ת"ל תרומה ורסיס' תחם נמי תלמודא אמר ר' יצחק בר אבאמי
42 תרומה כתיב עשרה עשרונות דבר הכתוב ומורבי ב' יודין דריש דהו יוד יתיר משמע
43 עשרה ומסתברא דהאי יוד תרומה אלחמי תרה קאי דאי אשתי הלחם שתי שתי
44 עשרונות כתיב והיינו הימנו דבר אחר די עשרונות בדידה כתיב דתהייה משמע " חלות
45 ועשרון מחמיא קאי וליקו בלשון אחרון פירש בקונט מנחות (נ"ש) ואית ספסיס דרשין תחם
46 אמר ר' יצחק בר אבדימי דתהייה כתיב ותו לא וליג' עשר עשרונות דבר הכתוב ודרש משום
47 דתהייה מיטעא דהוה דמטעמי יתיר וקא עשי עשרונות ולא חש שני עשרונות וכי דירד
48 לא מחינתן בלשון דכמי שמיא מחמתה לשון יתיר תעשינה לשון רבים כן יאמר מחמתה
49 דתהייה יוד אחת של עיקר יתיר אחת של שמוש ואם תאמר ומג'ש תרומתו מעשר היכי
50 יליף י"ל חלות דלמא עביד דהא חלה אחת גדולה ויטול הימנה פרוסה לתרומה וי"ל דהא
51 אמרין (פסחים דף לו) אחד שאל יטול פרוסה ועוד דרשין תחם שיהו כל הקרבנות שוין
52 אלמא רבי לית דתך אלא דליתו חלות של תרומה: **לזרחתי** מן חמץ. מה תרומה. כלאכלן לשני
53 ימים ולילה אחד לא עשו זבחים דהרקה עד חצות דכתיב ומה יתיר שקיעת חמה אבל מלילה אינו ניכר: **ואיבעית** אימא כי דחם. כי בקונטרס לא נרס ואיבעית אימא ויש לפרש
54 דייק מלא קטני עד חצות לבסוף ונתי ליה במצנע ש"מ דהוי דאורייתא כמו לילה ומיניו וצלי ויש דקרקע חלילה כ"י אלעזר כן עוריה דסחם לן גאנא חתיה מבחתי: ובעיבי ספסיס (פסחים
55 קכ) ובפ"ק דברכות (דף טו) גרתי ליהרר אמצה משום דקאמר רב בסוף ערבי פסחים אבל מצה ארז חצות לרבי אלעזר כן עוריה לא ימא יד וכו' ונתיין תוספות פסחים קכ: ד"ה אמר רבא
56 תוספות מגילה א. ד"ה לאיתוין:

1 ה"ז ואיבעית אימא חוץ מפנים בחד זימנא גמיר. ודכי איתא בסדר יומא בפרק הוציאנו לו
2 (דף נז) כלומר נדו נמי דדיקש מקומות כדיושך בתומת הוציאנו היקשן צריך פנים רוא
3 אפי"ה לא דמי להדואו דלעיל דאילו היכל כולה מילתא בעי למילף מפנים ואידי דניחן
4 היקש לידרש בדברים המפורשים בפנים כמו למטה פה ולמעלה בשעיר נדרש ולמד בבת
5 אחת ובא אף מה שלמד בפנים בדיקש עמו ובג' ש
6 היקש דלעיל נמי אם כתוב בתורה היקשן צריך פנים רוא
7 לתורה למדו לו חוה ושוק ולמדה בדיקש אי
8 חוי היקש בבדור לתורה עצמה וזה למד ממנה
9 הונתף חוה ושוק ואבילה יום ולילה ודמיון
10 שיכולה ללמוד עליו זמן אבילה שהוא כתוב
11 בה מלמדת נמי עליו הונתף חוה ושוק אבל
12 השתא לתורה עצמה לא היקשה הכתוב אלא
13 לחוה ושוק שבתורה ובתורה עצמה לא למדה
14 אלא בדיקש: היינו דכתיב ממשותבתיכם ונ"ל גבי
15 שתי הלחם דיעצת כתיב והוצרכנו במסכת
16 מנחות (דף עז) ללמוד מהם כמה עשרונות של
17 בלחמי תורה ובגופה נכתב " חלות בכל מין אבל
18 לא תפרש ממהם דהא חללה ומייתי לה לחלות
19 חוץ שבתורה משתי הלחם שאף חן חוץ
20 ובכתוב היקש כל בראשית של חוץ שיהיו שוות
21 ומקרא יתירא דכתיבא ילפי' לה דלא איצטריך
22 דכתיב ויחברם מנחת דרשה ממשותבתיכם
23 הביאנו לחם הונתף אף איצטריך הביאנו מה ת"ל
24 הביאנו כל חוץ שאתה מביא ממקום אחר יא
25 כה עשרון חלה דכתיב שתי שני עשרונות:
26 **אי מה לחלן**. אלו שני עשרונות אם אלו כ' ו
27 חלות שבה שני עשרונות: **ת"ל** תהייה. תחם
28 מפרש מאי למודה ב' תורה: למדנו עשרה.
29 עשרונות לחוץ דהא " חלות למדנוהו כה ג"ש
30 מתרומת מעשר מה תרומת מעשר אחד מעשר
31 אף תרומת תורה וחקריב ממנו אחד מכל קרבן
32 מכל מין תרומה ליה אחד מעשר הרי " חלות
33 ובדיקש הביאו למדנו שחללה עשרון הרי
34 למדנו " עשרונות לחוץ הימנו דבר אחר " ח
35 חלות למדנו בהן כבר ובדיקש חן למידות עשרון
36 חללה: עשרה. עשרון שלשלת מניין כעצמה
37 מנין: **ת"ל** על חלת לחם חוץ. מנה הכתוב מניין
38 שבמנה ובתב אורייתא על חלת לחם חוץ הרי היקש אלמא חוץ שלמדתו בו עשרה
39 עשרונות בהימנו דבר אחר חוה ומלמד על המצה בדיקש עשרה עשרונות: **הביאו רביא**
40 הוא. לרבות חוץ שבתורה שכל שתיש שבו ידו שתיש עשרונות חוץ במאן דכתיב בגופיה
41 בלחמי תורה ולא משתי הלחם גמיר והיכי דמי דליתו הימנו דבר אחר כגון אי איתקש
42 חוץ דתורה לשתי הלחם בקרא אחרינא דלא מפרש בה עשרון חללה ולפיכך תורה
43 משתי הלחם בדיקש לעשרון חללה ובדידה כתיבי עשר חלות: **מא**. דאיתו נאכל
44 אלא עד חצות עד שעת חוץ. שדם נחפיוס ללכת היינו לאור הבוקר דכתיב (שמות
45 יב) ואחם לא תאנא עד מפתח ביתו עד בקר: **יכול** הוא נאכל כשאי' כל הקדשים. יום
46 וזכיתו קודם שתחשך יתחיל לאכול אם יצא ת"ל כ"י: **לחריקו את הארץ**. כדכתיב
47 בבבולו עד חצות: **א"י מאי אלא**. ליתו נאכל עד חצות כדכתיב: **כי חם**. דומיא
48 דלילה ומיניו וצלי חניה דהוה דאורייתא איבעית אימא לא בריסן דהוה א"י מאי אלא
49 כי תחם מה והם דאורייתא כ:

הדרן עלך איזהו מקומן

הדרן עלך איזהו מקומן

1 ואיבעית אימא כי דחם. כי בקונטרס לא נרס ואיבעית אימא ויש לפרש
2 דייק מלא קטני עד חצות לבסוף ונתי ליה במצנע ש"מ דהוי דאורייתא כמו לילה ומיניו וצלי ויש דקרקע חלילה כ"י אלעזר כן עוריה דסחם לן גאנא חתיה מבחתי: ובעיבי ספסיס (פסחים
3 קכ) ובפ"ק דברכות (דף טו) גרתי ליהרר אמצה משום דקאמר רב בסוף ערבי פסחים אבל מצה ארז חצות לרבי אלעזר כן עוריה לא ימא יד וכו' ונתיין תוספות פסחים קכ: ד"ה אמר רבא
4 תוספות מגילה א. ד"ה לאיתוין:

הדרן עלך איזהו מקומן

רבי יוסי היא. וא"ת מי מצית מוקפת לה לסדר תמיד כרי' הא נתן בן חנני' מסכת תמיד (דף
לג.) עירן לתוך של דוב ותפור ממנה קב גחלים ולרבי יוסי היה מתפור יותר בדרתן
פרק טוף בקלפי' (וינאד דף מג.) רבי יוסי אמר אבל יוס' היה חותה בשל סאה ומערה לשל
שלת קבין וד' רז' דאל לא כרבי יוס' קרבי יוס' קרבי יוסי אחיא שפיר ודמי לזאד דדייקתן
בפי' דיומא (דף טו.) ואי יס' דמור רבי יודיה
היא כו: **קדושת** היכל ואולם אחיא. ויסי' 1
מסופק בכל מקום לעיל ספיק' (דף די.) ובינאמ פ' 2
טוף בקלפי' (דף מד.) וברשי' עירובין (דף כו.) **הא** 3
מני' ר' יוסי הגלילי דאזי. הנה מצי' למענר רבי 4
אלעזר היא דאמר לקמן בפירקין (דף סג.) דקסבר 5
כוליה מנח בצפון קאי וא"ת דמשמע הכא דמנאן 6
דלית ליה כוליה מנח בצפון קאי חיי כיוור בין 7
אחל מועד וכן דמנח ובתוספתא פרק קמא 8
דכלים נבטנים בין האולם למנח שלא דרוץ 9
ידים ודגלים ודחמים אטורים אין נכסין ושמא 10
סבר לה כרבי מאיר דאמר גבנסיין:
פני

רבי יוסי אומר, וה סיקון, כל הניטל בפנים לינתן
בחזין, אינו ניתן אלא בסמוך שאין לפנים. וכל הניטל
בחזין לינתן לפנים, אינו ניטל אלא בסמוך שאין
לפנים. כל הניטל בפנים לינתן בחזין, מאי ניהו.
אלימא שירים, בהריא פתיב בהו' אל יסוד מנח
העולה אשר פתח אהל מועד'. והו', כל הניטל
בחזין לינתן בפנים' מאי ניהו. אלימא גחלים של יום
הקפירות, בהריא פתיב בהו' ולקח מלא המחתה
גחלי אש וגו'. אלא **כל הניטל בפנים לינתן בחזין,**
שני כיוכי לבנות של לחם הפנים, דגמרי משירים.

הניטל בחזין לינתן בפנים, גחלים דכל יומא ויומא. דגמרי מנחלים של יום הקפירות. ומאי
קסבר, אי קסבר פוליה מנח בדרום קאי, עשרים ושבע געי' למית'. ואי נמי קסבר, קדושת
היכל ואולם, חדא היא, עשרים ותרתי געי' מית'. ואי קסבר, חציו וחציו ויחציו בדרום,
חד סרי געי' למית'. (ואלא) [ואי נמי] קסבר, קדושת היכל ואולם, חדא מילתא היא, שית
געי' למית'. אלא לאו, משום דקסבר, פוליה מנח בצפון קאי, והני ארבע אמות, אפה
יסוד, ואפה סוכב, ואפה מקום קרנו, ואפה מקום רגלי הפתנים, וכי' מסגו לקפיה טפי,
תו' ליפא פתח. אמר רב אריא בר אהבה, הא מני, רבי יהודה היא. דתניא, רבי יהודה
אומר, מנח ממוצע ועומד באמצע העזרה, ושלשים ושתים אמות היו לו. עשר אמות
נגד פתחו של היכל, אחת עשרה אפה מיקן, ואחת עשרה אפה מיקן. נמצא מנח מכוון
נגד היכל. אף סוף רבי יהודה, חד סרי געי' למית'. ואי קסבר, קדושת היכל ואולם,
חדא מילתא היא, שית געי' למית'. מי סברה, הני ארבע אמות, בהרי אפה יסוד ואפה
סוכב. ארבע אמות, לא מנח יסוד ואפה סוכב. [ונקמה דרבי יוסי, ובקממוצע, משום
דרבי יהודה שמענא ליה ממוצע בהריא, ורב שריקא אמר, הא מני, רבי יוסי הגלילי היא.
דתניא, רבי יוסי הגלילי אומר, מתוך שנאמר ונתת את הקיור בין אהל מועד' וגומר] ואת
מנח

רבי יוסי היא הנניא רבי יוסי אומר זה סיקון, בידך כל הניטל מנפנים לינתן בחזין ולמקיה
מפרש מאי ניהו. אינו נתן אלא בסמוך שאין לפנים. וכל הניטל בחזין לינתן לפנים, אינו
ניטל אלא בסמוך לצד פנים שאין במנח הדיוצין מקום הסמוך לפנים יותר ממנו. וכל הניטל
מכל מנח החיוצין ליתן בפנים אינו ניטל אלא בסמוך שאין לפנים. וכל הניטל בחזין לינתן
מנח החיוצין סמוך ממנו. כל הניטל בחזין לינתן
בחזין מאי ניהו? אי ניבא שירי הדם. ודחאנת
הפנימיות לל' לרבי יוסי לשויה בהו' כללא הא
בהריא פתיב בהו'. דיתנין ביסוד שכנגד הפתח
דקטרי טמינ' דקא דאף חס' ניטלין מנחב החיוצין
והו' כל הניטל בחזין לינתן בפנים מאי ניהו
אי ניבא גחלים של יום הקפירות. שמוכסין
במחתה לפני לפנים לחקטיר בלא מנח חפני
קטרי טמינ' דקא דאף חס' ניטלין מנחב החיוצין
כדכתיב מעל המנח מלפני ה' מצד העזרה
ודרשין כימא (דף מד.) איהו מנח שמקטרו
לפני ה' ואין כולו לפני ה' והו' מנחב החיוצין
ויהיב לו בה רבי יוסי כללא וסימנא דאין ניטל
אלא ממקום שאין סמוך דהמנו ולפנים. בהריא
פתיב בהו'. מלפני ה' דיינינו לצד פנים. אלא כל
הניטל בפנים לינתן בחזין שני כיוכי לבנות.
הניטלין בשבת מן השלוח לינתן על מנחב
החיוצין ואשמעין ר' יוסי שניתנין כנגד הפתח
דגמרי משירים הפנימיות הניטל בחזין לינתן
בפנים גחלים דכל יום. הניטלין ממעריכה שניה
של קטרת לינתן על מנחב הפנימי ואשמעין
רבי יוסי דניטלין מוכנגד הפתח דגמרי מנחלים
של יוסי' שקבע לתן כנגד הפתח לניטלין
והיינו סימנא דהנא תנא במסכת תמיד למעריכה
שניה שהיא לניטלין גחלים ולקטרת כיוכי
שתתא בקר דרומית מערבת ומנוכה לצפון
ארבע אמות שתתא מכותה כנגד הפתח ומניה
פשיטין דלר' יוסי כוליה מנח בצפון קאי. ואי
קסבר. שקבע למעריכה מערבת מן הקרן ר'
אמור: ה' קסבר כוליה מנח בדרום קאי.
ומשיכר ד' האמות לקרבה כנגד הפתח הוא בא
כ"ז אמות בני' למית'. ולמשוך מקרן מערבת
דרומית ולצפון חוץ לאותן כ"ז אמות סידור

המעריכה שדרי' הפתח באמצע העזרה היה ועשרה אמות רוחבו וחמש בצפון ה' בדרום וכיון שהמנח בדרום נמצא שאין ממנו לפני הפתח אלא ה' אמות פתחו של שכלה
כנגד אמצע הפתח נשאר לו מליב' (אמות) שלו כ"ז ואת כולו נתן אהה צריך למשוך המעריכה מוכנגד קרן יסוד המנחב הדרומי ולצפון קודם שהגיע לפתח וא"ל קסבר קדושת היכל
ואולם חיא היא. ומשתגיע כנגד פתח האולם קרין לפני ה' ופתח האולם ערוך לכל רוח על פתח ההיכל ה' אמות לכל צד שהיה רחבו כ' אמות כדחתן במסכת מדות (דף
לו.) כ"ב געי' מית': ואי נמי קסבר חציו של מנח בצפון חציו בדרום. ובא למעשה עד כנגד ההיכל: חד סרי געי' מית'. שדרי' ט"ז אמותיו בדרום נמצא מן י"א (אמות)
מוזית דרומית של פתח ולדרום: ואי נמי קדושת היכל ואולם חיא היא שית מיתא בני' לשית'. אלא על כרחך לא משכחת לה שתתא משיכר ד' אמות הללו לקרב כנגד
הפתח אלא נתן לך מדה בשיער שלא תמשכח יותר ממאן שכל מה שנתה יכול לקרבה אצל קרן דרומית הו' מקרבה ובכך אתה מכוונה כנגד הפתח ד' אמות הללו ע"כ
הוא מושבה לצפון לפי שאין לו מקום לסדר עליהן וקסבר כוליה בצפון קאי ואין ממנו לפני הפתח אלא חמשה דרומית ומתן אמה יסוד ואמה סוכב ואמה מקום הקרן ואמה
הליון לביתם והמסדרין את המעריכה ומקפין בין קרן למעריכה ואין לו מקום לסדר ולמסוך שסידור דרעה לתן מיד כדי שתתא אמה מן המעריכה כנגד הפתח כד רבתי לצפון
טפי' תו' ליבא פתח אפי' רב ארי בר אבהה. לשלם אל חידוק מית' לרבי יוסי בצפון קאי אלא (אינא) רבי יהודה היא דאמר חציו בצפון וחציו בדרום עשר אמות אמצעיות
שלו היו כנגד פתחו של היכל וי"א אמות מוזית היכל ולצפון ובגגן לדרום נמצא מכוון כנגד רוחב חללו של היכל ועיב' תחלין שהיחיל חללו כ' אמה ועיב' של פתח כ' אמות
והיו חגגו חגגו למסכת מדות (דף לו.) סוף פיר. כדאקשנין לעיל: בר מנח יסוד ואמה סוכב. ומלמעלה בראש המנחב קרשיב' לוח ונמצא לפני הפתח שדרי' נמשך ר' אומר ולא
החזיר ד' אמות אלו אלא לקרן לפתח דרביצי מוזיב' לאו כנגד הפתח הוא ועוקמה בר' יוסי באמצע' למה לך למשקלה מרבי יוסי דשמעת ליה דאמר אין ניתנין אלא בסמוך
שאין לפנים מכדי להסתר דוקא דרבי יוסי קאי איתר דבעי למידק מית' לרבי יוסי דכוליה מנח בצפון קאי אינא הכי' לשלם קסבר חציו בדרום וחציו בצפון עמי' סברה בהו'
אמה יסוד כו: ומשני לרבי יהודה שמעין לה פמוצע בהריא. ואי משום דאריי' רבי יוסי בניטלין בפנים וניתנין בחזין וניתנין בפנים הא כולי' עלמא אין ליה: ורב
שרביא אבי. ר' אמות דקתי' בהי' אמה יסוד ואמה סוכב קאמר דרוק מניה בקראמרת דמנחב בצפון קאי ומזיו' לרבי יוחנן אל' הסייעה מניה דגמרי אבי' מנח כו' מן חלפתא
משום דשמעין ליה דאריי' בניטלין וניתנין דההוא לכולי' עלמא אית ליה דאדמי כרבי יוסי הגלילי מוקמינן דשמעין ליה דאמר מנחב בצפון קאי אבל לרבי יוסי סתמא
דהא רבי יוסי מן חלפתא ולא שמעת ליה דאמר אל' עוקמה דרמלא כרבי יהודה סיל' מתוך שנאמר. בביתו בין אחל מועד וכן המנחב וכוונתו אחד אומר מנחב העולה שם
פתח אהל מועד ואין כיוור מפקסית בתים למדת משני המקראות הללו שצריך ליתנו כל מה שיכול לקרב באויר שבין מנחב אהל מועד וכלב' שלא היה מפקסית בין מנחב
ולפתח:

זבחים. פרק שישי – קדשי קדשים דף נט עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזלץ)" ר"ט תוספות

פנוי מבלי. אע"פ שמזבח שעשה משה (אינו פנוי) וכלו היה כדאמר דין כלי מכלי ואין דין כלי מבנין משאר כלים קאמר בדפנות אמרוב קאי ואע"פ שזיה בפנצן נסין וקולטנות ושלוחות מסתמא הא דאמר תורה פנוי מכלום משום שחיתה הוא דהני צורך שחיתה ניתנה:

שיהא צפון פנוי מבלי. אפילו מן המזבח צרים לזקוק במחני' דמדות (דף לג) שלא הבקשה דרבי אליעזר בן יעקב ס"ל זבא כוליה מזבח בדרום קאי ובפ"ק דיומא (דף טו.) מוקמינן מחני' דמדות כ"ר"א בן יעקב: **וכי** עליו אתה זבת. אע"ג דלעיל דרשין עליו ממש זבא דייק משום דזבחת עליו משמע שמעוה לזבח עליו לכן (דף סא) גבי זבאכלה מצוה אלץ המזבח משמעו שזעוה אלא כשדוא שלם ולא כשדוא חסר:

עד שלא נבנה המזבח. דחיוין מעיקרא דן קאלא עד שלא נבנו הנפס ומשני לא הו' תרועה מתרצת לה. ותימה דאיכ' משמע דפירכא קמייא דחיוין מעיקרא דהו' ואפילו לר' יוחנן אמאי הא ר' יוחנן סבר גבי בדמא של ב' שוחפין (דקדושין דף ק) דחיו מעיקרא דהו' ועוד תקשי ליה ממחני' מתי שדיה נמא (פסחים דף צג) דמפריש נקבה לפסחו דקאמר דחיו מעיקרא דהו' דחיו ויש לומר בהם אין בידו לתקן מיקר דחיו דכרפשיית פ"ק (לעיל דף יב) אבל אבא בידו לתקן המזבח ולכן משמע ליה זבא דרבי לא הו' דחיו מדי דהוה אמחור זמן גופו ובעלעם כגון זילדת זב ומזרעו שהפרישו קרבנן קודם זמנא דה' מפריש קרבנו להקריב לכשנבנה בחי'ק דחיו כמחור זמן ולא חשיב נדחא דחיו מוכח למקן פ"ב (דף קד.) דזבחת שהקרישן בגלגל לבני שלה חו' מחור זמן וקריב בשלה דלא אמרין דחיוין דן וקשי ל' דבפ"ק (לעיל דף יב) פריך בלן בתירא פסח היכי משכחת לה אי אפרשי' בצפרא דחיו משמע דחיו שאני ראי אפילו כן בתירא הואיל ומקצתו דחיו ראי לפסח בחצות מה בכך כיון דבידו להשדושו עד חצות למח לא חיו כשר כיון מקריש אותו לאחד שדושת בני שראוי למחור ומקריש בגלגל זבחת שכחין בשלה. ב"ר. וא"ת אמאי כיון דחיו מחסור זמן כי ליכא מזבח פריך דחיוין מעיקרא דן אמאי אמר ר' יוחנן בפ' השוחט והמגלה (לקמן דף קק) דהמעלה בזמן הזה בחי'ק דחיו דקדושה ראשונה קידשה לעתיד לא זבא אתי ראי לפסח אהל ותנן גמי פריק בתירא (לקמן דף קיב) אותו זבא ומחור זמן בחי'ק אתי אפילו בלא חשעה לכבן וא"ת כי לרבי יוחנן אמאי מחי'ק משום שחיוו דחיו ותו דהו' עדיפא מינה אמרין ביזמא פריק שני עדי' (דף גס.) דשלמים שחיוין קודם תפילת לילת והיכל

מאי רבי יהודה. דתנאי, 'ביום ההוא קידש המקדש תוך החצר וגו' כי מזבח (שעשה משה) הנוחשת אשר לפני ה' קמן מזהב, דברים ככתבן, דברי רבי יהודה. אמר לו רבי יוסי, והלא

ולפתח היכן היה תוך מוקד קיפא. וכן המזבח ולדרום נמצא שאינו כנגד המזבח כלל אלא בבין אהל מועד ולמזבח. ה' ת"ב ובמס' מדות ומדמערין ליה רבי יוסי הגלילי למשכו מכנגד המזבח ולדרום והוא אינו שריך לדרחוקי אלא מבין המזבח ולפתח פשוט מניה דכוליה מזבח בצפון קאי ולפיכך על כרחו הוא מושכו מכנגד המזבח כולו

שאנו נטו כולל כנגד המזבח א"א שלא יפסק ביתו ולפתח כדמפרש ואזיל. דמאי קסבר. אלא קיים את המקרא שכתב בין אהל מועד ובין המזבח והוא מושכו ומקרא קיפא. א' כוליה בדרום. דהריב' מן המזבח ש' בדרום כנגד היכל שלא כנגד הפתח והיה לו לתתו שם. לוקימ' שבוהל היכל ולדרום. כלומר משנתחיל כותל פתח המזבח וכנגד היכל והיכל שחיוו בין פתח האולם של היכל ה' אמות לדרום. וא"כ כבר קידשת אולם והיכל דחא היא. ופתח אולם כפתח היכל והערך למושכו אף מכנגד פתחו של אולם נוקמי' מסתיבת כותל אולם ולדרום. הדל' אבתי' בבין האולם למזבח ודין כותל אולם ככותל היכל קרי' ביה בין אהל מועד למזבח ומקרישן קראי שפיר. וא' גמי קסבר חצי' בצפון ב' ש' לו מ"ז אמה בדרום צא מן ה' אמות של פתח עדיין ש' לו מקום י"א אמה לתתו שם מוכחל מותח היכל לדרום. וא"כ קסבר קידשת אולם והיכל דחא היא. והערך למושכו אף מכנגד פתח אולם נוקמי' ממקום סתיבת פתח אולם ולדרום בבין האולם ולמזבח דעריין ש' שם מקור ר' אמות. אלא יאמי' משום דקסבר כוליה מזבח בצפון. קאי ודרומו של מזבח כולה לפני פתח אהל וא"ת חתו כנגד המזבח כלל נמצא שפסוק בין מזבח לפתח וקמי' בין המזבח והיכל כצפון. בתפסתו כותל והיכל במזבח צפנית ולצפון קסבר קידשת היכל ב' ואינו רשאי להפסיק בין פתח אולם ולמזבח וכי מוקמי' לה מכותל היכל ולצפון ה"ל מוסקין בין אולם ולמזבח. שיהא פנוי מבלי. גרס דבא וכו' וכלי' דהא: צפנית. מדדהו לה למיכתב על ירך המזבח צפון וכו' צפנית לדרשא אתא: מאן דפלי' ב' ואמר כוליה בדרום קאי. ברי' א' גרסין פנוי מבלי. ששחטו שם. ועוד: כשדוא שלם. והאי עליו בנינו ובשבלו קאמר: אחי' זה ואח' זה. בין שנשחטו בשעת פנימון בין שנשחטו אחר תיקונו פסולין כל הקדשים שהיו קדשין באותה שעה לפי שצרא ונדחו וקסבר בעלי חיים נבדלו כשחוטין. עד שלא נבנת משמע קודם שלא נבדלו בני העולה. דחיוין מעיקרא דהו' ששחטו לא נראו שזמ' מניה דחיו מעיקרא דחיו דחיו ותקשה למאן דאמר לא חיו דחיו: תריס'. כדאמר בימי נבוכדנצר היה אוקין לחו. עד שלא נבנה בית שני ופשיטא דפסולין דבני' פומין קני' ליה בבכורות (דף מא.) הו' והדחלה והמזבח: מזבח שנקר'. במזבח פנימי קמייא וקא' סלקא דערך הוא דחיו לחצוין קשיא דרב אדרב דאמר לעיל כל הקדשים שנשחטו שם פסולין: ודוח' בריס'. ודעוין מזבח: דברים ככתבן. שקדש את הרצפה כולה לשם מזבח להקטיר עליה לפי שהיה המזבח קטן מהכיל עולות ושלמים שהקריבו לתזכרת המזבח ואמרין לקמן לרבי יהודה דהו' משמע קרא כי מזבח אבנים אשר תחת מזבח תתרושת קטן היה: אמר לו רבי יוסי' והלא כבר נאמר: במזבח שעשה משה במדבר שהיה בבנו וגבעון:

זבחים. פרק שישי – קדשי קדשים דף נט עמוד ב – מתוך מהדורות "אבן ישראל – (שטיינולץ)"
תוספות

הדיכל פטור ראינו אלה לפתח אהל מועד דמחוסרי מעשה וכ"ש זה ועוד אמרין בפ"ק דמס' ע"ז (דף יג) דאם הקדשי והדשים חתוכין בזמן הזה בזמנה העקר הדיינו נעול דלת בפניה והיא מתח מאלה בדאימא דהם ופרין ונישטוטינהו מישתו ופי' בקונטרס משום שחטיו חוץ אל מחיוב דימירי בקדשי ברח הבית דאין היבין משום שחטיו חוץ במדוכה לקמן (דף ק"ג) ובפרק שני עשר (עומא דף סג) וקשה דאי בקדשי ברח הבית מאי פריך ונישוייה גטסירא ומשני מופי שגריה מבטיל מום בקדשים וליכא למימר דיש איסור משום מיל און בבחמה תמימה לקדשי ברח הבית בדאמר ממוסא תמימא לברב הבית אין יוצאין מידי מזבח לעולם הדיינו מדרבנן משום קנס בדאמר פרק העצמות והנכסים (נמנות קא) דקאמר משום דלא שכיזו תמימים ומב' שייזו לעולם לכך נראה דמיירי בקדשי חטב ולא מחיבי משום שחטיו חוץ משום דאינו יאיר לפתח אהל מועד או משום דהוי דחוי או משום דמחוסר מום ודוחק לומר דהדיא דמס' ע"ז צ"ע במד' דחוריה הבמות דהא סתם מתניחין לקמן (דף ק"ב) וירושלמי אף אחריה דהתר בפ"ק דמגילה (דף י"ג) פריך מינה ל"י יוחנן דאמר משמתי שמקריבין בבית חזינו ונראה לתר ד"י יוחנן דמחייב לקמן מעלה בחוץ מיירי בהנאלת קטרת ולא מחוסר מעשה בדאמר משמעתינן מזבח שנעקר מקטרתו קטרת מבדאמר א"י קהנאלת נמנה מעשה בבטיל שרת בפנים אע"פ שאין בית דאובחין דוקא בעי מזבח ברחביה דהתח עליו וניחא השתא דאי דנקט יוחנן מעלה בזמן הזה ולא נקט שוחט בזמן הזה ואין לתרין ד"י יוחנן כרבי יהודה דמיירי להקטיר ברצפת העדה ולא מיסתבר דלישרי רבי יהודה שחטבו שחטובם פטם אלא בשעה שחטבו כדמי שחט בעד שני יוחנן דלקמן ר' יוחנן מיירי שבענה המזבח במקומו והעלה בחוץ כיון דקדשי לעתיד לבא והיהא דפ"ק ע"ז (דף י"ג) שלקטש בקדשי ברח הבית אמאי נעול דלת בפניה להקטיר ונשחיתיה וא לא נשחיתיה גטסירא ברח פ"י רבינו הקדוש דמדרבנן אסור לחטיל בהם מום ויהיה אסור קדשי מזבח בדאמר בראשית הנו (לחלוץ דף קל"ה) דקדשי ברח הבית אסורין בגיהא ועבדוהו ויהיה אסור קדשי מזבח וא"כ שני דאוריין פטרינן רשי דפרין בקדשי ברח הבית ונשחיתיה משחו ונישוייה גטסירא ומשני נראה מבטיל מום דאסור גורא אסור קדשי מזבח וא"כ מאי טעמא פטרינן שלמנו ששחטן קודם פתיחת דלתות הדיכל בחוץ

(על דף נ"ה) והלא בפנים כי האי גזנא אם עלו לא ירד לפי מה שפי' הקונטרס לקמן קדשי שעימדיה לוי' את תמכשן ולאחר שפרקו לוי' את תמכשן ושלמנו דוקא בעי פתיחת דלתות הדיכל אלא שאר קדשים וכו' ושאר קדשים כשרין א"כ שלמנו נמי אם עלו לחוץ ויהיה בחוץ בזמן הלין והורגא ונשחיתו חוץ למנו חוץ למקומו דחייב לעלות לחוץ ויהיה מתקבל בפנים ו"ל דהתם מיירי בהנאלת דכיון שחשיתיה נעשית בפנים כהנאלת מחיבי בהנאלת כיון דמקטיל בפנים אהל הבא דאין תושבחה כהנאלת לא ואפילו אם תימצי לומר דפסח והזחאת ששחטן שלא לשמן בחוץ חייב בהנחה ראייה לפנים לכהנאלת אבל אלא קדשים אין ראיין לפנים לכהנאלת. **והא** חזקתן. ונבי' מומין כן בבבביות (דף נ"א). חזקן והא דאמר (באלה הדברים רבה) דהיי' כלכם היום קל וחרומה מפרש שהנאמין הנשאים לשתא תארוז בגביר שחיו עד שלמנו שחזקין לבגה הוראת שעה הייתה. **והלא** כבר נאמר אלהי עולות יעלה שלמה. וא"ת מנא ליה דאמבחה הנחשת קאמר הא ר' במחזות הו' בדאמר לקמן (דף ס"א) של טוב שכל בענין נגדול והיה ויל' דסמך אקריא (דריה ב' א) כדתיב בהריא בעל תחשתו עשה בעלאל. **מה** משכן עשר אמות. חזקתן ויהי קאי דאמבחה היקשא מיהו שח' דרבות למח' **ואומר** קלעטין ט"ו אמה אל הבתא. פי' בקונטרס וקסיד בגובה קאמר וזה לכל החצר וקשה לר"ת דהיי' מצי למימר דאגובה קאי חזא מוכח קריא בהדיא דברבחה מיירי דקדשיה מעיקרא החצר לפאת ים תמשינן אמה ואחר כך מפרש חמש עשרה אמה קלעטין ואתר כך כלשע החצר מסך עשרים

אלף עולות יעלה שלמה וג' וזכשאתה מניע לחשבו עולות ולפנין אמות. שהיה מוכח אבנים של שלמה ערוף עליו זה של שלמה גדול משל משה לפי אורך החירות שהרי מנבח של משה כתוב היה ה' אמות אורך וה' אמות רוחב צא מהם מקום הקרית אמה לכל עד מקום הילוך רגלי הכהנים אמה לפנים מן הקרית מן המערכת נמצא מקום המערכת אמה על סביב אמות אמה לקמן בפירקין (דף ס"ב) יסוד וסובב דהו' ממשעין בארכו ורחבו לפי שמקיפין ויבולטין סביבו מעשה רשת נחשת הווא היה סובבו ובמנחה עשהש הלמה היה מקום המערכת ב' על כ' רלבי יסיד כדרתן במסכת מדות (דף הל') להקלו לכ' רציעות כל אחת ואחת ברחוב אמה ואורך עשרים ר"ה' נאות אורך ברחוב אמה ואין כל אמה על אמה שנינה מחזקת לכער אלף לוי' שדוהיה אש של שמיים ממזרת לאבול הרי ד' נאות אלף. **אלא** מהו **אומר** קאן מפליג. לא במנחה אבנים קאמר מנחה דהווא יומא אלא למנחה הנחשת קאמר ובא לפוסלי לעולם שסילקו וזה שחלה הכתוב קטנו בעולות של אותו חורבן שישנא מעליא נקט. **כאשר** שאמר הכתוב. הרי אדם שפסל גנסי פלוגי. לישנא מעליא ולא אמר פסל פלוגי. **ונפסל** לעבודה. לא אומר מסקא דאדם אומר אלא רבי יוסי קאמר לה ואותו חורבן פסול לעבודה והוא קורא לו גנסי. **שפי' קא"ר יוסי**. ו"ל לקדשי רצפה מזבח של משה גדול היה. ונשחיתא מניע לחשבו עולות ומנין אמות שבעתם נמצא של שלמה קטן לפי החצר. **ונתאי' רבינן**. בשל יחזקאל שנתבאר על בית שני או על העתיד רבוע אל אמה ששה מ' לחלוץ. **ומה** האמורה בו ממאמצעיהו ועד חומה דכרפשי ואולי: **אף** כאן מורד ה' על ה' **מאמצעיהו**. לכל רוח נמצא י' על י' צא מהן אמה מבאן ואמה מבאן לקרית וכן למקום הילוך הרי ר' על ר' מקום המערכת ושל מנחה ב' על ב' מקום המערכת עשה ממנו ג' רציעות של ר' רוחב נשאר שתי אמות בארך עשרים חלק ג' רציעות לחלבו (ולחכותו רבועות של שש שש) מנחה בכל אחת ג' חתיכות רבועות של שש שש דדי תשע ועד נשאר בכל אחת ב' אמות בארך ששה קרסם זו אצל זו הרי ר' על ר' הרי שש שתי חתיכות רבועות ועד צ"ה דרעוהי הארכה עשרים ורובה ב' ותמצא' על ר' הרי י"א וב' אמות על ב' אמות נמצא של משה אחד מ"א בשל שלמה ומניע לחשבו י"א אלפים עולות וחו לא ובזכותו כתוב כיב ב' אלף וצאן כ"ב אלף. **והתאי' רבינן**. מקום מעבר של מזבח שתי' עשרה. אל ארבעת רבועי שלמנו מלכות ויהיה דרובת דרובת ככתבן. כי נשיר ג"ש. דרובת רבוע בגובהה וזהו רבוע ולא מרובע יחזקאל אלא מרובע דנתיב במבוא הפנימי דתניא וג' אמות קומות ר' (שמות כו) ובמנחה הנחשת כתוב: **ואת' רבינן**. במנחה הותב אמה אכירי ואמה רחב רבתי ואמתים קומות (שם לב) **אף** כאן נבחו פ' שנים **כארכו**. הרי ג' אמות ובספא מפרש ר' יוסי מאי וג' קומות: **והלא** כבר נאמר וקומת ה' אמות. דאין צובה דהק' הקלעטין של חצר אלא ה' אמות: **אפשר** כן. שיהא כהן בראש המזבח ועבדה היה בו: **מה** פשטן. צריך קלעטין לחצר סביבו מוק גובה י' אמות דהא דהי ביה חזקה רבתי (שם כו) ג' אמות אורך הקדש: **אף** מוכח. צריך דהק' לכדי ר' אמות: **ואמר** קלעטין מ"ז אמה

משכן עשר אמות. חזקתן ויהי קאי דאמבחה היקשא מיהו שח' דרבות למח' **ואומר** קלעטין ט"ו אמה אל הבתא. פי' בקונטרס וקסיד בגובה קאמר וזה לכל החצר וקשה לר"ת דהיי' מצי למימר דאגובה קאי חזא מוכח קריא בהדיא דברבחה מיירי דקדשיה מעיקרא החצר לפאת ים תמשינן אמה ואחר כך מפרש חמש עשרה אמה קלעטין ואתר כך כלשע החצר מסך עשרים

זבחים. פרק שישי – קרשים דף ס עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)" רכב

תוספות

אמה אל הבתה. אצל השער וקס"ד גבוהה קאמור ודי' לכל הצד. משפת
מזבח ולמעלה. למעלה מן המזבח היה גובה ה' אמות. משפת סוכה ולמעלה.
עד מקום הקרית ולמטה הימנ' ו' אמות וגובה הקרן אמה. ור' יהודה. אומר
דברים כבתבן ב' גמיר ג' ש' דרובו רבוע. ברחבה דגמיר למיזר וטאמצעיתו
מוד ומזבח ודחוקאל וברעל: ולרבי יהודה.

אָמָה אֶל הַבִּתָּה, וְהָאֵל תִּלְמוּד לֹאִמֵּר 'חֲמִשׁ אַמּוֹת',
מִשְׁפַּת מִזְבֵּחַ וּלְמַעְלָה. וְהָאֵל תִּלְמוּד לֹאִמֵּר 'חֲמִשׁ
אַמּוֹת קוֹמָתוֹ', מִשְׁפַּת סוֹבֵב וּלְמַעְלָה. וְרַבִּי יְהוּדָה, כִּי
גָמִיר מוֹדֵר שָׁוֶה, בִּרְחֻבָּהּ הוּא דִּגְמִיר. וְלִרְבִּי יְהוּדָה,
הָאֵל קָא מִיתִּחוּי פָּתוּ. נִהֵי דְכֶתֶן מִיתִּחוּי, עֲבֻדָּה דִּבְרִין
לֹא מִיתִּחוּי. בְּשִׁלְמָא לִרְבִּי יְהוּדָה, הֵינּוּ דְכְּתִיב
'קִדֵּשׁ'. אֱלָא לִרְבִּי יוֹסִי, מָאִי קִדֵּשׁ. לְהַעֲמִיד פֶּה
מִזְבֵּחַ. בְּשִׁלְמָא לִרְבִּי יוֹסִי, הֵינּוּ דְכְּתִיב 'קָטוֹ'. אֱלָא
לִרְבִּי יְהוּדָה, מָאִי 'קָטוֹ'. הִכִּי קָאֵמֵר, מִזְבֵּחַ אֲבָנִים
שֶׁשָּׁשָׁה שְׁלֹמֶה תַּחַת מִזְבֵּחַ הַנֶּחֱשָׁת, מִזְבֵּחַ הָהוּא. בְּמָאִי
פְּלִיג, מִרְּסַב, דִּנְיָן חִזִּין מַחֲזִין, וְאִין דִּנְיָן חִזִּין מַנִּינִם.
וְכִרְסָב, דִּנְיָן פְּלִי מַפְּלִי, וְאִין דִּנְיָן פְּלִי מַבְּנִין. אֲמַר
רַבָּא, מוֹדֵר רַבִּי יְהוּדָה בְּדָמִים. דְּתַנְיָא, רַבִּי יְהוּדָה
אָמַר, כּוֹס אַחֵר הָיָה מְמַלֵּא מִדָּם הַתַּעֲרֻבוֹת, וְשׁוֹפְכוֹ
עַל גְּבִי מִזְבֵּחַ, שָׂאֵם יִשְׁפֹּךְ דָּמּוֹ שֶׁל אֶחָת מֵהֶן, וְנִמְצָא
וְהַ מְכִשְׁרוֹ. וְאִי סָלְקָא דַּעְתָּךְ, כִּסְרֵי רַבִּי יְהוּדָה, כּוֹלֵה
עוֹדָה מִיִּשְׁדָּשָׁא, הָאֵל אִיתְעֵבֵידָא לִיה מַצּוֹתֶיהָ. וְדִלְמָא,
מִשּׁוּם דְּקָסְכֵר, שְׁפִיכָה מִכָּה הָאֵדָם בְּעֵינֵי, אִם כֵּן,
נִשְׁקָלְהָ וְנִשְׁפָּךְ לִיה אִדּוּכְתִּיהָ. וְדִלְמָא, מִשּׁוּם דְּבִנְיָן
מַצּוֹת מִן הַמּוֹבָחֵר. אֲמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, מִזְבֵּחַ שְׁעָנִים,
אִין אֲבָלִין בְּנֵינָא לִגְנוּ שְׂרָרִי מַנְחָה, שְׁנַאֲבִיר מַנְחָה מַצּוֹת
אֲצֵל הַמּוֹבָחֵר. וְכִי אֲצֵל הַמּוֹבָחֵר אֲכָלָהּ, אֱלָא בּוֹמֵן
שְׁהוּא שְׁלֵם, וְלֹא בּוֹמֵן שְׁהוּא חָסֵר. אֲשַׁקֵּן, שְׂרָרִי
מַנְחָה. קְרָשִׁי קְרָשִׁים, מְנַלְן. (תלמוד לומר קרש
קרשים) [אֲתֵי, אֲתֵי]. קְרָשִׁי קְרָשִׁי. קְרָשִׁים קְלִים, מְנַלְן.
יוֹסִי. דְּתַנְיָא, רַבִּי יוֹסִי אָמַר, שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים מִשּׁוּם
שְׁלֹשָׁה

עשרים אמה ובשמינתה קמייתא דעירובין (דף ב) קשה דפי רבין בן רבנן בין לר' יהודה
לילופ מפתח שער החצר ופי' שם בקונטרס שני שלשות ופי' בלשון שני דרפין שחשבו פתח
ברחב עשרים ומשני פתח שער החצר איקרי פתח סתמא לא איקרי ואיבעית אימא ב' כתיב
ומש' עשרה גבוהה כתיב ודכתיב וקומה ה' אמות והוא משפת מזבח ולמעלה ופי' שם
בקונטרס דהיינו כ' וי' ששעמין וזו איה חזמה
ולא מציען למיזר חמש עשרה אמה גבוהה כתיב
אלא ברחבה כדפרשיתא ועוד חשך דאי מרחבה
פרחך הוה ליה למיזר הכי אלא הא דחנן
הרחבו מעשר אמות ימעט נילף מפתח א"צ למעט
כיון דעד חשאת איירי גבוהה ועוד לר' יהודה
אמאי הוצרך להקשות מפתח החצר פתח אולם
דקאי ביה הוה ליה לאקשושי ועוד מאי קושא
מפתח החצר הותן ש"ה צורת הפתח א"צ למעט
חצר צורת הפתח הוה ליה שיהו העמודים משני
צדדים וכלזכות לעד גיבון שהקלעים תלויין
בתקן ו' ומיהו בסמוך (קשה) ב' פריך ור' יהודה
מפתחו של אולם גמר והותן וכו' ולא משני שאני
פתחו של אולם הדלל צורת הפתח והביע' צילו
דכא דאליבא דרב קיימא לא משני הכי דאדעו
עני' במגני' צריך למעט דאמר חתם ומהאי
טעמא פריך ושפירו' השתא ועוד דשער חצר לא
היל צורת הפתח שהכלזכות היו לע הוציך
שבעמין בעמודין מרחבין ואמרינן בפי' (דף
יא.) צורת הפתח שעשאה מן הצד לא עשה כלום
ומפרש רבינו דגבוהה פריך חתם ולא יחשב
פתח ביתו מה' אמות ומסתברא היא לן טפי
למלך מפתח החצר ממאי גילף מפתח החיצול
דפתח דמשכן על כרחו שלא כדן איקרי פתח
הוא למעט חדרו ודא דלא חזו ליה גיפסי
שויה פרוץ לפניו במלואו הלכין פתח החיצול
שיהיה במקומו דלמא שלא כדן נמי איקרי פתח
ובתר הכי גרס איבעית אימא קלעים ט"ו אמה וכו'
כתיב וקומה ברחבה ה' אמות משפת קלעים
ולמעלה ההוא שניטא רבי יוסי דהבא ט"ו
אמה גבוהה הוא דכתיב וגם לא גרס אל הבתח
דלא קאי אדמשע עשרה דכתיב בקרא דההוא לא
מיתוקמא אלא ברחבה הוא פירוש הוא כלומר
הקלעים היו גבוהין חמש עשרה שלא דאז
עבדוה שבידו כרבי יוסי דאמר מובח' י אמות

והאי דכתיב בקלעים וקומה ה' אמות דאי משפת מזבח ולמעלה והאי קרא דמייח וקומה ברחבה ה' אמות (היינו) לחזיתו גובה פתח כ' אמה היינו שהוא דכתיב נמי בסוף ויהאל ומפרש
דמשפת קלעים ולמעלה קאמר שהקלעים היו גבוהין סביב החצר צפון דרום ומערב וכן לצד המזרח ושמאל (שמעון) שהקלעים היו י' רוחב מיתן הפתח וכן משמאל דפתח כמנן בו היו גבוהין ט"ו
אמה ועל מסך הפתח כתיב רוחב כ' אמה וקומה ה' אמות ברחוב לעומת קלעי החצר פירוש שהמסך כל רוחב כ' היה גבוה ה' אמות משאר קלעי החצר אשתבח המסך גבוה כ' וזו היא
אמת גבוהה של פתח ההוא שניטא בתרא ליתא אלא לרבנן דהא לרבי יהודה לא מתוקם כלל ואע"ג דקאי ההם לשנינו לרבנן ולרבי יהודה שניטא קמא ויחישב לרבי יהודה דשנינו פתח
סתמא לא איקרי דכתיב נמי לא מיתוקם הוא שניטא כרבי יוסי דהבא אלא כרבי יהודה דפליג עליה דהבא בשמעטין גרסי' נמי בשכנ' י אמות אף מובח' י אמות קלעים ט"ו ולא גרסינן נמי
אל הבתח דלא קאי מייח וברייחא ומלאתה דמשכן לא גרסינן כלל קלעים ט"ו במילתא דר' יוסי ויפרטא בעלמא הוא כלומר דהתם מילתא דר' יוסי דהבא אלא כרבי יהודה וכן גבולותיו
בזו חז' וז' ה' אמות משפת מזבח כ' ור"ה מפרש בספר דהשר ודלשמואל עצמו פריך נילף מפתח שער החצר מנא ליה דהשתאו פתח חלל מותר אפסח דהכל קאי ואז אפשר למיזר כן
כלל כדמכריחו כמה קריתא אלה פקודי ובשאר מקומות וקעת לפי פירוש ר"ה דפריך גבוהה חמש אמות משני פתח שער איקרי פתח סתמא לא איקרי בין דנקרא שער כ' שרבי דאיקרי
פתח דפתח קטן משער עוד נילף מפתח עזרה שנקרא פתח (בדחוקאל מנא) והיה גבוהו עשרים. חלבי' קאמר מזבח אבנים שעשה שלמה תחת מזבח הנחשת. תימה דכ' מיהא ברחבה (שבת
דף נה.) אמרינן ויעמוד אצל מזבח הנחשת מזבח הנחשת מן היה אמר לון הקב"ה התחילו במקום שאומרים שיהיה לפני בכלי' נחשת ואמאי לא אמר כי' הבא וי"ל דההם מן לו לחזיתו מזבח
הנחשת כלל: מורה רבי יהודה ברביה. תימה מאי קסיד מעיקרא הוא קרן ורבעו יסוד מעבדן: קרשים קלים מנין. תימה דלא לילף מהדקשא מנחת התורה: אֲתֵי. מדרש דרבי יוסי.
תימה ל"ג ש' דקדש פרישת ועוד (קרשים קלים) גופה נילף מעשרש וכו' תימא מה למעשרש שכן טעון ודיו ובספ' גבורה חזרה יוכיח ועוד דבהאי קרא דמייח דמקיש מעשר לבבור כתיב כתיב
הוא ואשך דהניא בספרי פריש ראה אבני בקרים ונאבנס אלו חטאות ואשמות וכן בקרא דלא תוכל לאכול בשעריך דריש פירש בתרא דמכות (דף ז.) בדרך אנקל ואל חטאות ואשמות:
מאי

מאי קסבר האי תנא. דפשיטא ליה בבור טפי ממשער אי קסבר קדשה לעתיד
לכא בקדשה הארץ ומקבעא ליה אי קרינא ביה לפני ה' אי לא אפי' בבור
נמי יקרב ויאלב דמאן דאית ליה קדשה קסבר דמקריבין אע"פ שאין בית כדאיתא
פ"ק דמגילה (דף יו.) אי קסבר לא קדשה ונבטלה קדשה הארץ ומבעא ליה במעשר
משום דאני צריך לבית ומתאכל בירושלים

אי קרינא ביה לפני ה' אי לא אפי' בבור
נמי תיבעי והכא דהוי ענין מעשר כגון כבי
ה"ג שאינו צריך לבית שקרבו דמיו ואימוריו
חורב הבית וקרינא קיים מזה שיאכלוהו ומסוק
דקסבר לא קדשה הוא דפשיטא ליה בכבור
משום דאיתקש בשור לדמו ולא אכיל בשר
אלא בשעת הראיה לזריקתו ולא משנתו
זו היא בעשר הקנטרס ופירושו ואם תאמר
אי קסבר לא קדשה הוה נשכחת מעשר שני
דאורייתא כיון דנבטלה קדשה הארץ וי"ל דאי
קסבר לא קדשה מומקין ליה למעשר שני
בפני הבית כמו שפירש בקנטרס ובין בבור
שקברו דמיו ואימוריו חורב הבית ובשור קיים
א"נ אפי' קסבר לא קדשה הוה נמי קדשה
הבית כיון דקדשה הארץ לא נבטלה ותנחובין
בתרומות ומעשרות כדאשכחנא (לקמן דף
ק"ב) כשחבר שילח שבטלה קדשה הבית ולא
נבטלה קדשה הארץ וא"כ כיון דלא קדשה
החורב הנמות היא נאכלך בכל עיר ישראל
ולספרים דרסי' לקמן בפ' בתרא (דף ק"ב)
בא לזבוב ובענין חורב הנמות מעשר נאכל
בשר ע"י ישראל וי"ל דלפי אותה גירסא לא
מחוקם הכא אלא במעשר שגדל לפני הבית
החוקק לנבאת מקום ואינו נאכל בכל עיר
ישראל וקשה לפירושו הקונטרס מאי חזקת
דרבינא לומר לא קדשה ופליג אבולח' חסי'
דקס' לן ירושלמי אין אחיזה הוה כדתנן
בפרק בתרא (דף ע"ה שם) לימא דלעולם קסבר
קדשה בבור שגדל ועד נפגם המזבח ודא
בשור נאכל בפגמת המזבח ומיחו מצי למימר
לדינאן דבריייתא קשיתיה דקתני מה בבור
אינו אלא בפני הבית דמשמע בית ממש צריך
ואי קדשה נלמז ליה מאן מקריבין אע"פ
שאין בית ואין צורך רק מזבח משום דאיתקש
בשור לדמו אבל היה דלעולם מצי סבר קדשה
דכיון דהוה דמיו ואיך דרב אין אוכלין בשור
משום דאיתקש לדמו מיחו האי בפני הבית
היינו בפני מזבח ולא בית ממש קאמר אבל
קשה מאי קאמר אפילו בבור נמי תיבעי ולא

תבעי מעשר אחרת כיון ולא קדשה פשיטא לא קרינא ביה לפני ה' דמחצה
לאכול דאורייתא ועוד בכבור פשיטא דמפסלי ביצא כשחבר הבית ונפלו מוחצת
כיון דלא קדשה ומה צריך כלל היקדשא דבשר ודם וכי תימא כשחבר הבית ונותר
המזבח אבל תחומת ירושלמי קיימת ואלו נטלה קדושתה לענין קדשין קלים ומעשר
שני וזה תימה לומר דאז ירושלמי לא נתקדשה אלא בשביל הבית ואין יתכן
שקדושת הבית נבטל וקדושת ירושלמי קיימת לכך נראה כמו גירסת הספרים אי

קדשה אפילו בבור נמי ואי קסבר לא קדשה אפילו מעשר שני אמר רבינא לעולם קסבר קדשה וכו' והכי פריך אפילו בבור נמי משכחת לה לא דאורייתא
ירושלמי אבל תחומת וזהו כמו שפירש בקנטרס דמקריבין אע"פ שאין בית כלומר יבנה המזבח ויחזיקו דמים ויאלב הבשר אבל בלא מזבח פשיטא ליה דאני יכול
להקריב כדאמר' לעיל (דף נ"ג) מודה רב בדמים אע"פ שהבית קיים וכל שכן בזמן הזה ואי קסבר לא קדשה קדושת הבית לבנו המזבח וכל שכן קדושת ירושלמי
אבל קדושת הארץ קיימת לתחדיה בתרומה ומעשר כמו בגוב ובגבען אפילו מעשר היה פסול פשיטא דאין לו היתר בירושלמי ולא גרסינן לקמן פ' בתרא (דף
ק"ב) מעשר שני נאכל בכל עיר ישראל ואי גרסינן ליה צריך לומר דהכי פריך אפילו מעשר שני היה פשיטא דאין חוב להנחלתו ואמאי קאמרת יוכל עולה אדם
דמשמע

שְׁלֹשָׁה יָקִינָם, וְזֶה אֶחָד מֵהֶן, רַבִּי יִשְׁמָעֵאל אָמַר,
יָכוֹל יַעֲלֶה אִדָּם מַעֲשֵׂר שְׁנֵי יִירוּשָׁלַיִם וְיֵאָכְלוּ בְּזֶמֶן
הַהוּא, וְדִין הוּא, בְּבוֹר טַעֲוֵן הַבָּתָּא מְקוֹם, וְיִמְעָשֶׂר טַעֲוֵן
הַבָּתָּא מְקוֹם. מַה בְּבוֹר, אִינוּ אֵלָּא בִּפְנֵי הַבֵּית, אִם
מַעֲשֵׂר, אִינוּ אֵלָּא בִּפְנֵי הַבֵּית. מַה לְּבָבוֹר, שָׁפֵן טַעֲוֵן
מִתֵּן דְּמִים וְאִמּוּרֵין לְבִי מִזְבֵּחַ, בַּפּוּרִים וְיֻכְחוּ. מַה
לְבָבוּרִים, שָׁפֵן טַעֲוֵינֵן הַהוּא, תִּלְמוּד לֹאִר' וְהַבָּתָּא
שָׁמָּה עוֹלֹתֵיהֶם' וְגו', מִקֵּשׁ מַעֲשֵׂר לְבָבוֹר, מַה בְּבוֹר,
אִינוּ אֵלָּא בִּפְנֵי הַבֵּית. אִם מַעֲשֵׂר, אִינוּ אֵלָּא בִּפְנֵי
הַבֵּית. וְיִתְחַדֵּר דִּינָא, וְיִתֵּי בְּמַה הַצֵּר. מִשּׁוּם דְּאִיכָא
לְמִפְרָד, מַה לְחֻדֵּי הַשּׁוֹהֵן שָׁבְחָה, שָׁפֵן יֵשׁ בְּהֵן
צֵד מִזְבֵּחַ. מַאי קָסְבֵּר, אִי קָסְבֵּר, קֹדֶשֶׁת רִאשׁוֹנָה
קֹדֶשֶׁת לְשַׁעֲתָה וְקֹדֶשֶׁת לְעֻתֵּיד לָבֹא, אִפְּלוּ בְּבוֹר
נְמוּ וְאִי קָסְבֵּר, לֹא קֹדֶשֶׁת לְעֻתֵּיד לָבֹא, אִפְּלוּ
בְּבוֹר נְמוּ תִּיבְעִי. אִמֵּר רַבִּינָא, לְעוֹלָם קָסְבֵּר, לֹא
קֹדֶשֶׁת. וְהָכָא בְּמַאי עֲסָקִין, בְּכַבּוֹר שְׁנוֹקֵן דְּמִי קוֹדֶם
חֻרְבֵּן הַבֵּית, וְחֻרְבַּי הַבֵּית, וְגִידִין בְּשׂוֹר קָיִם, וְאִיתִיקֵשׁ
בְּשׂוֹר לְדִמּוֹ, מַה דְּמִי בְּמִזְבֵּחַ, אִם בְּשׂוֹר בְּמִזְבֵּחַ.
וְאִתֵּי מַעֲשֵׂר, וְלִפְרֵי מִכְבּוֹר. וְכִי דָּכַר תִּלְמוּד הַתַּנְשֵׁ,
חֻזֵּר וְלִמְלֹד בְּהַקְשָׁ. מַעֲשֵׂר דִּתֵּן, חֻזֵּין הוּא. הִנֵּינָא
לְמָאן דְּאִמֵּר, בְּתֵר לְמִד אֲוִלִינָן. אֵלָּא דְּמִי דְּאִמֵּר,
בְּתֵר לְמִלֵּד אֲוִלִינָן, מַאי אִיכָא לְמִמֵּר. לֹא וְיִבְשֵׁר,
תָּדָא מִלְּתָא הוּא. כִּי סְלִיק רַבִּין, אִמֵּרָה לְשַׁמְעֵתָא
קָמִיה דְּרַבִּי יִרְמְיָה. אָמַר, בְּכֻלָּי מַפְשָׁאי, אֲמַטוּל
דְּתִרְבִּי פֶּאֶרְעָא הַשּׁוֹכָא, אִמֵּרִי שְׁמַעְתָּא דְּמַחְשָׁא. לֹא
שְׁמַעֲנִי לְהוּ. הָא דְּתִנְיָא, בְּשַׁעַת סְלִיקוּ מַסְעוֹת, קִדְשִׁים
נִפְסְלִין וְנֻכִּים וְיִצְוָרְעִים מִשְׁתַּלְחִים חֻזֵּין לְמַחְדָּה.
וְתִנְיָא אִידָךְ, בְּשִׁנֵּי מְקוֹמוֹת, קִדְשִׁים נֶאֱכָלִים. מַאי
לֹא, הָא בְּקִדְשֵׁי קִדְשִׁים, הָא בְּקִדְשִׁים קָלִים. אָמַר
רַבִּינָא, אִידִי וְאִידִי, בְּקִדְשִׁים קָלִים. וְלֹא לְשָׂא, וְהָא

דמפסלי ביצא חזא דהא אהל מועד חשיב ליה: ותינא אידך גריס: שני בשני מקומות
נאכלין. חד במקומן במזבח האמורות בן כשומעין במקומן וחד בכל מקום שחיה
שם דרך הליכותן משמסעו ושקשין אחריה: מאי לאו: קמייאן בקדשין אדא
בקדשין קלים: הכי גרסינן מאי לאו את בקדשין אדא בקדשין קלים: איד וְאִידִי
קדשין קלים וְלֹא קשאי. קמייאן

נ' וקנים. דבר אחד מפני כל זקן חזק: ר' ישמעאל אומר: כו. זו היא אחת מן: יכול
יעלה אדם מעשר שני. דקסבר קדושת הארץ לא נבטלה ורבינא המרשת מעשרות מן
החורב וקאמר יכול יאכלנו עכשיו בירושלם בלא פריך: ת"ל וכו'. ולקמיה פריך מאי
שנא בבור דפשיטא ליה ומאי שנא מעשר דרבינא: כדן שפן טעון מן: דמים. הלכך
צריך בית ומזבח כבדורים וכו'. שאין טעונן

מתן דמים וצריכין בית כדרכיה לפני מזבח
(דברים כו:) שכן טעון מזה. הלכך בש בית
החוקק למזבח לכך: ת"ל כו'. ולקמיה פריך
וליהדר ריגא וליהוי במזה חיצו: צד מזה. זה
למתן דמים ואילו לדתה: מאי קסבר. האי תנא
דפשיט ליה בבור ממשעא: אי קסבר קדשה
ראשונה בית קדשה לשעתה וקדשה
לעתידי לבא. כי דהכי דסיל קדושת הארץ
ומקבעי ליה מי קרינא ביה לפני אלהיו או
לא קפשיט מעשר מבכור אפילו בבור נמי.
קדשה לעתיד לבא אית ליה שמקריבין אע"פ
שאין בית כדאמרין במגילה (דף י.) ה"ג ואי
קסבר לא קדשה אפילו בבור נמי תיבעי. ואי
קסבר קדושת בית אפילו חזא דמאן דאית ליה
במעשר הואיל ואינו צריך לבית מי מתאכליל
בירושלם ולפני ה' קרינא ביה לא לא: אפילו
בבור כה"ג נמי תיבעי ליה. בגין שקרבו דמיו
ואימוריו חורב הבית ובשור קיים מזה
שיאכלוהו: אמר רבינא קולול קסבר לא
קדשה. והכא דקפשיט ליה מעשר מבכור
בכבור שאינו צריך לבית דומיא דמעשר
קפשיט ליה דפשיטא ליה גביה ולא מתאכליל
דאיתקש בשור לדמו. ואז דמס דחורב ואת
הלכך תקריב ובשרם יהיה לך (מגדבר יח)
ולפי' מצינו בשעה שאתה אור לזרק את
הדם אתה אוכל את הבשר ולא אחר שנתרם
המזבח וכו'. בשור הלמד בהקש מן הדם ודא
ומלמד בהקש על המזבח לְשַׁמְעֵתָא. ור' ר' ר' ר'
דאביי דאמר קדשים קלים נפסלין בפגמת
המזבח ומיית' לה מדרשא דרבי יוסי: בשעת
סילוק המזבחין שכן מצרע נכנס לדגלי
דקדשים נפסלין. בשור קדשין קלים וקא סלקא
דעתך מפני סילוק המזבח הוא מדרגתו וזבין
ומצורעין משתלחין שאין מצרע נכנס לדגלי
השבטים ולא זב מלחנה לים נושאי הארון
כדאמרין לקמן (דף סא) אע"פ שנסע אהל
מועד דאז אלאמא נפסלין קדשין לארז מאי משום

דמפסלי ביצא חזא דהא אהל מועד חשיב ליה: ותינא אידך גריס: שני בשני מקומות
נאכלין. חד במקומן במזבח האמורות בן כשומעין במקומן וחד בכל מקום שחיה
שם דרך הליכותן משמסעו ושקשין אחריה: מאי לאו: קמייאן בקדשין אדא
בקדשין קלים: הכי גרסינן מאי לאו את בקדשין אדא בקדשין קלים: איד וְאִידִי
קדשין קלים וְלֹא קשאי. קמייאן

זבחים. פרק שישי – קדשי קדשים דף סא עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)" רש"י תוספות

וְשִׁמְעָאֵל דִּילִף בְּשׂר מִדְּמֵ בְרִייתָא רַבָּן וְאִיבְעִית אִימָא׃ בְּרִייתָא אֲבִי בְּקִשְׁרֵ
 קִדְשֵׁי׃ וְשֵׁנִי מִקְרֹמֵת׃ לֹא אֲרֹחַ שְׁטֵנִי וְנִסְתַּלֵּק מִבְּחֹבֵת אֲמֹר אֵלֶּא אֲדָח מִיְּמִינִי
 בְּרִיתָא בְּשֵׁר מִבְּשֵׁן לֹא מִבְּשֵׁן׃ וְדָח אֲרֹחַ שְׁפִירִי מִקְרֵעֵי הַחֹץ וְהִרְדֵּי
 מִבְּחֹבֵת בְּמִקְמוֹ וְקֹדֶם שִׁיעֲמֹדֵת לִיז אֲדָח מִשְׁכָּן דְּנֻקַּת חָבֵא לֹא דְחָק נִשְׁנֵי וְדָחֵא
 מִשְׁכָּב לֵה שְׁדִּיר קֹדֶם שִׁיעֲרֵי בִּין קֶרֶת נִשְׁאֵי
 מִבְּחֹרֹת לֵה חֹזֵן בִּין גִּרְשֻׁן וּמִרְרִי גִּרְשֻׁאֵי
 מִבְּשֵׁן מִקְמִיטִן אֲדָח וְנִבְעִיטֵת וְדָח מִרְרִי
 אֲתָּ מִבְּשֵׁן תְּחִילָה וְנִשְׁאֵי בִּין גִּרְשֻׁן וּמִרְרִי
 אֲחִיר דָּגֵל אֲחִיר בֵּין קֶרֶת אֲחִיר שְׁנֵי דְגִלִּים כְּדִי
 בִּין גִּרְשֻׁן קֹדֶם בִּין גִּרְשֻׁן וְכִבְרִיתִין וְנִעְמִידִין אֲתָּ

המשכן לפני באו בני קהת ברחבי אחר מסע דגל בני יודה והורד הדיבנו ונז
(במבדל) וי וארש בני דגלים כתוב (שם) ונסעו הקהתים ויארש המזקד ארון
ומנחתו וכל השתר והשתר ונשחט את המשכן עד באום של קטע ועד אר
בשיתו את הסדר מוקמה לה ידכי שחתי קרבתו קדם שיעמידו משכן אר אמר
איהו מוקמן (לעיל קד דה) בשלמים ששחטן קדם שיעמידו לום כי פסולין אר
רסת לה מוקי לה קדמא קדמא דהואר איהומו איהומו קדמא קדמא קדמא
משך דכתיב דוד (וקרא) ושתחו את אהל מועד ולא יליף שאר קדשים מנייהו:
מור

דמשעת דמפסקא ליה א חייב להעלותו לירושלים או אל כיון דלא קדשה ידא נאכל
בבל שני ישראל בדרגן לקען (שש) ואמאי צריך לקדש? לכבוד הוה בבור אינו מעלות
אף מעשר אינו מעלות אמר רבינא לשלם סכר קדשה ולו מיייר כלל ברחוב העלאה
אלא אם יוכל לאכול בזמן הזה או לא וקפלינא מעשר אביהוהוה אביהוה אביהוה
בבור בעיא מחבם משום דיתאקש בשוי דלם אמן
אביהוה מעשר עני מחב ואין קנין שום מעשר נאכל
בזמן הזה ואית ספריים ורסבי א ד קדשה
אפילו מעשר עני ד חדה אפילו מעשר עני לא
אין נאכל כלומר דמקדשת במעשר בזמן הזה

א"כ במעשר שחוקק האלוהים מקום קבוע אבל
לאחר חורבן יהוא שמואל לא נחזיקו כל ימי ישראל וכל קדשה ואפילו נחזיקו במעשר
כמו גבול ובעזק מ"מ פשיטא ונאכל בכל ירי שמואל לפי הגירסא דלמקום נחזיקו במעשר
כי קבע אהו שולח בעל הבית חרב וביתו והוא פשיטא דאין נאכל אמר ריבנא שלום
קסבר קדשה ונבכחו שנקרע דום חורבן הבית עסקתו דאין הבית והעיר בשורו קיים
והקדשה בשורו לאו דאין חרב (במבדרי א"כ) דאין דם חורוק ואין הלכה קיים
אלמא איתקש בהחזא קדא להקטרת הארץ ואומרי לעיל דמובח שנעקר מקטירי טהרות
במקומו דהוא ימורין ויל לקדשא חומרא ממשקין ומשקין וזיתין שורו דמנו והשתא
מקדש דרשא איתקש דאם נפגם חומרא נאכלין וזיתין שורו לפי גירסא א"כ גרסא
קדשה שורא דיר' שמשנאל אר' שמשנאל לקדש פ' ברהא (ק"ט) חנוכי ביר' שמשנאל

20 חתיה הוה מרלא קרי ליה נחלה כדאיתא בפ"ק דמגילה (ד' קי) שמעתי שמקריבין בבית
 21 שמימי' בריבוי שני ויהיה מקריבין שישמאלן קא אלישער בר מלחמייה דר' אלבי מנו
 22 והוה ר' רשמיא נפיק ליה מקרא אחרונה דרב רבי חיפם פלוגיה דר' ערובי סב
 23 חתיה הוה והיטו נפיק דרשמיא מנחה ו' שילה נחלו ו' ירושלמי ומתחילן קדישין תלתן
 24 שן ב' ואין נראה כלל שדרי' מנחמים דבנו ובעון הוהו הבנות בני שמואל הוא יסר
 25 במוסא אפ' אמן דאית ליה לא קדשה מינ' דרב ארין אחיה דרב' קוש שמענ' פ"ק דמגילה
 26 א"ר אריה הוה רבא ואמאי דרי' עליה בא קאמר להם כמאני א' קדשה לעלתי לב' א'
 27 ו' הבנות הוה רב' ממתניתין ומגילה ומתמתיין דלקמן פ"ק ברהר (ד' קכב) ירושלמי
 28 א' קדשה לא אק' ארובי' יצחק אלא ארטה דהייס משום דארי' קדשה ראשונה קדשה
 29 קד' ומשוי' ולו אחדיד ובפ"ק דערובין (ד' קלג) ג' משום דארי' בימי עורא לבאימ' בימי
 30 בפ"ק דחולין (ד' קר) קדשה לא פריש' ב' שני שאן א"ר ישמעאל אלא רובי שני סודר
 31 מ'עלה במונ' הוה לעולם אימאן ק' רסב' לא קדשה אפ' א' אחריה הוה כרפי' ור' ל'
 32 ריבול לבנות במונ' מקמומו קריב' על' א' מימי' ו' יתכן קדושת לאו ש' מונח כרפי'
 33 קדשה ברייתא סודר עלה ש' תלוך כרפי' עלה דאפול' במונ' קדושת ביהא קדושת
 34 (ד' קד' דמו) א"ר א' ודיה את דרביה רבאבא שמעיה דרבי ישמעאל וא"ל לנאז' גורס
 35 לעל דאפשר אפול' לא מכלל קדשה תרתי קדושת אחר' מכלל דהוה רבא דרביה
 36 תלמי' דרבי חרונה במונ' הוה דרבנן ושמענין ליה דר' חרבה ובעה דוכתי דאמר
 37 א' מנח' אל' תזידי' בתרומה' לעל דאמר איכאב' אתי שפי' מנח' בונ' ובעון אפ' א'
 38 דברים בלבד לבן יעלו הענינון ו'א' ומספיק' ליה בפרי' דיעת' הומונא' (שבועות ד'
 39 ומוסא משניין משפ' ע' בגיטות קד' מנ' קדושת הוה א"ר שיש' חזון א"ר יאסון הוה
 40 ד' א' תרתי' משפ' ע' ע' שבעות קד' מנ' קדושת הוה א"ר מרקינ' בון ומרעתי'
 41 א'עפ' שטנ' את' מועד' הוא אלאמא נפסל' דקאמר לאו משום ומפסל' ביוצא הוא דוא
 42 אלא מילוק' עליו' הוצר' דחול' נפסל' קדש' שפי' ביוצא' בהדרי' מונח' פ' שני' להלם
 43 משפסל' ביוצא' את' מועד' הוא לאו קדש' לענין מונח' שכני' אבל ברי' דרבי א' א'
 44 אלאמא את' מועד' הוה תרתי' משפ' דבלי' השבעים בתרומה' קענ' פ' א"ר קד' (קטו)
 45 בשני מקומות דמרי' בקדשים קלים ואפ' שאן מנח' במקומו: **הא** ר' ישמעאל הוא
 46 א"ר א"ר: **קדש** שפירו' משכבן. פ"ק דא' וואק קדש' אלא לאור' שחור' ב' א'
 47 אובלי' קרי' אלא חתלה' משני' ב' גרשן וקדושת' משכבן ואח"כ ב' קד' ב'
 48 משכבן את' ארסן (ומא ד' דסב) דהייס ששחטן קד' פתחת' הוהשכ' פסול' ו'א' שלמים
 49 ד' (ל' א' לה' שחוט' עד' ששענ' שני' הגרול' שפחא' אלאמא לפינ' שאר' קרבנ' ש'אן
 50 שלמים וג' א' אחר' בשלמים עניינו' אור' פוסל' ר' דרבנן ור' א"ר ש'ה' הוהו לעבד' אלא
 51 אלאמא ע' א' תרתי' אלא לפי' חתלה' מועד' דפסול' קד' אלא א' חתול' בשלם' פסול'
 52 ו' הוכחו דרש' א' קדש' גני' פסול' בפנים קודם פתחת' ולרות' הדיכל' דא' בשפיר' א"כ
 53 שלמים' אם על' לא דרד' אמאי' פסול' ביוצא' אלא דא' אשאר' קדש' גני' פסול' אם לא
 54 א"ר א' דאש' קדש' גני' פסול' מן' הוהו' ור' אריה' מיל' לקרי' ששחטן קד' בדרם' בפ"ק
 55 אלאמא ל' ר"ל א' ידי' כדאיתא' פ"ק דהור' שני' עיני' רופס' ביוצא' ב' ידיה'
 56 בשעת' נזיח' והענינו' רבאבא וקלעי' חתלה' וקאמר' בשבועות' קדושת' שפירו'
 57 יס' את' חתלה' מועד' הוא לב' מועד' שפיל' אלא דא' קדש' שהשעני' לאו וואק' אלא
 58

ללאחר

ולאחר

שיפרקו הלויים את המשכן, אבל המזבח וקלעי החצר במקומן אבל נסע
מכל וכל את מזבח שכניה קיים לבני קדשי קדשים בדברי ולחם הפנים
נפסל ביוצא בדאמך דהם במסולק מסידור השלחן דכ"ע לא פליגי דנפסל ביוצא ועוד
דאי נפרס מכל וכל תיפוק לי' דמיפסל מטעם פנימות המזבח ואי' ובפנימות (דף זה).

אמאי חלי טעמא ביוצא בלחם הפנים תיפוק לי'

משום פנימות המזבח ואי חזרו והעמידו בו ביום
ואו יאכלוהו אל כיון שנרדף אינו חזר ונראה
לאכול וב"ח חד מותר טעמי נאט אי' הכי דייק
דהם שמי שי סילוק משעת בלילה דאי סד
ביום מאי איראי משום יוצא תיפוק לי' דאיפסול
ליה בלילה ויל דודאי סילוק משעת פוסל או
משום יוצא או משום פנימת המזבח ודיק
אם היה נפסל משום לינת קודם סילוק נמצא
דלא היה המסע פוסל: **א"כ** שנסט אהל
מועד דוא. ואי' בפ' שתי הלחם (מנחות דף
עד) המעיקרא פליגי בלחם המסוקים
נפסל במסעות דמדי' אינו נפסל דרש מדכתיב
ונסע אהל מועד אע"פ שנסע אהל מועד הוא
אפילו למתנה שכניה ואיך הוא לדגלים אלא
אמאי לא משני דאימקרי' לדרשא דהבא או
למתנה ישראל קדים בדאמך פ' בתרא (לקמן
ק"ו) ותיקין היר חיים דלפי סברתו קמחור דהא
סד' לא עזי' קרא לדרשא דהבא ולדרשא
דפ' בתרא כיון דאית ליה דאפי' כי ליבא לא
מזבח ולא קלעים אפי' לחם הפנים שהוא קדשי
קדשים לא מיפסל דקרינא ביה מזנה שכניה
קיים ולכך משני לדגלים' הוא דאיתא ואי'
הכי תיסק אדעתא למישר דהם במסולק כשר
ביוצא מ"מ דא מסולק מיפסיל בפנימות מזבח
וכי תימצא כשחזרו והעמידו המשכן בו ביום
ואך יאכלוהו אל כיון שנרדף שוב אינו חזר
ונראה ויל דלא קיימא הדיא מסבא א"כ אפי'
בשעת שנשאו בכתף מזבח או כיון דאמר
אע"פ שנסע אהל מועד הוא: **א"כ** אמות
מן הדרום וד' אמות מן המערב. כך גרסת
הקונטרס וקשה לר"ת דאי' כי' המזבח ר'
אמות בחלקו של יזרדה דמסתמא בבית ראשון
לא היה סידור לקרן דרומית מזרחית לפי שלא
היה בחלקו של טורף בדאמך פ' איהו ממקום
(לעיל ג) ואם בבית שני חוסיפ בדרום אי'
בני בחלקו של יזרדה ונר' ר"ת מן העצמן פ'
דמערב הכי תנן בבסי' מדרות (פ"ג מ"א) וקשה
דאא מסקי' דבא דמשום שיתין חוסיפ' שהיא

ולאחר שִׁפְרוּקוֹ הַלְוִיִּם אֶת הַמִּשְׁכָּן, מִהוּ הַתִּימָא,
אֶפְסָל לְהוּ בְיוֹצֵא, קָא מְשַׁמְעֵן לָן, וְאִימָא, הָכִי נִמְו.
אֲמַר קָרָא 'וְנִפְסַע אֹהֶל מוֹעֵד', אָף עַל פִּי שְׁנִפְסַע,
אֹהֶל מוֹעֵד הוּא. אֲמַר רַב הוּנָא אֲמַר רַב, מִזֶּבֶחַ שֶׁל
שִׁילָה שֶׁל אֲבִינִים הָיָה. הַתִּימָא, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב
אֹמְרָא, מִה תִּלְמִיד לִמֹּר 'אֲבִינִים' 'אֲבִינִים' 'אֲבִינִים',
שֶׁלֹּשׁ פְּעֻמִּים. אֶחָד שֶׁל שִׁילָה, וְאֶחָד שֶׁל נוֹב וְעֵצֶון,
וְכֵית עֹלָמִים. מִתִּיב רַב אֶהָא פַּר אָמִי, אֵשׁ שִׁירָה
מִן הַשְּׁמַיִם בִּימֵי מֹשֶׁה, לֹא נִסְתַּלְקָה מֵעַל מִזְבֵּחַ
הַנְּחֻשֶׁת אֶלָּא בִּימֵי שְׁלֹמֹה. וְאֵשׁ שִׁירָה בִּימֵי שְׁלֹמֹה,
לֹא נִסְתַּלְקָה עַד שֶׁבָּא מִנְשֶׁה וְסִלְקָה. וְאֵם אִיתָא,
מֵעִיקָרָא הוּא דְאִיסְתַּלַּק לִיה. הוּא דְאֲמַר רַבְרִי בְתָן,
הַתִּימָא, רַבִּי תָנן אֹמְרָא, מִזְבֵּחַ שֶׁל שִׁילָה, שֶׁל נְחֻשֶׁת
הָיָה, הָלַל וְיִמְלָא אֲבִינִים. רַב חֲנַנִּי פַּר יַעֲרָךְ אֲמַר, מֵאִי
לֹא נִסְתַּלְקָה, לֹא נִסְתַּלְקָה לְבַטְלָה. מֵאִי הוּא. רַבָּנָן
אֲמַר, שְׁבִיבָא הוּהוּ מִשְׁדְּרָא. רַב פָּאָא אֲמַר, אִישְׁפָּא
הוּהוּ נֶקֶב, וְיוֹמִין הָכָא וְיוֹמִין הָכָא. תָּנן הָתָם, וְכַשְׁעֵלֹ
בְּנֵי הַגּוֹלָה, הוֹסִיפוּ עָלָיו אַרְבַּע אֲמוֹת מִן הַדְּרוֹם
וְאַרְבַּע אֲמוֹת מִן הַמַּעֲרָב, כְּמוֹן גָּמָא. מֵאִי מְשַׁמָּא,
אֲמַר רַב יוֹסֵף, מִשּׁוּם דְּלֹא סָפֵק. אֲמַר לִיה אֲבִי,
מֵעִיקָרָא מִקְדָּשׁ רִאשׁוֹן, דְּכָתִיב בִּיה 'וְיִזְרְהוּ וְיִשְׁרָאֵל'
רַבִּים כְּחוֹל אֲשֶׁר עַל (שְׁפַת) הַיָּם, סָפֵק. מִקְדָּשׁ שֵׁנִי,
דְּכָתִיב בִּיה 'כֹּל הַקֹּהֶל כָּאֶחָד אַרְבַּע רִבּוּא', לֹא סָפֵק.
אֲמַר לִיה, הָתָם, אֵשׁ שֶׁל שְׁמַיִם מְסִיעֶתָן. הָכָא,
אֵין אֵשׁ שֶׁל שְׁמַיִם מְסִיעֶתָן. כִּי אִתָּא רַבִּין, אֲמַר
רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן פִּי מִשּׁוּם פַּר קִפְרָא, שִׁיתִּין הוֹסִיפוּ.
מֵעִיקָרָא סְבִיר, 'מִזְבֵּחַ אֲדָמָה' שְׁהוּא אֲמוֹם בְּאֲדָמָה.
וְלִבְשָׁף סְבִיר, שְׁתִּיה פְּאִכִּילָה, וְכֵאִי 'מִזְבֵּחַ אֲדָמָה',
שְׁהוּא מְחוּבֵּר בְּאֲדָמָה, שְׁלֹא יִכְנָנוּ לֹא עַל גְּבִי פִיפִים
וְלֹא

מִהוּ דְהִימָא כ"ו. כלומר ולא אבילה משנעקר המזבח אתא לאשמעיןן אלא אבילת
קדשי קדשים בלא קלעים אתא לאשמעיןן דלא תימא כיון שנסתלק קלעים יש כאן
פסול דיוצא: אבנים ג"פ. אם מזבח אבנים וגו' מזבח אבנים לא תנין וגו' אבנים שלמות
תבנה וגו' נוב ובעקון. חד חשיב לוד דשניהם במה ואינן קדושים: לא נסתלקו. שבשעת
דמסעות כופין עליו פסכרן ומניחין אותה
במקומה: אלא בימי שלמה. שנסתלקה משם
למזבח אבנים שעשת שלמה: עד שבא מנשה
והסלקה גרס. ואם איתא מעיקרא הוא
דאיסתלק. משדוקם המושכן בשלילה ובנו מזבח
אבנים הוזקה להסתלק ממזבח של נחשת:
הוא דאמרי. רב דונא דאמר רבינן תן דלא הוא
אמרי' הוא דאמר כ"א כן יעקב משום דר' תן
הוא דשמעי' ליה דהוא מעשה היה כך אבל
מדר"א כן יעקב לא שמעיןן אלא דדוכשר
בשל אבנים: לא נסתלקה לבטלה. שחזא
בטלה ממזבח דנחשת למגרי: שביבא הוה
משדרא. כשהיו מקטירין על של אבנים היו
זקים ולחבות דיוצאת מאש שמים שעל מזבח
נחשת של משה שאף הוא מנח שם: תנן
התם. במסכת מדרות ר' יוסי אומר בתרולא בימי
שלמה לא היה אלא כ"ו כנס ועלה יסוד
וסבב ומקום קרעו ומקום חילקו עד שהיה
מקום המערב' כ' על' ושמעל' בני הגולה
הוסיפו עליו רב נמצא יסודו ל"ב על' ל"ב ומקום
שמכרתו כ"ד על' כ"ד: נפא. גמל וזנית עשויה
במין כך פשוטה שלו בדפרישית דרום ומערב
הבא. במקדש שני אין אש של פנים מסייעת
בדילפתין בפ"ק דיומא (דף כא) וארצה בו
ואבבה מחסור' ה' אלו ה' דברים שחסר מקדש
שני ואש אחד מתן ואמרינן דהם מדיו דהו
סודעי לא מסייעא: שיתין חוסיפ'. קרן מערבית
דרומית חוסיפ' למשכב לדרום ולמערב ששם
היו מנסכין נסכים בדאמרינן (התם) במתני'
דלקמן (דף סג). ובימי שלמה היה מתן בוד
ברוי אצל המזבח באותה זווית לירד דנסכים
בתוכו ויורדין מן המזבח ולרצפה ושותחין שם
והם קלטו אותו חבור לתוך המזבח ועשו נקבים
בנכון בראש המזבח לדרום דנסכים שם: אשום
בארמית. שלא ידא חלול: שתי' באבילה. מה
אבילה מתעכלת במזבח אף שתי' תבלע
במזבח.

אמר

דבור קלטו מתוך המזבח ושיתין בדרום היו כדורגן בפירקין (לקמן סג). בני דברים דהוה קרן מערבית דרומית משמשת למעלה ניסוך דמים דהיו עוד נתן במסכת מדרות (פ"ג מ"ג)
מקום היה שם אמר ועבאל של שיש עליה שבה יורדין לשיתין ומצני' למיחרז ברוח מערבית היה לצד קרן דרומית אבל קשה עד גמא במעילה פרק ו'לו חזאת
(דף א) ומיחיל לא בסוכה פרק לולב (דף מג). לול קטן היה בצד שמכיו של כבש אחד לשבעים שנה פריזו בחונה יורדין לשם ומציאין משם יין קדוש לכך נראה בגרסת
הספרים דגרסי דרום ומערב ובבית ראשון היה להם סידור לדרום שהיה משוך בחלקו של טורף חוץ מדרום מזרחית שלא נשתנה שהיה בלא יסוד (עד) חלקו של יזרדה במזב' בבית
שני וקראי' נפסל משום בפרק איהו ממקום (לעיל דג) קרן אהל לא יסוד משום בית שני נאמרו אי נמי אף בבית ראשון לא חשיב קרן דרומית קרן כיון דלא היה סידור ליה יסוד
משני עזרין כגון בצד מזרח אי נמי לפי שהיה עתיד להיות בלא יסוד בבית עולמים:

ולא

זבחים. פרק שישי – קדשי קדשים דף סב עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)" רלא תוספות

אמר רב יוסף לאו דהיינו דהיינו ב' רב יוסף חלה הנקרא למודו ופעמים שאמר דבר ותבאר
ששנה הדין חזר בו (הרמב"ם דף מא.) והבא הכי אמר דאמרין לעיל משום אש של
שמים מסייעתן לא להרביץ ליתורא לאו היינו דהיינו. שאנשי כנסת הגדולה הניעו לסוף
מדותיהם להם נגלה מקדש ומקדש למזבח מה שלא נגלה לשלמה וזבחים הכל ככתב.

שכל מקומות המוקדשות ומתוקנין בנבחרו לרד
אלמא במקדש ראשון נמי דאי רלא עשאוהו
נגזל לאו משום רלא נגלה לשלמה במקדש
במדותיו: אלא אמר רב יוסף קרא אשבה
ורדש. שגמור אשבה ששים אמה במקום מזבח
ושלמה לא הבין לדרשו והם דרשוהו ודוסיפו
עליו לפי הנדרך להם ולששים אמה לא הוצרכו
דאמרין לקמן מדת ארכו רחבו וקומתו אין
מעבידי: מה בית פ' אב. דכתיבי מלכים א'
ששים אמה ארכו אף מזבח עד ששים אמה
ראוי לו מוקדש במקום אם ירצה: כשלמה בית
ידע אנשי כנסת הגדולה מה קדש לערוה: מה
קדש להכליל: שניכרים צורתו. יסודות החומות:
מנא דיי. קומתו היבא: שלשה בניאם. חגי
ובריה ומלאכי: אחד חקיד להם על המזבח.
שש לו מקום לרסוף: עד ששים אמה: על המזבח.
המזבח. היכן היה: שמקריבין אפי' שאין בית.
וקדושת בית קדשה לשנתה וקדשה לעתיד
כלא: שיתבטא אשורית. שיתחלה צינתה להם
בכתב עברי כתב ליטואה כדאמר בסנהדרין
(דף כא.) וירבע. אם אין המזבח מרובע: שכל
מקום שנאמר המזבח לעבד. דהמזבח משמע
כשהוא כן דאמרין מזבח ואי לא לא ובין
כתיב (ויקרא ד) קדושת המזבח וביסוד כתיב
(שם) אל יסוד המזבח ובכשב כתיב אל פני
המזבח (שם ו) וידע הבכש שהיו פניו של
מזבח שעולים לו דרך שם כי היכי דחשיב עד
מחזיתו פני אהל מעד מחמת שהפחת שם
ורביעו כתיב (שמות כו) רבוע ידעה המזבח
אלא מפתח ביה דרבי'. ודכתיב בזה המזבח
הכי נמי מעבידי לרבי אב אם לא עשה ציורים של
פרחים וציצים וקלעים סביב למזבח כמו סידו
וביהוה לו כיוור. ציורים סביב למעלה מאמצע
אותו ויהי. נספק כן: מהו צדו מן הדך על רגליו
ורגליו: כל העם דאמרין בסוכה (דף מ"ה)
בול של מלה. מלא אהרן של מלה שמעתה:
לא שכשי לעבודות. למהו צדו מן שהוקדש פנים
דרמסיים ואויל שכל מזבח שאין לו כו: אף
הסוכה ומדבריו יוסי רבי יודעה נשמע לרבי

דכיור מעבידי. איהו ברביב. וקסיד אברוכב דקרא קאי כרובכ לשון הדיק חריץ עגולה כדאמרין בהכל שחטין (תולין דף כה) כל שעטיד לגרד לכרוב: בין קרן לקרן. אמה
רחב שבבנין בין קרנות ויהיה עמוקו וכולסת גובה מעט היה סביב לה בשפת המזבח: מקום חילוף רגלי הכהנים אמה. השוא משמע והוא ויהיה אמה של מקום חילוף.
אשר כהנים בין קרן לקרן חזו אולי. והלא כשיעור לקרן הקרן מעבכן מהקרא אלא ח"ק בין קרן לקרן ומקום חילוף רגלי הכהנים. כמין דחריץ עמוק ממקום המזבח
משפת המזבח סביב ומקדש את מקום המזבח ורחבו של חריץ שני אמות אמה של בין הקרנות ומה של מקום חילוף וזבחים. גבי מבכר מעשה רשת נחשת שנתנהו תחת
כרוביו וקדושתו למעלה לבוש כמין הדיק של כברה ודאי עשוי נקבים נקבים בכברה ורשת של דגים ומגיע למעלה עד מתחת לכרוביו
אלמא בקיר מזבח סביב היה דאי בראש המזבח היכי קרי למכבר ונתון סביב הקיד תחת כרוביו: תרי חזו. שני סובבין היו לו למזבח שעשה משנה חד לגוי וחד לכהנים
דלא נשתריק. סביב הקיד ששלמה שש אמות גובה לרבי יוסי דאמר לעיל (דף נ"ט) אמות גובהו היה הדיק הגליטה קטנה וצורתו סביב לגוי ודאי סובב ובית דאפליגו ביה
רב יוסי רבי יודעה למהו מתחת לאותו סובב נהנו ומכבר ורחבו מגיע למטה עד חצי המזבח והוא היה סימן להכבדיל בין הדמים העליונים לדמים התחתונים כדאמרין
באיהו מקום חילוף (דף ג.) מהאי קרי תורה נהנו מהוציא: וחד לכהנים אלא. נשתריק. ולמעלה בראש המזבח העמקין סובב כמין חריץ עמוק דבר מועט לחיות
להם שפתו הדיק מעקה קטן סביב שלא יחליקו: דלמא מקום מעקבה קאמר. דדאי אמה שבין הקרנות ומקום חילוף ממועטין בו אמתים לכל צד פש ליה אמה על אמה
בני

ולא על גבי מחולות. בור של שיתין לא היה חשוב מחילה כיון דהוא צורך מזבח
אף מזבח ששים אמה. דא דאמר (בסוף) ובריש ביסוי הדם (תולין דף פ"ג) קמוסין אבנין
היוני כשהיה המזבח עד ששים א' מ' מנובה פריך דהם א' נמי פריך קמוסין שלא היה רבוע
שעל כל מליקת קוף אין יכולת לתת עפר בכל סביביו כדי לרבעו כהמשפט: אחר שחידע
לדע על המזבח חתמה קרא כתיב בחיזקאל (מ"ט)
והאיראל שתיים עשרה אמות אלמא מקום
המזבח: כדעל ב"ד ודמאי קרא דרשין במתני'
מדות (פ' מ"א) ויל לאו דאי עדות היינו
מפריש' עד מקום קדושתו שלא לשנות ממזבח
שלמה: ואחר שמקריבין אפי' שאין בית.
וקדושת בית קדשה לשנתה ולעתיד ולא דמי
לקדושת הארץ דקיל דבטלה כדמוכח בפ"ק
דחולין (ו') גבי בית שאן שיש חילוק ביניהם
בדפרישתי לעיל (ס"א. ד"ה מ"א): מ"ה ארכו
ומדת רחבו אין מעבידי. והא דכתיב הכל ככתב
מ"ה גבי בית שאן שיש חילוק ביניהם
בדפרישתי לעיל (ס"א. ד"ה מ"א): מ"ה ארכו
ומדת רחבו אין מעבידי. והא דכתיב הכל ככתב
פרק ביסוי הדם (תולין פ"ג) דמה בית ששים אף
מזבח ששים היינו שיהא קדוש עד ששים אם ירצה
לחדויו ולא שיהא חובה לעשות כן.
באמה

נביאים, עלו עמיהם מן הגולה. אחד שהעיד להם על המזבח, ואחד שהעיד להם על מקום
המזבח, ואחד שהעיד להם שמקריבין אף על פי שאין בית. במתניתא תנא, רבי אליעזר בן
יעקב אומר, שלשה נביאים, עלו עמיהם מן הגולה. אחד שהעיד להם על המזבח ועל מקום
המזבח, ואחד שהעיד להם שמקריבין אף על פי שאין בית, ואחד שהעיד להם על התורה
שתקבת אשורית. תנו רבנן, קרן וקבש ויסוד וירובע, מעבידין. מדת ארפו ומדת רחבו ומדת
קומתו, אין מעבידין. מהני מילי. אמר רב הונא, אמר קרא 'המזבח', כל מקום שנאמר 'המזבח'
לעבד. אלא מעתה, ביור לרבי, וסובב לרבי יוסי ברבי יהודה, הכי נמי דמעבידי, דכתיב 'ותחתה'
אותה תחת פרבוס המזבח מלמשה', ותנא, איהו פרבוס, רבי אבהו, זה פיר. רבי יוסי ברבי
יהודה אומר, זה הסובב. אין, דתנא, אותו היום נפסקהו קרן מזבח, והביאו בול של מלה
וכתומהו, ולא מפני שקבש לעבודתו, אלא שלא יראה מזבח פגום, שכל מזבח שאין לו קרן
וכקבש ויסוד וירובע, פסול. רבי יוסי ברבי יהודה אומר, אף הסובב. תנו רבנן, איהו פרבוס, בין
קרן לקרן, מקום חילוף רגלי הכהנים, אמה. אטו, הכהנים, בין קרן לקרן הוה אולי. אלא אימא,
ומקום חילוף רגלי הכהנים, אמה. והכתיב 'תחת פרבוסו מלמשה עד חצי'. אמר רב נחמן בר
יצחק, תרי הוו, חד לגוי, וחד לכהנים דלא נשתריקו. מדת ארפו ומדת רחבו ומדת קומתו,
אין מעבידין. אמר רבי מני, וכלכל שלא יפתחו ממזבח שעשה משנה. וכמה, אמר רב יוסף,
אמה. מחכו עליה, 'המש אמות ארץ וחמש אמות רחב רבוע ויהיה המזבח'. אמר ליה אביי,
דלמא מקום מעקבה, קאמר מר. אמר ליה, מר דנקבא רפה הוא, דע מאי קאמנא. קרי עליהו,
בני

דכיור מעבידי. איהו ברביב. וקסיד אברוכב דקרא קאי כרובכ לשון הדיק חריץ עגולה כדאמרין בהכל שחטין (תולין דף כה) כל שעטיד לגרד לכרוב: בין קרן לקרן. אמה
רחב שבבנין בין קרנות ויהיה עמוקו וכולסת גובה מעט היה סביב לה בשפת המזבח: מקום חילוף רגלי הכהנים אמה. השוא משמע והוא ויהיה אמה של מקום חילוף.
אשר כהנים בין קרן לקרן חזו אולי. והלא כשיעור לקרן הקרן מעבכן מהקרא אלא ח"ק בין קרן לקרן ומקום חילוף רגלי הכהנים. כמין דחריץ עמוק ממקום המזבח
משפת המזבח סביב ומקדש את מקום המזבח ורחבו של חריץ שני אמות אמה של בין הקרנות ומה של מקום חילוף וזבחים. גבי מבכר מעשה רשת נחשת שנתנהו תחת
כרוביו וקדושתו למעלה לבוש כמין הדיק של כברה ודאי עשוי נקבים נקבים בכברה ורשת של דגים ומגיע למעלה עד מתחת לכרוביו
אלמא בקיר מזבח סביב היה דאי בראש המזבח היכי קרי למכבר ונתון סביב הקיד תחת כרוביו: תרי חזו. שני סובבין היו לו למזבח שעשה משנה חד לגוי וחד לכהנים
דלא נשתריק. סביב הקיד ששלמה שש אמות גובה לרבי יוסי דאמר לעיל (דף נ"ט) אמות גובהו היה הדיק הגליטה קטנה וצורתו סביב לגוי ודאי סובב ובית דאפליגו ביה
רב יוסי רבי יודעה למהו מתחת לאותו סובב נהנו ומכבר ורחבו מגיע למטה עד חצי המזבח והוא היה סימן להכבדיל בין הדמים העליונים לדמים התחתונים כדאמרין
באיהו מקום חילוף (דף ג.) מהאי קרי תורה נהנו מהוציא: וחד לכהנים אלא. נשתריק. ולמעלה בראש המזבח העמקין סובב כמין חריץ עמוק דבר מועט לחיות
להם שפתו הדיק מעקה קטן סביב שלא יחליקו: דלמא מקום מעקבה קאמר. דדאי אמה שבין הקרנות ומקום חילוף ממועטין בו אמתים לכל צד פש ליה אמה על אמה
בני

באמה גרומה. חסידה ובעורף פירש גרומה בריש כמו נתון לו את גרומיו (ב"ב פת) ורב יוסף פרך מנחגינתא שלא היו עינים זרענים: **אור** קרקע מפסקית. קרקע לאו דוקא שהיה פורח אמה על סוד ואמה על סוכב ובלאו קרא היה צריך אור משום שנאמר סביב ברבבסמאל אלא יסוד במשדו אבל הכא נשכח אור גזל ונכר שהוא לטורח אור:

דאריך וקטין. והא דבתיב חמש אמות אורך

חמש אמות רוחב למצה והאי קרא לעכב ומידו קשה דלעכב מהחובת נפקא: **שיתין** ד' דהו. היינו כליו דאמר לעיל (דף ג.) בדמס נתקס כותיה משום תירגום דין דמטרמגין באסתגנה יתבני מקדשא אבל לרב דלא היה ליה סוד בבנין הזה ליה מובח מן הצפון ולדרום ל"א וכבש ל"ב דהי"ט ג' על לשוני שהיה פורח על המזבח אמה כל

בני קטורה. בני אחתיה דרבי מרפון. הו' יתבי קמיה דרבי מרפון. פתח ואמר. יוסף אברהם יוסף אשה ושמה יוחני. אמר ליה. קטורה. כתיב. קרי עליהם. ובני קטורה. אמר אבי בר הונא. אמר רב חמא בר גוריא. גידיון שששש משה. אורזן אמה ורזחן אמה. ועובדין פמחא גודש סאה. אמר רבי ירמיה. באמה דרובה. אמר רב יוסף. ולא היינו דתנאי. על העצנים

אשר על האש אשר על המזבח. שלא יהו עצנים יוצאין מן המזבח כלום. תנן התם. כבש היה (לגרומה) (דרומה) של מזבח. אורך שלשים ושתים על רוחב שש עשרה. מנא הני מילי. אמר רב הונא. אמר קרא וששת אותו על רך המזבח צפונה. שיהא רך בצפון. ופניו בדרום. אימא. רך בצפון ופניו בצפון. אמר רבא. רמי נבראה אאפיה. אמר ליה אבי. אדרבה. תריין ואותיב נבראה. אמר ליה. רבוע. כתיב. והא. מופיע ליה דמרבע דרבעי. מי כתיב מרובע. ולשעמך. מי כתיב רבוע. אמר ליה. רבוע. כתיב. דמשמע הכי ממשמע הכי. ותנא. מיתיה לה מהכא. דתנאי. רבי יהודה אומר. וצמליתיהו פנות קדים. כל פנות שאמיה פונה. לא יהו אלא דרך ימין. למורה. ואימא שמאל. למורה. לא סלקא דעתך. דתני רמי בר (יחזקיה) (וחזקיה). ים שששה שלמה. עומד על שנים עשר (עמודים) בקר. שלשה פונים צפונה. ושלשה פונים ימה. ושלשה פונים נגבה. ושלשה פונים מזרח. כל פנות שאמיה פונה לא יהו אלא דרך ימין למורה. והוא. מופיע ליה לגופיה. אם כן. פונים פונים. למה לי. שאל רבי שמעון בן יוסי בן לקוניא את רבי יוסי. אומר היה רבי שמעון בן יוחי. אור ים בין כבש למזבח. אמר לו. ואמיה אי אמה אומר בן. והלא כבש נאמר ויעשית עולותיהו בכשר והדם. מה דם בוריקה. אף כבש בוריקה. אמר לן. שאלו אומר. עומד בצד מערכת אורח. אמר לו. כשחזא זורק. למערכת דלוקה הוא זורק וא לא למערכת שאמיה דלוקה הוא זורק. והו אומר. למערכת דלוקה הוא זורק. התם. משום דלא אפשר. רב פפא אמר. כי דם. מה דם. אורי קרקע מפסיקו. אף כבש. אורי קרקע מפסיקו. אמר רב יהודה. שני כבשים קטנים יוצאין מן הכבש. שבהן פונים ליסוד ולסוכב. ומוברלין מן המזבח מלא נימא. משום שנאמר סביב. ורבי אבהו אמר רבוע. ואיצטרך למכתב סביב. ואיצטרך למכתב רבוע. דאי כתב רחמנא סביב. הוה אמינא. דעגיל מעגל. כתב רחמנא רבוע. ואי כתב רחמנא רבוע. הוה אמינא. דאריך וקטין. כתב רחמנא סביב. תנן התם. הכבש והמזבח. ששים ושתים. הני. שיתין וארבעה הוו. נמצא פורח אמה על יסוד ואמה על סוכב.

אמר

ראש הכבש נוגע במזבח אלא אורי מעט מפסיק בתיניה. ה"נ אמר לו ואמיה אי אמה אומר כן. מה דם. עלה שעומד בארץ חורק מן הכלי כדכתיב חורק אף כבש בוריקה אלמא אורי יש ומחמת האירי הוא צריך זריקה שעומד בכבש וחורק אל עבר האירי למערכת אבד לו שאני אורי זורק עומד בצד המערכת. בראש המזבח חורק ולחכי אהא קרא: אמר לו כשהוא זורק למערכת דלוקה הוא זורק בן. כלומר משום הא למח לי קרא פשיטא דעל כרחו הוא זורק שדרי אי יכול לסוד סביב על ראשי העצים שאין המערכת דלוקה שן אלא הימנו והלחא מקום שהמערכת דלוקה דתתם משום ולא אפשר הוא דע"כ כי אתא קרא לשמעון אתא דרש אורי בין כבש למזבח: ר"ב **אמר**. לא מצית אמרת דדוקא שן לשמעון אתא דרשמו בצד המערכת חורק ודפסקא אורי רצפה בעין כי דם. מה דם אורי קרקע. הרצפה מפסיק בינו למזבח אף כבש כן: ר"ב כבשים קטנים יוצאין מן הכבש בן. אותו שששן לו סוכב יצא במזרחו של כבש לימין ויצא ומתחיל בשפולו של כבש וגמשיך ועלה באלסוכן עד שגמיע לסוכב והפונה ליסוד יוצא למעברו לחלוץ בן שיריים של חטאת שיווד מן המזבח פונה לשמאלו ליסוד דרומי ומתחיל לצאת בשפולו של כבש רחוק מן המזבח כדי שיהא נוח לשפע וליריד ליסוד: משום שנאמר סביב. שיהא דוקא למזבח כל דהו ואי נהו מחוברין שוב אין דוקא אפילו בחוט אין אדם יכול לסוכב: רבי אבהו אמר רבוע. ואי מחוברין לא הוי בנינו מרובע: ואיצטרך למכתב סביב ואיצטרך למכתב רבוע. ואף על גב דאפקיהו לתרתייהו לך דרשא שלא היה בנין אחד מחבר לו. דעגיל מעגל. ולא היה לו זווית דאריך וקטין. ארכי יותר על רחבו וזוית יתא לו כתב רחמנא סביב. שיהו כל סביביו שותף שיתין וארבעה הוו. דהא נתן לעיל אורך הכבש ל"ב אמה וכן המזבח ומשני נמצא שראש הכבש פורח ועולה על כניסת היסוד והסוכב. ומגיע לראש המזבח נמצאו שני אמות

והעלאתו שלו מובלעים בשתי אמות

בני קטורה. בני אברהם אתם אבל לא כורע יצחק ויעקב. הכי גרסינן הו' יתבי קמיה דרבי מרפון. ולא הוה אמרי מיד: פתח ואמר. כבי שידברו: יוחני. מילתא בעלמא הוה דקאמר כדי לפתוח פיהו: בני קטורה. אינם ידעוין לדרב בהלכה טיורין. גזרי עצים צריך לסוד בראש המזבח ומערכת לחמיה של שער בבין אחו ולחמיה של בין הערבים שגני

כדנעם בוריקתא לן לסוד זמא (דף כו.) אמה אורי ואמר רחבו. במידת מקום המערכת: באמה גרומה. קצרה שלא ינאז חוץ למערכת ויעכב הכתנים מלהקע לאו היינו דתנאי בן. ואמה גרומה למה לי אלא אמה מוצממת: מנטי מילי. שהכבש בדרום: יך. גרלים ופניו בדרום באדם השוכב ארצה ורגליו לצפון נמצא ראשו ופניו לדרום: אימא יך בצפון ופניו בצפון. כאדם הישכב וקטין רמי נבראה אאפיה. שיער באדם השוכב ארצה: אריבה תריין ואותיב

נבראה. וקפדו והשיבדו ונמצא ראשו ורגליו לרוח אחת: רבוע כתיב. דברכר במיתו וזה ומשוכב שיער הכתוב: והאי רבוע מופיע ליה דרבעי רבועי. שיהא מרובע ולא עגול: ה"ג רבוע כתיב דרבעשם חבי ומשמע חבי. הלכך תרוויחוי יליף מינה וותא. דברכר במיתו וזה לזא דאיתיה רב הונא מריך המזבח מיתו חטא מהכא: ומעלותיהו פנות קדים כל פנות שאמיה פונה יתו דרך ימין למורה: האי קרא ששה כתיב ביחזקאל וקאמר שהמיד כבש מעלותיו ברוח רהיאה לפנות הימנה למורה ותהא אותו הפניה לימין ואן לך רוח רהיאה לך אלך אלא דרומי: ויכריכו ואימא רך ששאל לבורה. נחך דרפנת קדים כתיב בקרא אבל דרך ימין אל כתיב ביה העמידו בצפון ותשענה רחוק המזבח פנה אל קרן מזרחית: פסית דרך לשמאל לא ס"ד. שיהו פונים לשמאל אלא דרך ימין: לא יהו אלא דרך ימין. כי מנינא דקרא דקחשיב ואויל דרך ימין מצפון למערב וממערב לדרום וכשהוא מקיף שום דבר ובנין אהא ואתה סוכבו מצפון למערב וממערב לדרום. מהאי קרא לא נפקא לן ומזבח נפקא לן דרך ימין ומקרא דלעיל דכתיב קדים שמענין למורה דלא תמצא דרך ימין למערב ויהא כבש בצפון מביעיה ליה לנפיה. לחזיקיה מרש דים היאך ומנן לן כללמוד הימנו לפנות המקדש בצורכי עבודה: ה"ג ים בין כבש למזבח. שלא היה

גמרא רבי שמעון בן יקים אומר: שלא ישא. מתניתא – בשאסר הרופא נכסיו עליו, אבל אם אסר החולה נכסיו עליו של רופא – הוא חטא על נפשיה.

אבל לא באמבטי קטנה. דהוא מפתח ליה. תני: רוחץ עמו במקרחין קטנה! דו נסב אשונה.

תני: מן התמחוי החוזר. מהו תמחוי החוזר? תמן אמרין: פוסקתא. רבנן דהבא אמרין: תמחוי שיש בו לאכול ולשפוע ולהותיר.

תני: מן הכוס החוזר. אי זהו כוס החוזר? תמן אמרין: קנדיטון. רבנן דהבא אמרין: מליי מי סורס וקדיחין, ושתין ומחזירין.

הלכה ה' מתניתין לא יאכל עמו מן האבוס שלפני הפועלים. לא יעשה עמו באומן; דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: עושה הוא ברחוק ממונ.

גמרא על דעתיה דרבי מאיר – אסור

[דף ט"ז ע"א]

ללמוד אומנות. על דעתיה דרבי מאיר – אסור ללמד עליו זכות.

הלכה ו' מתניתין המוֹדֵר הַנִּייה מִחִבְרוֹ לִפְנֵי שְׂבִיעִית – לא יורד לתוך שדהו, ואינו אוכל מן הנזמות; ובשביעית – לא יורד לתוך שדהו, אבל אוכל הוא מן הנזמות. גדר הימנו מאכל לפני שביעית – יורד לתוך שדהו, ואינו אוכל מן הפירות; ובשביעית – יורד ואוכל.

גמרא יורד! בְּדֹאמֵר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יָקִים: שְׁלֹא יִשְׁאָא.

רבי יוחנן פתר מתניתא: המוֹדֵר הַנִּייה מִחִבְרוֹ לִפְנֵי שְׂבִיעִית – אינו יורד לתוך שדהו ואינו אוכל מן הנזמות. ובשביעית – לא יורד לתוך שדהו. ואוכל מן הפירות. ואם גדר בשביעית – יורד ואוכל.

רבי שמעון בן לקיש פתר מתניתא: המוֹדֵר הַנִּייה מִחִבְרוֹ לִפְנֵי שְׂבִיעִית – לא יורד לתוך שדהו ואינו אוכל מן הפירות. ואם גדר בשביעית – לא יורד בתוך שדהו, אבל אוכל מן הפירות. גדר ממונ מאכל לפני שביעית – יורד לתוך שדהו ואינו אוכל מן הפירות. ואם גדר בשביעית – יורד ואוכל.

ותייא דרבי שמעון בן לקיש, ברבי יוסי. דו רבי יוסי אומר: מפני שקדם גדרו להפקירו. בן רבי שמעון בן לקיש אומר: שקדם גדרו להפקירו, ולא הפקירו לגדרו.

רבי יונה רבי בא בר הנייה בשם רבי יוחנן: מודה רבי יוסי בהבקה תורה – שהוא מותר.

הלכה ז' מתניתין המוֹדֵר הַנִּייה מִחִבְרִי – לא וְשִׁאֵלָנוּ וְלֹא וְשִׁאֵל מִמֶּנּוּ. לא וְלִינוּ וְלֹא וְלִי מִמֶּנּוּ. וְלֹא וְכֹחַ לוֹ, וְלֹא וְכֹחַ מִמֶּנּוּ. אָמַר לוֹ: "הַשְׁאִילָנִי פְּרִתָּךְ". אָמַר לוֹ: "אֵינָהּ פְּנוּיָה". אָמַר לוֹ: "קֹנָם שְׂדֵי שְׁאִינִי חֹרֵשׁ בָּהּ לְעוֹלָם!" אִם הָיָה דִּרְכּוֹ לְחֹרֵשׁ – הוּא אִסּוּר וְכָל אָדָם מוֹתְרִין; וְאִם אֵין דִּרְכּוֹ לְחֹרֵשׁ – הוּא וְכָל אָדָם אִסּוּרִין.

[דף ט"ו ע"ב]

גמרא באומר: קֹנָם שְׂדֵי שְׁאִינִי חֹרֵשׁ לְעוֹלָם. באומר: קֹנָם שְׂדֵי נְחֹרֶשֶׁת לְעוֹלָם.

הלכה ח' מתניתין המוֹדֵר הַנִּייה מִחִבְרִי, וְאֵין לוֹ מַה יֵּאכַל – הוֹלֵךְ אַחַד הַחֲנֻנִי, וְאוֹמֵר: "אִישׁ פְּלוֹנִי מוֹדֵר מִמֶּנִּי הַנִּייה, וְאֵינִי יוֹדֵעַ מַה אֶעֱשֶׂה"; הוּא נֹתֵן לוֹ, וְכֹחַ וְנוֹטָל מִמֶּנּוּ.

גמרא שְׁאִינִי וְכֹחַ לְהוֹצִיא מִמֶּנּוּ בְּדִין.

הלכה ט' מתניתין הֵיחָד בֵּיתוֹ לְכַנּוֹת. גִּדְּרִי לְגִדּוֹר. שְׂדֵהוּ לְקַצּוֹר – הוֹלֵךְ אַחַד הַפּוֹעֲלִים, וְאוֹמֵר: "אִישׁ פְּלוֹנִי מוֹדֵר מִמֶּנִּי הַנִּייה, אֵינִי יוֹדֵעַ מַה אֶעֱשֶׂה"; הֵן עוֹשִׂין עִמּוֹ, וְכֵאֵין וְנוֹטְלִין שְׂכָרָן מִנֶּה.

גמרא מהו דְיִימַר "מֵאֵן דְּעֵבֵד לֹא מִפְּסִיד"? נִישְׁמְעִינָה מִן הַדָּא: בְּיוֹמוֹ דְּרַבִּי אִמִּי, נִפְלָה דְּלִיקָה בְּכֶפֶר, וְאַפִּיק רַבִּי אִמִּי כְּרוֹז בְּשִׁיקָא דְּאַרְמָא, וְאָמַר: כָּל דְּעֵבֵד לֹא מִפְּסִיד. אָמַר רַבִּי אֲלֶעָזָר בִּי רַבִּי יוֹסִי קוֹמִי רַבִּי יוֹסִי: סִבְנָה הָיִיתָ! וְאִי סִבְנָה הָיִיתָ, אֶפִּילוּ רַבִּי אִימִי וְיִטְפִי! לֹא תִנִּי: כָּל דְּכֶר סִבְנָה, אֵין אוֹמְרִים: יִיעֲשֻׁוּ בְּגוּזִים וּבְקַטְנִים; אֵלָּא אֶפִּילוּ בְּגִדּוּלִים, וְאַפִּילוּ בְּיִשְׂרָאֵל!

מַעֲשֶׂה, שֶׁנִּפְלָה דְּלִיקָה בְּחֶצֶר יוֹסִי בֶן סִימְאִי בְּשִׁחִין, וְיָרְדוּ בְּנֵי קַצְרָה שֶׁל צִיפּוֹרִין לְכַבּוֹתָהּ, וְלֹא הִנִּיחַ לָהֶן לְכַבּוֹתָהּ. אָמַר לָהֶן: הִנִּיחוּ לְנַבְאִי שְׁיִגְבַּה אֶת חוּבּוֹ. מִיָּד, קָשַׁר עָלֵיו הַעֲנָן וְיָרְדוּ גְשָׁמִים וְכִיבּוּהָ. בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת, שָׁלַח לְכָל אֶחָד וְאֶחָד מִהֶן סֹלַע, וְלֹאפְרָכּוֹם שְׁלָחַן חֲמִשִּׁים דִּינָר. אָמַר רַבִּי הִנִּינָה: לֹא הָיָה צְרִיף לְעִשּׂוֹת בָּן.

חֵד כּוֹתֵי הָיָה מְגִירִיה דְּרַבִּי יוֹנָתָן. נִפְלָה דְּלִיקָה בְּמִגִּירוֹתֶיהָ דְּרַבִּי יוֹנָתָן. אֲזַל תְּהוּא כּוֹתָאָה בְּעִי מִיטְפִיָּה, וְלֹא שְׂבָקִיהָ רַבִּי יוֹנָתָן. אָמַר לִיהָ: בְּגִדְךָ מְדִלִי. אָמַר לִיהָ: אֵין! וְאִישְׁתִּיּוּיב כּוֹלָה.

רַבִּי יוֹנָתָן דְּכֶפֶר אִימִי, פָּרַם גּוֹלְתִיָּה עַל גְּדִישָׁא, וְנִזְרָא עֲרַקְתָּ מִינָהּ.

הלכה י' מתניתין היו מהלכין בדרך, ואין לו מה יאכל – נותן לאחרים לשם מתנה, וחלה נטיל ואוכל, ומותר. אם אין עמקן אחר – מניח על הסלע או על הגדר, ואומר: "הרי הן מופקדין לכל מי שיחפוץ", וחלה נטיל ואוכל. ורבי יוסי: אוסר.

גמרא תנא: רבי מאיר אומר: כיון שאדם מבקיר – יצא דבר מרשותו. רבי יוסי אומר: אין הבקר יוצא מתחת ידי חבילים – אלא בזכיה.

רבי ירמיה, רבי בא בר חייא, תריהון אמרין רבי יוחנן בשם רבי ינאי:

[דף ט"ז ע"א]

דברי רבי יוסי, בנותן מתנה לעשרה וזה אחד מהן.

הבקר שדהו, אית תני תני: חוזר בו. ואית תני תני: אינו חוזר בו. רבי חזקיה רבי אבהו בשם רבי שמעון בן לקיש: מאן דמר: חוזר – כרבי יוסי. מאן דמר: אינו חוזר – כרבי מאיר. הך אמרה: הבקר כרבי יוסי וחייב במעשרות? מה אמר, הבקר, לא מתנה. אתא רבי יעקב בר אבא, בשם רבי שמעון בן לקיש: הבקר כרבי יוסי וחייב במעשרות? תמן אמר: הבקר כרבי יוסי, ואין חייב במעשרות. דאמר רבי יוחנן בשם רבי ינאי: וכא חלוי כי אין לו וגו' (דברים יד). ממה שיש לך ואין לו – חייב אתה ליתן לו. יצא הבקר, שידד וידו שוין בו. היא לקט, היא שכחה, היא פיאח, היא הבקר.

עד כדון, בשמבקר לזמן מרובה. אפילו הבקרה לזמן ממועט? נישמעניה מן הדא: המבקר שדהו – שלשה ימים חוזר! אמר רבי זעירא: לא אמר אלא: שלשה, הא לאחר שלשה, אינו חוזר בו. תני רבי שמעון דיינא קומי רבי זעירא: אפילו לאחר שלשה – חוזר בו, אמר ליה: מפיו דאת אמר לאחר שלשה חוזר בו, היא לאחר שלשה, היא לאחר כמה ימים!

מתניתא מסייעה לרבי זעירא. כמה דברים אמורים, בשמבקר סתם, אבל אם אמר: "שדי מובקרת יום אחד", "שבת אחת", "חדש אחד", "שנה אחת", "שבעה אחד", עד שלא זכה בין הוא בין אחר – יכול הוא לחזור בו. משזכה בה בין הוא בין אחר – אינו יכול לחזור בו.

[דף ט"ז ע"ב]

הדא אמרה: הוא זמן מרובה הוא זמן ממועט. הדא אמרה: שלא חשו להערמה. הדא אמרה: שאדם מבקיר וחוזר וזוכה. הדא פשטא שאלת דרבי ועירא. דרבי ועירא אמר: הוא זמן מועט הוא זמן מרובה.

והלה נזיל ואוכל. ורבי יוסי אוסר. מאי טעמא דרבי יוסי, מפני שקדם נדרו להבקירו. הא הבקירו לנדרו, לא! בעיו קימי רבי יוסי: מפני שקדם נדרו להבקירו, מה בין שקדם הבקירו לנדרו? אמר לון: לא עלת על דעתו לאסור מה שהבקיר!

אמר רבי יונה: הכין קשון קדמוי: הא הבקר יחיד לא? והא תנינן: והלה נזיל ואוכל, ורבי יוסה אוסר! אמר לון: לא עלת על דעתו לאסור מה שהבקיר.

רבי יונה רבי אבא רבי חייא בשם רבי שמעון בן יוצדק: המבקיר שדה לעשרה בני אדם – אינו חוזר בו.

והמבקיר שדה לשלשה בני אדם – אינו חוזר בו. אמר רבי יוסה: אתייתא כרבי מאיר.

רבי מנא בעי: מה את אמרת, "לשלשה", "לפני" שלשה. על דאת מקשי על רבי מאיר, מקשיתה על דרבי יוסי, מה את אמרת "לעשרה", "לפני" עשרה!

[דף י"ז ע"א]

אמר ליה: הבקירה בפני שנים – חוזר בו, ותייב במעשרות. בפני שלשה – אינו חוזר בו, ופטור מן המעשרות.

הדרן עלף אין בין המידר

פרק ה

הלכה א' מתניתין חשופין שנדרו הנזיה זה מזה – אסורין ליכנס לחצר. רבי אליעזר בן יעקב אומר: זה נכנס לתוך שלו, וזה נכנס לתוך שלו.

שניהן אסורין מלהעמיד ריחים ותנור, ומלגדל תרנגולין.

היה אחד מהן מודר מחבירו הנזירה – לא יבנם לחצר. רבי ליעזר בן יעקב אומר: יכול הוא לומר לו: "בתוך שלי אני נבנם וְאִינִי נבנם בתוך שלך". כופין את הנזיר שימכור חלקו.

גמרא רבנן אמרי: כל טפח וטפח – של שותפין הוא. רבי ליעזר בן יעקב אומר: זה נבנם לתוך שלו וזה נבנם לתוך שלו. אם היתה חצר חלוקה פסיקסם – אף רבנן מודיי. עמד אחד מהן ומכר את חלקו – אף רבי אליעזר בן יעקב מודה. התנו ביניהן על מנת לוותר – בחזקת שותפין הן. לא צורכא, דלא התנו ביניהן על מנת לוותר. מה אומר בה רבי אליעזר בן יעקב?

[דף י"ז ע"ב]

והא תנינן תמן: לוקח ביתר ומוכר בפחות. מה אומר בה רבי אליעזר בן יעקב?

והא דתנינן תמן: לא ישאלנו ולא ישאל מפנו. מה אומר בה רבי אליעזר בן יעקב?

והא דתנינן תמן: לא ימכור ולא יקח מפנו. והא דאמר רבי שמעון בן יקים: שלא ישא.

שניהן אמורים מלמעמד ריחים ותנור ומלגדל תרנגולים. נצרכה לרבי אליעזר בן יעקב. דו מתניתא השותפין שנדרו הנזירה זה מזה, מפני שנדרו הנזירה זה מזה, הא אם לא נדרו הנזירה זה מזה, סתמן כמנותרין אלו לאלו.

תמן תנינן: אילו דברים שיש להן חזקה כו'. אומר רבי ירמיה: נהגו השותפין להיות כמנותרין זה את זה בדברים הללו!

אמר רבי אלעזר: המגדל תרנגולין בהצר שאינה שלו – הרי זו חזקה. אומר רבי יוסי: ויאות, מה נפשו, אם יש לו רשות לגדל – הרי גידל, אם אין לו רשות לגדל – הרי החזיקו!

רבי יוחנן בשם רבי בניה: בכל השותפין מעבדין זה על זה בהצר, חוץ מן הפביסה, מפני כבוד בנות ישראל. אומר רבי מתתיה: הדיא דאת אמר: מקום שהנשים מכבסות. אבל מקום שהאנשים מכבסין, לא בדא.

ודא דאת אמר: חוץ מן הפביסה בהצר – בכל החצר. ברם בד' אמות דחבריה – לא מצי מימחי בידיה. אם היה המקום משופע – אפילו בארבע אמות דחבריה מימחי הוא בידיה, דו אמר ליה: את שפך, והוא אתי לגבי!

תני: מקום התנור מקום הפיריים – אין להן חוקה. על גביהן, אפילו כל שהוא – יש להן חוקה. אמר רבי זעיריה: ובלבד קירוי, שמועיל לתנור.

רבי יוחנן בשם רבי יצאי: השותפין קונין זה מזה בחצר, וחיבין זה בגיזקי זה. אמר רבי בון בר כהנא: באומר: צבור ואקנה. אבל אם צבורין – לא קנה עד שיטלטל.

בתוך שלי אני נכנס ולא בתוך שלך,

[דף י"ח ע"א]

ואת אמר בופין! לא על הדא איתאמרת, אלא על הדא: "בתוך של חבירך אני נכנס, לא לתוך שלך" עליה בופין את הנודר שימכור חלקו, באומר: "הנניתי עליך", אבל באומר: "הנניתך עלי", לא בדא.

הלכה ב' מתניתין הנה אחד מן חשוק מידר מאחד מהן הננייה – לא יכנס לחצר. רבי אליעזר בן יעקב אומר: יכול הוא לומר לו: "בתוך של חבירך אני נכנס, איני נכנס לתוך שלך".

גמרא ולא תנינן בופין. תני רבי הויה: אם הנה נדרן – בופין. דו אמר ליה: אתית קדמוהי, עבדת ליה בן, תיננינא, ועבדת ליה בן, מיפן ואילך – או שרי נדרך או זבין חולקך.

הלכה ג' מתניתין המודר הננייה מחבירו, ויש לו שם מרחץ ובית חבד מושפריס: אם יש לו בהן תפיסת יד – אסור; אין לו בהן תפיסת יד – מותר.

האומר לחבירו: "קונם לביתך שאיני נכנס", "שךך שאיני לזקח", מת או שמכרן לאחר – מותר. "לבית זה שאיני נכנס", "שדה זו שאיני לזקח", מת או שמכרן לאחר – אסור.

גמרא כמה היא תפיסת יד? למחצית ולשליש ולרביע. "ביתך זה", משם מה אתה תופש? משם "ביתך", [או משם] "זה", נפל, ובגאז הוא, לית ליה.

נישמעינה מן הדא: האומר לירשיו: "תנו בית התנות לבני", או "בית ארמלות לבתי", ונפל – יורשין חיבין לבנותו. תמן תנינן: האומר לבנו: "קונם שאת נהנה לי", אם מת – יירשנו. בחיי ובמותי, מת – לא יירשנו.

אמר רבי ירמיה: חמי הוד תנינן הכא, והתני: "בחיי", אם מת – יירשנו. "במותי", אם מת – יירשנו. "בחיי ובמותי", אם מת – לא יירשנו. מה בין להוא דאמר תדא, להוא דאמר תריי תריי?

רב ירמיה ורבי יוסי בן חנינה, תריהון אמרין: "קונם הנניית נכסיי אלו עליי ברחמי ובמותי", מפיון שאמר "אלו" – אסרן עליו בין בחיים בין לאחר מיתה.

אמר רבי יוסי: תנינן בנזיקין מה דלא תנינן בנדרים? "קונם לביתך שאיני נכנס", "שךך שאיני לוקח", מת או שמכרו לאחר – מותר. "לבית זה שאיני נכנס", "שךך זה שאיני לוקח", מת או שמכרו לאחר – אסור.

[דף י"ח ע"ב]

מפני שלא אמר 'זה', הא אמר 'זה' – אסרו עליו בין בחיים בין לאחר מיתה.

הלכה ד' מתניתין "הרי אני עליך חרם" – המוזהר אסור. "הרי את עלי חרם" – הנזדר אסור. "הרי אני עליך ואת עלי" – שניהם אסורין. ושניהן מותרין בדבר של עולי ככל, ואסורים בדבר של אותה העיר.

גמרא "קונם שאיני נהנה לך, לנשאל לו עליך" – נשאל על הראשון ואינו נשאל על השני. אית תניי תני: נשאל בין על הראשון בין על השני. שמואל בריה דרבי יוסה בי רבי בון אמר: כמאן דאמר: לאחר האיפור. ברם כמאן דאמר: לאחר הנדר – נדר שבטל מקצתו בטל כולו.

הנזדר "מפני העיר", ובא אחר וישב שם שלשים יום – מותר בו. "מיושבי העיר", ובא אחר וישב שם שלשים יום – אסור בו.

"קונם הננייתי על בני עירי" – אינו נשאל לזקן שיש שם. "הנניית בני עירי עלי" – נשאל לזקן שיש שם.

אית תניי תני: אפילו על קדמייתא – נשאל. שאינו כמיפר נדרי עצמו.

נדר של רבים – אין לו היתר. הנזדר ברבים – אין לו היתר.

הנזדר הננייה מחבירו בפניו – לא ישאל לו אלא בפניו. שלא בפניו – נשאלין לו בין בפניו בין שלא בפניו. רבי יוחנן אמר: מפני הבושה. רבי יהושע בן לוי אמר: מפני החשד.

ואתניין אילין פלוגותא – באילין פלוגותא. דתני: יום הכיפורים, צריך לפרוט את מעשיו; דכרי רבי יודה בן בתירה. רבי עקיבא אומר: אינו צריך לפרוט את החטא. אית תניי תני: צריך לפרוט את הנדר. אית תניי תני: אינו צריך לפרוט את הנדר.

חד בר נש נדר "דלא מרווחא". אתא לגבי רבי יודן בר שלום, אמר ליה: מפאי אישתבעת? אמר ליה: "דלא מרווחא". אמר ליה רבי יודן: וכן בר נש עביד? דילמא בקביוסטיסא. אמר: ברוך שבחר בתורה ובחכמים שאמרו: צריך לפרוט את הנדר.

הלכה ה' מתניתין ואי זהו דבר של עולי כבל? כגון הר הבית, והעזרות, והבאר שבאמצע הדרך. ואי זהו דבר של אותה העיר? כגון הרחבה, והפרכתין, ובית הכנסת, והתיבה, והספרים.

[דף י"ט ע"א]

והפותר חלקו לנשיא. רבי יהודה אומר: אחד פותר לנשיא ואחד פותר להדיוט. מה בין פותר לנשיא לפותר להדיוט? שהפותר לנשיא – אינו צריך לזכות, והפותר להדיוט – צריך לו לזכות. והכמים אומרים: אחד זה ואחד זה – צריכין לזכות. לא דיבר בנשיא אלא בהונה. רבי יהודה אומר: אין אנשי הגליל צריכין לכתוב, שכבר כתבו אבותם על ידיהם.

גמרא ביני מתניתא, ורחבה שאין דרך הרבים מפסקתה, אבל רחבה שדרך הרבים מפסקתה – פעולי ככל היא.

חד בר נש קידש בספר תורה. רבי שוכתי ורבי חסידא אגלוז עובדא קומיי רבי יוסה, ואמר: אינה מקודשת. אמר רבי חזקיה: אנא קרת אינרתא, וכתוב בגוה "ולא עוד"! אמר רבי מנא: קשיתה קומי רבי חזקיה: מהו "ולא עוד"? בספר תורה של יחיד קידש, אמר לון: אינה מקודשת. אתא מימר לה: אפילו בספר תורה של רבים קידש. והיינו "ולא עוד". אתא מימר לה: אפילו בספר תורה של יחיד קידש. והיינו אינה מקודשת.

ביני מתניתא: צריך לכתוב חלקו של נשיא.

[דף י"ט ע"ב]

הלכה ו' מתניתין המוֹדֵר הנִייה מחבירו ואין לו מה יאכל – נותן לאחר משום מתנה, והלה מותר בה.

מעשה בבית חורון, באחד שהיו אביו מוֹדֵר ממנו הנִייה, והיה משיא את בנו. אמר לחבירו: "הרי החצר והסעודה נתונין לך כמתנה, והן בפניך עד שיבוא אבא ויאכל עמנו בסעודה". אמר לו: "אם שלי הם – הרי הן מוקדשין לשמים" אמר לו: "לא נתתי לך את שלי שתקדישם לשמים!" אמר לו: "לא

נתתה לי את שלך, אלא שתתהא אתה ואביד אוכלים ושותים ומתרצין זה לזה, ויהא עון תלוי בראשי!
ובשבא דבר לפני חכמים, אמרו: כל מתנה שאינה, שאם הקדישה תהא מוקדשת, אינה מתנה.

גמרא אמר רבי יוחנן: ניכר הוא זה שהוא תלמיד חכם.

שמונים זוג של תלמידים היה לו להלל תמן. גדול שבהן – יונתן בן עוזיאל, ותקטן שבהן – רבן יוחנן בן זבאי. פעם אחת חלה, ונכנסו כולן לבקרו. עמד לו רבן יוחנן בן זבאי בחדר, אמר להן: היכן הוא תקטן שבהם שהוא אב לתבנה ואב לדורות? אין צריך לומר הגדול שבהם. אמרו לו, הרי הוא בחדר. אמר להן: יבנם. בין שנכנס, אמר להן: לתנחיל אוהבי יש ואצרותיהם אמלא (משלי ח). ואמר רבי יוחנן: ניכר זה, שהוא תלמיד חכם.

אמר רבי יוסי בי רבי בון: אכין הוה עובדא, יונתן בר עוזיאל הדירו אביו מנכסיו, ועמד וכתב לשמי מה עשה שמי? מכר מקצת, והקדיש מקצת, ונתן לו מתנה את השאר. ואמר: כל מי שיבוא ויערער על המתנה הזאת, יוציא מיד הקלחות ומיד ההקדש, ואחר כך יוציא מיד זה. ואמר רבי יוחנן: ניכר זה, שהוא תלמיד חכם.

רבי ירמיה בעי: מעתה, אין אדם נותן מתנה לחבירו על מנת שלא יקדישה לשמו? ביני מתניתא, כל מתנה שהיא במתנת בית חורון שהיתה בהערמה, שאינה שאם הקדישה אינה מוקדשת – אינה מתנה.

הדרן עלה השותפין שגדרו

ברק ו

הלכה א' מתניתין הנזדר מן המבושל – מותר בצלי ובשולוק. אמר: "קונם תבשיל שאיני מועם" – אסור במעשה קדירה רד, ומותר בעבה, ומותר בביצה מרמיטין, ובדלעת הרמוצה.

גמרא מתניתא אמרה: שהשולוק קרוי מבושל! דתנינן: היה מבשל את השולמים, או שולק. וקרייא שהשולוי קרוי מבושל, ובשלו הפסח וגו' (דברי הימים ב, לו, י). אין תימר שלא כהלכה, רבי יונה בוצריא אמר: כמשפט.

[דף כ' ע"א]

מתניתא אמרה: שהשלוך קרוי מבוישיל. וקרייא אמר: שהצלי קרוי מבוישיל! והתנינן: הנזדר מן המבוישיל – מותר בצלי ובשלוך! אמר רבי יוחנן: הלכו בנדרים אחר לשון בני אדם. אמר רבי יאשיה: הלכו בנדרים אחר לשון תורה. מה נפיק מן ביניהון? "קונם ויון שאיני טועם בזה", על דעתיה דרבי יוחנן – אסור ביום טוב אחרון. על דעתיה דרבי יאשיה – מותר. אף רבי יאשיה מודה שאסור, לא אמר רבי יאשיה, אלא, להומרין.

רבי חייה בר בא אמר: רבי יוחנן אכיל חליטה, ואמר: לא טעמית מזון בהדא יומא. והא תנינן: הנזדר מן המזון – מותר במים ובמלח. פתר לה [ב]רבי יאשיה: דאמר: הילכו בנדרים אחר לשון תורה. ומניין שכל הדברים קרוין מזון? רבי אחא בר עזיא אמר: "ועשר אתנת נשאת בר ולחם ומזון" (בראשית מה). מה תלמוד לומר ומזון? אלא, מיבן, שכל הדברים קרוין מזון.

הנזדר מן המבוישיל, מהו שיהא מותר מן המעושין? מהו שיהא מותר במטונן? מהו שיהא מותר בתבשיל שנתפשל ברחמי מבריה?

רבנן דמיסרין שאלון: מעושין, מהו שיהא בו משום פישולי גוים? מהו שיהא בו משום תבשילי שבת? מהו שיהא בו משום בשר בהלב? מהו שימבל למעשרות? הנזדר מן המעושין, מהו שיהא מותר בתבשיל? רבי בא בר יהודה בשם דבית רב אחי: חביצא, אין בו משום פישולי גוים, ויוצאין בו משום עירובי תבשילין.

רבי יוסי בי רבי בון בשם רב חונת: כל אוכל שהוא נאכל חי פמות שהוא – אין בו משום פישולי גוים, ויוצאין בו משום עירובי תבשילין.

הנזדר מן המבוישיל, מהו שיהא מותר בעבה? נישמעניה מן הדא: אסור במעשה קדירה רה, ומותר בעבה. מה אם תבשיל שהוא נאסר בצלוי ובשלוך – מותר בעבה. מבוישיל שהוא מותר בצלוי ובשלוך – אינו דין שיהא מותר בעבה? ויש קל וחומר בנדרים? אלא ביני, תבשיל שאסור בצלוי ובשלוך – מותר בעבה. מבוישיל שמוותר בצלוי ובשלוך – מותר בעבה.

תני: אסור בהטריות רבות, שכן דרף הרופא לזבל פתו בהן. אמר רב חסדא: אסור בכיצה מגולגלת, שכן דרף תחולת לזבל פתו בה.

ומותר בביצה טרומיטא. רופיטון. וּבְדִלְעַת הִרְמוּצָה. אָמַר רַבִּי חֲנִינָה: כְּמִין דִּלְעַת מָרָה, וְהוּן מִמִּתְקִין אוֹתוֹ בְּרִימָצָא.

הלכה ב' מתניתין הנזדר מפעשה קדירה – אינו אסור אלא מפעשה רתהתה. אָמַר: "קוֹנֵם יוֹרֵד לְקַדִּירָה שְׁאִינִי טוֹעֵם" – אָסוּר מִכָּל הַמִּתְבַּשְּׁלִים בְּקַדִּירָה. מִן הַכְּבוֹשׁ, אִינוֹ אָסוּר אֲלָא מִן הַכְּבוֹשׁ שֶׁל יֶרֶק. "כְּבוֹשׁ שְׁאִינִי טוֹעֵם" – אָסוּר בְּכָל הַכְּבוֹשִׁים. מִן הַשֶּׁלֶק – אִינוֹ אָסוּר אֲלָא מִן הַשֶּׁלֶק שֶׁל בֶּשָׂר; דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. "שְׁלוּק שְׁאִינִי טוֹעֵם" – אָסוּר בְּכָל הַשְּׁלוּקִים. מִן הַצְּלִי, אִינוֹ אָסוּר אֲלָא מִן הַצְּלִי שֶׁל בֶּשָׂר; דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. "צְלִי שְׁאִינִי טוֹעֵם" – אָסוּר בְּכָל הַצְּלָוִיִּים.

גמרא אי זו היא מעשה רותהנה? כגון חילקא

[דף כ' ע"ב]

מרגים, ומוסגי, סולת, ואורי, וערקן.

מִן הַיּוֹרֵד לְקַדִּירָה – אָסוּר בַּיּוֹרֵד לְלֶפֶת. מִן הַיּוֹרֵד לְלֶפֶת – מוֹתֵר בַּיּוֹרֵד לְקַדִּירָה. שֶׁכָּל הַיּוֹרֵד לְקַדִּירָה יוֹרֵד לְלֶפֶס. וַיֵּשׁ שְׂיֹרֵד לְלֶפֶס וַאֲיֵנוּ יוֹרֵד לְקַדִּירָה. מָאי אֵית לָךְ? כְּגוֹן הִחַל מִן נִגְנִיה.

הַנּוֹדֵר מִן הָאֶפּוֹי בַּתְּנֹור – אִינוֹ אָסוּר אֲלָא בְּפֶת בִּלְבַד. מִן הַנֶּעֱשִׂין בַּתְּנֹור – אָסוּר בְּכָל הַנֶּעֱשִׂין בַּתְּנֹור.

הלכה ג' מתניתין מן המליח – אינו אסור אלא מן המליח של דג. "מִלִּיחַ שְׁאִינִי טוֹעֵם" – אָסוּר בְּכָל הַמְּלוּחִים. "דֶּג דָּגִים שְׁאִינִי טוֹעֵם" – אָסוּר בָּהֶן, בֵּין גְּדוֹלִים בֵּין קְטָנִים, בֵּין מְלוּחִים בֵּין טְפִלִּין, בֵּין חַיִּים בֵּין מְבוּשְׁלִין. וּמוֹתֵר בְּטָרִית טְרוּפָה, וּבִצִּיר. הַנּוֹדֵר מִן הַצִּחָנָה – אָסוּר בְּטָרִית טְרוּפָה, וּמוֹתֵר בִּצִּיר וּבִמְוִרָיִים. הַנּוֹדֵר מִטָּרִית טְרוּפָה – מוֹתֵר בִּצִּיר וּבִמְוִרָיִים.

גמרא תוון בעי מימר: מלוח לעולם, הא לשעה לא. אָמַר רַבִּי יוֹדֵן: מִן מַה דִּתְנִינָן: הָרִי עָלֵי כְּבֶשֶׂר מְלוּחַ וּבִינָן נֶסֶד, הֵדָא אִמְרָה: מְלוּחַ לְשָׁעָה – מְלוּחַ הוּא. אִי זֶהוּ מְלוּחַ לְשָׁעָה? בְּהָדָא דִּתְנִי: בִּיצֵד הוּא עוֹשָׂה? נוֹתֵן הָאִיכָרִים עַל גְּבִי הַמְּלַח וְהוֹפֵכֵן. אָמַר רַבִּי אֲבָא מְרִי: שְׁנַיִיא הוּא, שְׁאֵם מִשְׁתָּה הוּא אוֹתָן, הֵן נְמָלְחִין! מִן מַה דְּאָמַר רַבִּי הֵיִיחַ בַּר זְבִידָא: הַנּוֹטֵל וְתִים מִן הַמַּעֲטָן – מוֹכֵל אַחַת אַחַת בְּמִלְחָ וְאוֹכֵל; הֵדָא אִמְרָה: מְלוּחַ לְשָׁעָה מְלוּחַ הוּא!

תני, רבן שמעון בן אלעזר אומר: אומר: "קונם דג שאיני טועם" – אסור בגדולים ומותר בקטנים.
 "דגים שאיני טועם" – אסור בין בגדולים בין בקטנים. "דגה שאיני טועם" – אינו אסור אלא בכלכיד.
 . אי זהו קטן ואי זהו גדול? יבא ביי דמר רבי זעירא, כל נזן דנא אכיל פחות מן ליטרא, פילכוד אנא
 טעים, והכא כן.

ומותר במרית טרופה. הא בשאינה טרופה אסור. רבי ירמיה אומר: זעירא בעי: לית הדיא פליגא על
 רבי יוחנן? דרבי יוחנן אומר: הילכו בנדרים אחר לשון בני אדם, לית אורחיה דבר נש מימר לחבריה:
 זבין לי נזן, והוא זבין ליה כלכיד!

רבי אבין שמע ליה מן דבתרה: הנזיר מטרית טרופה – מותר בציר במוריים. הא, בשאינה טרופה
 – אסור. רבי ירמיה אומר, רבי זעירא בעי: ולית הדיא פליגא על רבי יוחנן? דרבי יוחנן אומר: הילכו
 בנדרים אחר לשון בני אדם. וכי לית אורחא דבר נשא מימר לחבריה: זבון לי טרי והוא זבין ליה
 צחנא! תמן קריין למריתה צחנה.

הלכה ד' מתניתין הנזיר מן החלב – מותר בקום. ורבי יוסי אומר. ומן הקום – מותר בקלב. אבא
 שאול אומר: הנזיר מן הגבינה – אסור בה בין מלוחה בין מפילה.

גמרא מהו "בקום"? חלבא מקטרא . מאי טעמא דרבי יוסי?

[דף כ"א ע"א]

שם אביו קרוי עליה. על דעתיה דרבי יוסי, הנזיר מן היין – אסור בגין מבושל, חמרא מבשלא.
 זה הפלל שהיה רבי שמעון אומר משם רבי יהושע: כל דבר שיש לו מתירין, כגון טבל ומעשר שני
 והקדש והחדש – לא נתנו להן חכמים שיעור, אלא: מין במינו – כל שהוא. ושלא במינו – בנותן
 טעם. וכל שאין לו מתירין, כגון תרומה וחלה וערלה וכלאי הטרם, נתנו להן חכמים שיעור, מין במינו
 – כל שהוא. שלא במינו – בנותן טעם.

אילין נדרין, מה את עביד להון? כדבר שיש לו מתירין, או כדבר שאין לו מתירין? מסתברא,
 מיעבדינן כדבר שיש לו מתירין. דתנינן תמן: שהזקן עוקר את הנזיר מעיקרו. אמרו: אינו עוקרו אלא
 מיפן ולהבא.

וְדָא מִתְנִיתָא, עֲבֵד לֹזַן בְּדָבָר שְׁאִין לֹא מִתִּירִין. דְּתַנִּינָן תַּמּוּן: גִּידוּלִי תְרוּמָה, תְּרוּמָה. וְגִידוּלִי גִידוּלִין – חוּלִין. אָכַל מִכָּל וּמִעֶשֶׂר רֹאשׁוֹן וּסְפִיחֵי שְׂבִיעִית, וְתְרוּמוֹת חֻצָּה לְאַרְץ, וְחִמְדוּמָע וְחִבְבוּרִין – גִּידוּלִיָּהֶן חוּלִין. וְגִידוּלִי הַקֹּדֶשׁ וּמִעֶשֶׂר שְׁנִי – חוּלִין, יִפְדָּה אוֹתָן בְּזִמְנָא זָרָעָם.

[דף כ"א ע"ב]

וְתַנִּי גַלְתָּ: בְּמָה דְּבָרִים אָמורִים? בְּדָבָר שְׁזָרְעוּ כָּלָה. אָכַל בְּדָבָר שְׁאִין זָרְעוּ כָּלָה – גִּידוּלִי גִידוּלִין אָסוּרִין. וְחוּמָר הוּא בְּגִידוּלִין, דְּאָמַר רַבִּי זְעִירָא בְּשֵׁם רַבִּי יוֹנָתָן: בְּצֹל שֶׁל כָּלָי הַכֶּרֶם שֶׁעָקְרוּ וְשִׁתְּלוּ, אִפְּלִיז הוֹסִיף בְּמָה – אָסוּר, שְׁאִין גִּידוּלִי אִיסוּר מַעְלִין אֶת הָאִיסוּר!

וְדָא מִתְנִיתָא, עֲבֵד לֹזַן בְּדָבָר שְׁנִישׁ לֹא מִתִּירִין. דְּתַנִּינָן תַּמּוּן: שֶׁהַנּוֹדֵר מִן הַדֶּבֶר, וְנִתְעַרֵּב בְּאַחֵר, אִם יֵשׁ בּוֹ בְּנוֹתָן טַעַם – הָרִי זֶה אָסוּר. תִּיפְתֵּר: מִיָּן בְּשִׁאינֵי מִינוּ, בְּדָבָר שְׁנִישׁ לֹא מִתִּירִין.

הַלְכָה ה' מִתְנִיתִין הַנּוֹדֵר מִן הַבֶּשֶׂר – מוֹתֵר בְּרוֹטָב וּבִקְיָפָה. וְרַבִּי יְהוּדָה אָסֵר. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: מִעֲשֶׂה וְאָסֵר עָלֵי רַבִּי טְרַפּוֹן בִּיצִים שְׁזַתְּבִשְׁלוּ בְּתוֹכּוֹ. אָמְרוּ לוֹ: וְכֵן הִדְבַּר! אִימַתִּי, בְּזִמְנָא שְׁאָמַר: "בֶּשֶׂר זֶה עָלֵי". שֶׁהַנּוֹדֵר מִן הַדֶּבֶר, וְנִתְעַרֵּב בְּאַחֵר, אִם יֵשׁ בּוֹ בְּנוֹתָן טַעַם – הָרִי זֶה אָסוּר. הַנּוֹדֵר מִן הַיִּין – מוֹתֵר בְּתַבְשִׁיל שְׁנִישׁ בּוֹ טַעַם יִין. אָמַר: "קוֹנָם יִין זֶה שְׁאִינִי טוֹעֵם" וְנִפְל לְתַבְשִׁיל, אִם יֵשׁ בּוֹ בְּנוֹתָן טַעַם – הָרִי זֶה אָסוּר.

גְּמָרָא אָמַר רַבִּי הִילָא: מִכִּיּוֹן שְׁאָמַר: "זֶה", אָסְרוּ עָלָיו הוּא וְהַנִּייתוֹ.

הַלְכָה ו' מִתְנִיתִין הַנּוֹדֵר מִן הָעֲנָבִים – מוֹתֵר בִּיּוֹן. וּמִן הַזֵּיתִים – מוֹתֵר בְּשִׁמּוֹן. אָמַר: "קוֹנָם זֵיתִים וְעֲנָבִים אֵלּוּ שְׁאִינִי טוֹעֵם" – אָסוּר בָּהֶן וּבִיּוֹצָא מֵהֶן.

גְּמָרָא תַנִּי, רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֱלֶעָזָר אָמַר: קוֹנָם, כָּל דְּבָר שֶׁדִּרְבּוֹ לִיאָכַל, וְדִרְבּוֹ בִּיּוֹצָא לִיאָכַל. נִדָּר בּוֹ – מוֹתֵר בִּיּוֹצָא מִמֶּנּוּ. נִדָּר בִּיּוֹצָא מִמֶּנּוּ – מוֹתֵר בּוֹ. מַה אֵיזֶה לָּךְ? כְּגוֹן זֵיתִים, וְעֲנָבִים.

וְכָל דְּבָר שֶׁדִּרְבּוֹ לִיאָכַל, וְאִין דִּרְבּוֹ בִּיּוֹצָא מִמֶּנּוּ לִיאָכַל. נִדָּר בּוֹ – מוֹתֵר בִּיּוֹצָא מִמֶּנּוּ. מַה אֵיזֶה לָּךְ? כְּגוֹן אֵילִין תּוֹתִיָּיא.

וְכָל דְּבָר שְׁאִין דִּרְבּוֹ לִיאָכַל, וְדִרְבּוֹ בִּיּוֹצָא מִמֶּנּוּ לִיאָכַל. נִדָּר בּוֹ – לֹא נִתְכַּוֵּן אֵלָּא בִּיּוֹצָא מִמֶּנּוּ. מַה אֵיזֶה לָּךְ? אָמַר רַבִּי יוֹסִי בִּי רַבִּי בּוֹן: זִירְעוֹנִי גִינָה שְׁאִינִי נֹאכְלִין.

הלכה ז' מתניתין הנזדר מן התמרים - מותר בדבש תמרים. מן הסיתונניות - מותר בחומץ סיתונניות. רבי יהודה בן בתירה אומר: כל ששם תולדתו קרויה עליו ונדר הימנו - אסור אף ביוצא ממנו. וחכמים מתירין.

גמרא מאי טעמא דרבי יוסי? שם אביו קרוי עליו. מאי טעמא דרבי יהודה בן בתירה? שם בנו קרוי עליו!

מסתברא, רבי יודה בן בתירה יודי לרבי יוסי, רבי יוסי לא יודי לרבי יודה בן בתירה. רבי יודה בן בתירה יודה לרבי יוסי, שם בנו, לא כל שכן שם אביו! רבי יוסי לא יודה לרבי יהודה בן בתירה, לא אומר אלא שם אביו, הא שם בנו לא.

[דף כ"ב ע"א]

הלכה ח' מתניתין הנזדר מן היין - מותר ביין תפוחים. מן השמן - מותר בשמן שומשמין. ומן הדבש - מותר בדבש תמרים. מן החומץ - מותר בחומץ סיתונניות. מן הכרישין - מותר בקפלוטות. מן הירק - מותר בירקות שדה, מפני שהוא שם לוויי.

גמרא מתניתא, מקום שאין קורין לקפלוטות כרישין. אבל במקום שקורין לקפלוטות כרישין, לא בדא. לכן צריכא, אפילו במקום שקורין לקפלוטות כרישין. מן הכרישין - מותר בקפלוטות.

מן הירק - מותר בירקות שדה, מפני שהוא שם לוויי. ותני עלה: הנזדר מן הירק בשביעית - אסור בירקות שדה. תניתה רבי קריקא בשם רב חנינה בן גמליאל, דאמר טעמא, הדא דאמר: עד שלא התיר רבי להביא ירקות מחוצה לארץ לארץ. אבל משהתיר רבי להביא מחוצה לארץ לארץ - היא שביעית, היא שאר שני שבוע.

אמר רבי יוסי בן חנינה: "עולשין" - השוכין הן, למא טומאת אוכלין בשביעית. הדא דאמר: עד שלא התיר רבי להביא ירקות מחוצה לארץ לארץ. אבל משהתיר רבי להביא ירקות מחוצה לארץ לארץ - היא שביעית, היא שאר שני שבוע.

תני: אין מעברין את השנה לא בשביעית ולא במוצאי שביעית. ואם עיברה - הרי זה מעוברת. רבי זעירא בשם רבי אבהו אומר: עד שלא התיר רבי ליקח ירק מחוצה לארץ לארץ, אבל משהתיר רבי ליקח ירק מחוצה לארץ לארץ - היא שביעית היא שאר שני שבוע.

מסכת אהלות פרק עשירי

א. כנרת פחותה שבתוך הבית וכפישה נתונה על פיה, רבי יהודה אומר: מצלת. וחכמים אומרים: אינה מצלת. שרבי יהודה אומר: כשם שהנסר מצלת, כך כפישה מצלת. היתה מטה על צדה בפותי טפח, הכל מודים שאינה מצלת:

יב. עמוד של קדרות שהוא עומד בתוך הבית מן הארץ ועד הקורות, שוליה של זו על פיה של זו, ושוליה של זו על פיה של זו, אם אין בין קדרות העליונות לקורות פותי טפח, ובין שולי הקדרות לארץ פותי טפח, טמאה בתוכו - הבית טמא, טמאה בבית, מה שבתוכו - טהור, שדרך הטמאה לצאת ואין דרך הטמאה לכנס. אם יש בין פי העליונה לקורות פותי טפח, ובין שולי הקדרות לארץ פותי טפח, טמאה בתוכו - הבית טמא, טמאה בבית - מה שבתוכו - טמא. היתה אחת טמאה ונתונה באמצע, ויש במקומה טפח על טפח ברום טפח, טמאה בתוכה - הבית טמא. טמאה בבית, מה שבתוכו - טמא:

ג. פיטוס שהוא עומד בתוך הבית מן הארץ ועד הקורות, אם אין בין פיו לקורות פותי טפח, ובין שוליו לארץ פותי טפח, טמאה בתוכו - הבית טמא. טמאה בבית, מה שבתוכו טהור, שדרך הטמאה לצאת ואין דרכה לכנס. אם יש בין פיו לקורות פותי טפח, ובין שוליו לארץ פותי טפח, טמאה בתוכו - הבית טמא, טמאה בבית - מה שבתוכו טמא. היה פיו צר, ואין בין הגג לקורות פותי טפח - אינו מציל, עד שיהיה באוגנו פותי טפח. היה שוליו חדין, ואין בין שוליו לארץ פותי טפח - אינו מציל, עד שיהיה בשוליו פותי טפח. היתה כנרת פחותה פקוקה בקש, אפלו גבוהה מן הארץ אמה - הרי זו מצלת:

ד. כנרת פחותה שהיא עומדת בתוך הפתח - סותמת את כל הפתח. אם אין בין פיה

לשקוף פותי טפח, ובין שוליה לארץ פותי טפח, טמאה בתוכה - הבית טהור, טמאה בבית - מה שבתוכה טמא, שדרך הטמאה לצאת ואין דרכה לכנס. אם יש בין פיה לשקוף פותי טפח וטמאה בתוכה - הבית טמא. טמאה בבית - מה שבתוכו טמא. אם יש בין דופןותיה לפצימין פותי טפח, ובין שוליה לארץ פותי טפח, טמאה בתוכה - הבית טהור, טמאה בבית - מה שבתוכה טהור:

ה. שתי כורות שהן עומדות בתוך הפתח, וסותמות את כל הפתח, שוליה של זו על פיה של זו, אם אין בין העליונה לשקוף פותי טפח, ובין התחתונה לארץ פותי טפח, טמאה בתוכם - הבית טהור, טמאה בבית - מה שבתוכם טמא, וכלים שביניהן - טמאין. אם יש בין דופןותיהן לפצימין פותי טפח, וביניהן לארץ פותי טפח, טמאה בתוכם - הבית טהור, טמאה בבית - מה שבתוכם טהור. טמאה בתוך אחד מהם, היא - טמאה, והבית וחברתה - טהורין. וכן פיה של זו על גב שוליה של זו, וכן שוליה של זו על גבי פיה של זו. ואיזהו מחלחלת? כל שיש לה טפח מארבע רוחותיה ומשני רוחות זו כנגד זו. איזו היא אפוצה? כל שאין לה טפח מרוח אחת. מודה רבי אליעזר ורבי שמעון בטמאה תחת הפקוק - טמאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת:

ו. היתה יושבת על שוליה באויר, טמאה בתוכה, הנוגע בה מכל מקום - טמא; דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: אינו מטמא אלא כנגד כסויו בלבד, היתה כפויה על פיה, הנוגע בה מכל מקום - טמא:

ז. ארון שהוא חקוק בסלע ומכסה, הנוגע בה מכל מקום - טהור, ואינו מטמא אלא כנגד כסויו בלבד. למה זה דומה? לבור גדול מלא מתים ואבן גדולה נתונה על פיה, שאינו טמא אלא כנגד חללה בלבד. היתה בנויה בכותלה של נפש, אם היתה

מסכת אהלות פרק אחד עשר

א. קדרה שהיא נתונה בצד האסקפה, שאם תעלה ושפתיה משוכות מן השקוף כל שהוא - טמאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת:

ב. היתה גבוהה מן הארץ טפח וטמאה תחתיה, בתוכה או על גבה - הכל טמא והבית טהור. בבית, אינו טמא אלא הבית בלבד, שאם תעלה ודופנה נוגעת בשקוף בפחות מפותי טפח כל שהוא. טמאה תחתיה והיא רוצצת - טמאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת:

ג. היתה גבוהה מן הארץ טפח וטמאה תחתיה, תחתיה טמא, תוכה וגבה - הבית טהור, מפני שנצלת עם דופני של אהל. בתוכה או על גבה - הכל טמא והבית טהור. טמאה בבית - אינו טמא אלא הבית, שאם תעלה ודופנה נוגעת בשקוף בפותי טפח, טמאה תחתיה והיא רוצצת - טמאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת:

ד. היתה גבוהה מן הארץ טפח, טמאה תחתיה או בבית - תחתיה והבית טמא, תוכה וגבה - טהור, בתוכה או על גבה - הכל טמא, שאם תעלה ושפתיה אוכלות בשקוף כל שהוא. טמאה תחתיה והיא רוצצת - טמאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת. היתה גבוהה מן הארץ טפח, אם יש בדופנה פותי טפח, וטמאה תחתיה או בבית או בתוכה או על גבה - הכל טמא. אין בדופנה פותי טפח, טמאה תחתיה, תחתיה - טמא, וגבה והבית - טהור, מפני שנצלת עם דופני של אהל. בתוכה או על גבה - הכל טמא, תוכה וגבה והבית טהורין, מפני שנצלת עם דופני של אהל. בתוכה או על גבה - הכל טמא והבית טהור. בבית - הכל טמא:

ה. היתה נתונה תחת ארבה, שאם תעלה ושפתיה נוגעות בתקרה כל שהוא, טמאה תחתיה והיא רוצצת - טמאה בוקעת ועולה

נראית כל שהיא לתוך הנפש, הנכנס לתוכה - טמא, ואם לאו - אינו טמא אלא כנגד כסויה בלבד. בנה נפש על גבה, הרי היא כקבר שתום ומטמאה מכל סביביה. העשויה כמין דלוסקות, הנוגע בה מכל מקום - טהור, הנוגע בשוה שלה, רבי אליעזר מטמא. ורבי יהושע אומר: מטפח ולמטה - טהור. מטפח ולמעלה - טמא, מטפח ולמטה - טהור, שאין מעלין עולין גבוה מן הארץ פחות מטפח:

ח. חבית שהיא יושבת על שוליה באויר, וכזית מן המת נתון תחתיה כנגד קורקוריתה - טמאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת, והחבית - טמאה. כזית מן המת, מקצתו נתונה תחת דופנה, ומקצתו נתון תחת קורקוריתה, כנגד קורקוריתה - הכל טמא, כנגד דופנה כל שכנגד הטמאה בין מלמעלה בין מלמטה - טמאה, וכל שאינו כנגד הטמאה, בין מלמעלה בין מלמטה - טהור. ואם יש בדופנה פותי טפח, הכל טמא. שני חצאי זיתים, אחד נתון תחת דופנה, ואחד נתון תחת קורקוריתה, אפלו כנגד הטמאה בין מלמעלה בין מלמטה - טהור. היה זה שנתון תחת דופנה משוף תחת קורקוריתה - כאלו כלו תחת קורקוריתה. היה זה שנתנו תחת קורקוריתה משוף תחת דופנה - כאלו כלו תחת דופנה. בתוכה תחת דופנה, ואין בדופנה ואוגנה פותי טפח, כל שכנגד הטמאה, בין מלמעלה ובין מלמטה - טמא, וכל שאינו כנגד הטמאה, בין מלמעלה ובין מלמטה - טהור. ואם יש בדופנה ואוגנה פותי טפח - הכל טמא. היתה מלאה אוכלין ומשקין ומקפת צמיד פתיל, ונתונה על גבי המת באויר, כלים שלמעלה ושלמטה הימנה - טמאין, והאוכלין והמשקין שבתוכה - טהורין, היתה מטה על צדה באויר - הרי פכורת לכל דבר:

והמאָהיל - טמא; דברי רבי מאיר. רבי יהודה ורבי שמעון אומרים: המאָהיל טהור. רבי יוסי אומר: אם אין בטמא לחלק, כגון כזית מן המת, השררה והגלגלת - הבית טמא. ואם לאו - הבית טמא והמאָהיל טהור:

י. שני חצאי זיתים, אחד נתון בתוך הבית, ואחד נתון כנגד ארבה, המאָהיל - טהור. היה זה שכנגד ארבה משוף כנגד הבית, רואין כאלו כלו נגד הבית. היה זה שהוא נתון בתוך הבית משוף כנגד הארבה - רואין כאלו כלו כנגד ארבה:

יא. כזית מן המת בפי העורב, והאָהיל על גבי ארבה שיש בה פותי טפח, הבית טמא. רבי יוסי מטהר, עד שיהא בטמא משוף פותי טפח:

יב. קלל של חטאת שהוא נתון בארבה, אם משלשל - טמא, ואם אינו משלשל - טהור. במה דברים אמורים? בארבה שאין בה פותח טפח, אבל בארבה שיש בה פותח טפח, בין משלשל ובין שאינו משלשל - טמא. במה דברים אמורים? של חרס, אבל בשל עץ, בין שיש בארבה פותי טפח, בין שאין בארבה פותח טפח בין משלשל ובין שאינו משלשל - טמא:

יג. ארבה שבין הבית לעליה ואין בה פותח טפח, טמא בבית, כלים שבעליה - טהורין. טמא בעליה, כלים שבבית - טהורין. כלים שכנגד הזית, רבי מטמא, וחכמים מטהרין, שאני רואה את הקורות כאלו הן יורדות וסותמות. דבר אחר: אין טמא נכנס לאהל ואין יוצא הימנו אלא בפותח טפח. אמר רבי: רואה אני את דבריהם מדברי:

יד. ארבות זו על גב זו ויש בהן פותח טפח - הכל טמא, ואם לאו, אין טמא אלא כנגד התחתונה בלבד. מרחיבות מלמעלה ומצירות מלמטה, מן הצר ומלמטה - טמא, מן הצר ולמעלה - טהור. מרחיבות

בוקעת ויורדת. היתה גבוהה מן הארץ טפח וטמא תחתיה או בתוכה או על גבה - הכל טמא, שאם תעלה עולה ויושבת בארבה, ואופצת על כל הארבה וטמא תחתיה, והיא רוצצת - טמא בוקעת ועולה בוקעת ויורדת. היתה גבוהה מן הארץ טפח, טמא תחתיה או בבית, תחתיה והבית - טמא, תוכה וגבה - טהור, בתוכה או על גבה - כנגדו עד לרקיע - הכל טמא, שאם תעלה עולה והולכת, ונוגע בארבה בפותי טפח וטמא תחתיה והיא רוצצת - טמא בוקעת ועולה בוקעת ויורדת:

ו. היתה גבוהה טפח, וטמא תחתיה או בבית, תחתיה והבית - טמא, תוכה וגבה - טהורין, מפני שנצלת עם דופנו של אהל. בתוכה או על גבה - הכל טמא, שאם תעלה עולה והולכת. בארבה, ונוגע בארבה בפחות מפותי טפח וטמא תחתיה והיא רוצצת - טמא בוקעת ועולה בוקעת ויורדת:

ז. היתה גבוהה מן הארץ טפח, טמא תחתיה, תחתיה - טמא, תוכה וגבה והבית - טהורין, מפני שגדונית כשפועי אהלים. בתוכה או על גבה - הכל טמא, והבית טהור. בבית, אין טמא אלא הבית:

ח. ארבה שהיא לאויר ובה פותח טפח, וכזית מן המת נתון תחתיה, ונתן דבר שהוא מקבל טמא, אם יש שם פותי טפח - הכל טמא, ואם לאו - אינו טמא אלא כנגד הזית מן המת בלבד:

ט. ארבה שהיא לאויר ואין בה פותי טפח, וכזית מן המת נתון תחתיה, ונתן דבר שמקבל טמא מלמעלה, הבית - טמא, והמאָהיל - טמא; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: המאָהיל טהור. רבי שמעון אומר: אם טמא קדמה את רגלו, הבית - טמא, והמאָהיל - טמא, ואם לאו, הבית - טמא, והמאָהיל - טהור. מקצת הטמא בבית ומקצת כנגד ארבה, הבית - טמא,

היתה חלוקה - הרי היא כנסר. כלים שפנגד העודף, מכאן ומכאן - טהורין:

ו. כתלי הבית וכתלי הדות שהיו שוין זה לזה, וטמאה בין בבית ובין בדות, כלים שפכותלי הבית ושפכותלי הדות - נדונים מחצה על מחצה. ואם כתלי בית ורחבין מכתלי הדות, וטמאה בתוך הבית, כלים שפכותלי הדות - טמאים, ושפכותלי הבית - נדונים מחצה על מחצה. אם היו כותלי הדות ורחבין משל בית, וטמאה בתוך הבית, כלים שפכותלי הדות - טהורין, שפכותלי הבית - נדונים מחצה על מחצה:

מסכת אהלות פרק שלשה עשר

א. נסר שהוא נתון על פי תנור ישן, וטמאה תחתיו או על גביו - הכל טמא, והתנור טמא. ורבי יוחנן בן נורי מטהר. היה ראשו אחד נתון על פי תנור חדש, וראשו אחד נתון על פי תנור ישן, או שהיו שנים ישינים, אחד מכאן ואחד מכאן וחדש באמצע - טמאין, והתנורין - טמאין, ורבי יוחנן בן נורי מטהר. נסר שהוא נתון על פי תנור ישן ומקף צמיד פתיל, וטמאה תחתיו או על גביו - הכל טמא, וכנגד אורו של תנור - טהור. טמאה כנגד אורו של תנור, כנגדו עד לרקיע - טמא, ובחדש - הכל טהור:

ב. סרידה שהיא נתונה על פי תנור חדש, ויצאה כל שהוא, ויש לה לזבז טפח, טמאה תחתיה - כלים שעל גבה טמאין. טמאה על גבה - כלים שתחתיה טמאין. ואם היתה חלוקה, הרי היא כנסר, וצריכה פותח טפח. ומודה רבי אליעזר באמבטי שעשאו מתחלה לכך - שהוא מביא את הטמאה:

ג. סנדל של עריסה שפחת ממעזיכה - שעורו בפותח טפח. נפתח הבית מאליו - שעורו מלא האגרוף. היה הטיט צף תחתיו כל שהוא, ומחצי מעזיכה ולמעלה, בין שיש בו כשעור בין שאין בו כשעור -

מלמטה ומצירות מלמעלה - אינו טמא אלא כנגד הצר בלבד:

מסכת אהלות פרק שנים עשר

א. וכמה יהיה הסדק הזה? בית הלל אומר: כל שהוא מלא חוט המשקלת. ורבי יוסי אומר משם בית הלל: פותח טפח. אמר רבי: תמה אני אם אמר רבי יוסי בפותח טפח, לא אמר אלא בכזית מן המת בלבד. טמאה מבפנים וכלים מבחוץ, אף על פי שאין בסדק אלא כל שהוא מלא חוט המשקלות - הרי זה מספיק:

ב. סאה כפויה על פיה, חבית כפויה על פיה שני, שני כפיתין זה על גבי זה, ואבן על גבי הכפיתין - מביא את הטמאה. סאה יושבת כדרכה, ורחבית יושבת כדרכה, נוד תפוח וכר מלא תבן, קסת מלאה מטפחת, שתי אבנים זו על גבי זו, וכפת על גבי האבן - אין מביאות את הטמאה:

ג. כלב שאכל בשר המת ונכנס לבית, הבית - טהור, שכל הבלועין באדם ובבהמה בחיה ובעופות - טהורין. הקיאן - הבית טמא. מת, אם לא שקה במעיו, עד שהוא חי - שלשה ימים מעת לעת. ובעופות ובדגים - מיד. אמר רבי יהודה בן בתירא: בדגים - מיד. ובעופות - מעת לעת. רבי אליעזר אומר משם רבי יהודה בן בתירא: זה וזה - מעת לעת:

ד. הדות שפבית והמנורה בתוכה, והפרח שלה יוצא, וכפישה נתונה עליו. במה דברים אמורים? בשל מתכת, אבל בשל עץ - חוצץ. רבי אליעזר ברבי יוסי אומר: במה דברים אמורים? בשל עץ, אבל בשל מתכת - נטמא, ואין כלי טמא חוצץ:

ה. נסר שהוא נתון על פי הדות, וטמאה תחתיו או על גבי כלים, שכנגד העודף, מכאן ומכאן - טהורין, היתה כפישה ויש לה לזבז טפח וטמאה תחתיה, הכלים שפנגד העודף, מכאן ומכאן - טמאים. אם

העליה טמא. מחצי מעזיבה ולמטה, אם יש בו פשעור - העליה טמא, ואם לאו - מונין בו כדרך שמונין במת:

ד. מלבן שהוא מלבן בפיקות - תינוק טמא טמאת שבעה. מסרג בחבילים - תינוק טמא טמאת ערב. הדף של קנים שהוא מסרג בחבילים ועשוי בטיט, כפר לושא במי פרות נתונה על גביו - הרי זו מביאה וחוצצת. רבי יוחנן בן נורי אומר: כל העגולין טהורין, אין מביאין טמאה חוץ מעגולי דבלה, מפני שהן יושבין תחתיהן בפקועות:

ה. גמל שהוא עומד באויר; טמאה תחתיו, כלים שעל גביו - טהורין. טמאה על גביו, כלים שתחתיו - טהורין. היה רבוע, טמאה תחתיו - כנגדו עד התהום טמא, ועל גביו - כנגדו עד לרקיע טמא. טמאה תחת רגליו או על גבי רגלו, והיא רוצצת - טמאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת. נתן נסר על גבה, טמאה בצד זה, כלים שבצד השני - טמאין:

ו. קורות הבית והעליה, שהיו עליונות מכוונות כנגד התחתונות; טמאה תחתיהן - תחתיהן טמא. ביניהן - ביניהן טמא, ועל גביהן טהור. על גביהן - כנגדו עד לרקיע טמא, ותחתיהן טהור. במה דברים אמורים? בזמן שיש בהן פותח טפח, אין בהן פותח טפח - טמאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת. היו עליונות נראות סותמות כבין התחתונות, טמאה תחתיהן, תחתיהן ביניהם - טמא. ביניהן, ביניהן ותחתיהן - טמא, על גביהן - טהור. על גביהן - כנגדו עד לרקיע טמא, ותחתיהן וביניהן טהור. במה דברים אמורים? בזמן שיש ביניהן פותח טפח, אין ביניהן פותח טפח, וטמאה תחתיהן - תחתיהן טמא, ביניהן ועל גביהן - טהור. ביניהן ביניהן טמא או על גביהן כנגד תחתיהן - טהור. במה דברים אמורים? בזמן שיש בהן פותח טפח, אין בהם פותח טפח - טמאה בוקעת ועולה

בוקעת ויורדת. היו עשויות שתי וערב, טמאה תחת אחת מהן - תחת כלן טמא ועל גביהן טהור. על גביהן - כנגדו עד לרקיע טמא, ותחתיהן טהור. במה דברים אמורים? בזמן שיש בהן פותח טפח, אין בהן פותח טפח - טמאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת:

ז. סאה שהיא מטה על צדה באויר - אינה מביאה טמאה תחת כלה, עד שיהא בהקף ארבעה טפחים. אם היתה גבוהה חצי טפח - עד שיהא בהקף שלשה טפחים. עמוד שהיה מטל באויר - אינו מביא טמאה תחת דופן, עד שיהא בהקפו עשרים וארבעה טפחים. רבי יוסי אומר: עשרים וחמשה, שהיה רבי יוסי אומר: אין לה עשרים וחמשה שאין הארץ אוכלת בהן טפח. וכן הוא אומר: (יזריה נב, כג): "ויהיו הרמנים תשעים וששה רוחה". ואומר: (שם): "כל הרמנים מאה על השבכה סביב", אי אפשר לומר "מאה שבכה", שהרי נאמר "תשעים וששה", ואי אפשר לומר "תשעים וששה", שפכר נאמר "מאה", אמור מעתה: ארבעה - בלועזין בכתל, ותשעים וששה - נראין מבחוץ, וקצר שבו נדון כשפועי אהליו:

ח. כזית מן המת מדבק באסקפה, רבי אליעזר מטמא את הבית, ורבי יהושע מטהר. היה נתון תחת אסקפה - נדון מחצה על מחצה לטמא את הבית; דברי רבי יעקב. אמר רבי שמעון: לא נחלק רבי אליעזר ורבי יהושע על הנתון תחת האסקפה, שהבית טהור, על מה נחלקו? על המדבק באסקפה, שרבי אליעזר מטמא את הבית, ורבי יהושע מטהר. מדבק במשקוף - הבית טמא, ורבי יוסי מטהר, עד שיהיה בטמאה משך פותח טפח:

ט. שני חזיוני זה על גב זה, וטמאה בכתל שביניהן, אם היתה נראית כל שהוא לתוך אחד מהן - הוא טמא וחברו טהור, ואם לאו - נדון מחצה על מחצה:

מן השרץ אין ממעטין, ורבי יהודה אומר: אפלו קולית של עוג ממעט את הטפח. זה הכלל אומר רבי יהודה: כל טמאה שאינה מן המת, או שהיא מן המת ואינה מצטרפת עם אותה הטמאה - הרי זה ממעט:

ו. עשבים שתלשן והניחן בחלון, או שעלו מאליהן, והעוף ששכן בחלון, והמטלית שהיא פחותה משלש על שלש, והאבר והבשר המדלדלין בבהמה ובחיה ובכופות, והעובד כוכבים, והבהמה, וכן שמונה, וכלי חרס והאוכלין טהורים, וספר תורה והמלח - הרי אלו ממעטין. אבל השלג והברד והכפור והגלד והמים - אין ממעטין:

ז. זיו שעל גבי המאור - שעורו ברום אצבעים על רחב גודל. ושעל גבי מלא מקדח - שניהן בכל שהוא. רבי יוסי אומר: במלואו. וזיו שעל גבי הפתח - שעורו בכל שהוא. סתמו - שעורו בפותח טפח, חזרו ופתחו - שעורו בכל שהוא:

ח. שני זיזין זה על גבי זה, והפתח תחתיהן, התחתון - כל שהוא והעליון - אפלו לתוך שלשה. נדבכות שהם שנים עשר טפחים - שעורו בפותח טפח, סתר התחתון, או שהיה העליון עודף על התחתון - שעורו בכל שהוא:

ט. שני פתחים זה על גבי זה, והזיו למעלה מהן, לעליון - כל שהוא, ולתחתון - אפלו בתוך שלשה. נדבכות שהן שנים עשר טפחים - שעורו בפותח טפח, סתר את העליון או שהיה עודף הפתח התחתון, טפח מכאן וטפח מכאן - שעורו בכל שהוא. אימתי אמרו כל שהוא? בזיו היוצא, אבל לגבולית - עד שיהא בו פותח טפח. ואיזו היא גבולית? כל שמעקם מכאן ומכאן, ומשיר מן האמצע. רבי יוסי ברבי יהודה אומר: העטרות והפיתוכין והצינוריים - מביאין את הטמאה בפותח טפח. רבי אומר: החמירו בקנה יותר מן הזיו, שהקנה מטלטל והזיו אינו מטלטל:

י. קוברי המת שהיו עוכרין ברשות הרבים, מצטרף אהליו עם אהל החלון לטמא את הבית; דברי רבי אליעזר. ורבי יהושע אומר: אין מעלין את הנמוך לצרף אהל עם אהל:

מסכת אהלות פרק ארבעה עשר

א. פתח שעשאו למאור - שעורו מלא המקדח. הגיפו למאור - שעורו בפותח טפח. שתי חלונות זו לפני זו, החיצונה העשויה למאור - שעורה מלא מקדח, הפנימית - פותח טפח:

ב. נטל פקק אספקלריא - שעורה מלא האגרוף. ואלו הן שירי המאור: חלון שהיה סותמו ולא היה טיט לגומרה, או שקראו חברו או שחשכה לילי שבת. ואלו הן שירי המאור: רום אצבעים על רחב אגודל. אלו הן סריגות אלו של אוצרות, רפפות אלו של אלקטאות:

ג. חלון שבין שני בתים - שעורה בפותח טפח. סתר את החיצון אף על פי שלא חשב עליה - שעורה מלא המקדח. נתן את התקרה באמצע חלון התחתון - בפותח טפח. והעליון - מלא מקדח. השפיל את הקורה מלמטה באמצע החלון, העליון בפותח טפח, והתחתון מלא מקדח. רבן שמעון בן גמליאל אומר: חלונות שבכרכים - שעורן בפותח טפח, שלא נעשה אלא לחזוק בלבד, להיות מכניסין בהן את הלוח:

ד. רבי יהודה אומר בהן שלש מדות משם רבי עקיבא: העושה לצות, ולשמירה, ולזון את עיניו - כל שהן. להכנסת כלים, ולהוצאת כלים, לתשמיש, ולגר - שעורו בפותח טפח. לקנה ולאספתי, בית שמאי אומרים: במלואו, ובית הלל אומרים: בפותח טפח:

ה. פחות מכזית בשר ממעט על יד רבע עצמות. פחות מעצם כשעורה ממעט על ידי כזית בשר, וכזית מן הנבלה וכעדשה

י. וזו שהוא יוצא מן הכתל ויש בו פותח טפח, טמאה תחתיה וכלים בכתל, ועליהן כקלפת השום - טהורין. טמאה בכתל וכלים תחתיה, ועליהן כקלפת השום - טהורין:

מסכת אהלות פרק חמשה עשר

א. טבלאות של שיש חלקות, זו על גבי זו, טמאה תחת אחת מהן, ואפלו גבוהות מן הארץ אמה - טמאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת. טבלאות נוגעות זו בזו, ושלחנות נוגעות זה בזה - מונין להן כדרך שמונין במת:

ב. טבלא שנתונה בצד רגלו של שלחן, וטמאה תחת טבלא, הנוגע בין בטבלא ובין בשלחן - טמא טמאת שבעה. טמאה תחת השלחן, הנוגע בשלחן - טמא טמאת שבעה, ובטבלא - טמא טמאת ערב. הנוגע כנגד האהל, כנגד הרבוע - טמא, שלא כנגד הרבוע - טהור. רבי מנחם ברבי יוסי אומר: בין כך ובין כך טמאין, מפני שהן נדונין כקרן טבלא. כלים שכנגד הרבוע - טמאין, שלא כנגד הרבוע - טהורין. רבי מנחם ברבי יוסי אומר: בין כך ובין כך טמאין, מפני שהן נדונין כקרן הטבלא:

ג. חביות שהן מטות על צדיהן באויר, הוגנה של זו בצד הוגנה של זו, והוגנה של זו בצד דופנה של זו, גבוהות מן הארץ טפח והוגניהן פותח טפח, טמאה תחתיהן - תחתיהן ועל גביהן טמא. על גביהן - על גביהן ותחתיהן טמא, ותוכיהן טהור. גבוהות מן הארץ טפח, ואין בהוגניהן פותח טפח, וטמאה תחת אחת מהן - תחתיה ועל גבה טמא. על גבה - על גבה ותחתיה טמא, ותוכה טהור. במה דברים אמורים? בטהורות, אבל אם היו טמאות, אף על פי שאין גבוהות מן הארץ טפח, טמאה תחת אחת מהן - כלן טמאות:

ד. בית שחצצו בנסרין, או ביריעות, מן הצדדין או מן הקורות, טמאה בכתל החצץ

- כלים שבחצץ טמאין, ושבכתל מאחוריו, ושבמעוזבה מעל גביו - נדונין מחצה על מחצה. אם יש שם ארבעה טפחים - בטל הכתל. רבי אומר: האומר טפח - אינו אומר ארבעה טפחים, האומר ארבעה טפחים - אינו אומר טפח. חצצו מארצו וטמאה בחצץ - כלים שבבית טמאין. טמאה בבית, כלים שבחצץ, אם יש בחצץ במקומן טפח על טפח - טהורין, ואם לאו - טמאין. ושבקרקע - טמאין. טמאה בקרקע - כלים שבחצץ ושבבית טמא:

ה. בית שהוא מלא תבן, ואין בינו לבין הקורות פותח טפח, וטמאה מבפנים, כל שכנגד יציאת הטמאה במלואו של פתח - טמא, ובאכסדרה - אינו טמא אלא כנגד הקורות ולחוץ:

ו. גל של צורות וכן כרי של תבואה וטמאה בתוכו - טמאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת. ואם יש במקום הטמאה טפח על טפח על רום טפח - הרי הוא כקבר סתום ומטמא מכל סביביו. ואיזה הוא חצר הקבר? זו הגת שהמערות פתוחות לתוכו, אם יש בה כשעור - הנכנס לתוכה טהור, ואם לאו - הנכנס לתוכה טמא. במה דברים אמורים? בזמן שאינה פתוחה לאויר, אבל בזמן שפתוחה לאויר, אפלו אין מרחק מן השקוף אפלו כל שהוא - טהור, ובלבד שלא יגע בשקוף:

ז. גל של צורות שעשאו גולל לקבר, הנוגע עד ארבעה טפחים - טמא; דברי רבי יהודה. וחכמים אומרים: אין טמא אלא הסדר הפנימי, צורכו של קבר. אמר רבי: נראין דברי רבי יהודה בזמן שאינו עתיד לגוד, ודברי חכמים בזמן שהוא עתיד לגוד:

ח. חבית שהיא מלאה משקין טהורין ומקפת צמיד פתיל ועשאה גולל לקבר, אמר רבי אלעזר ברבי שמעון: בזו בית שמאי מטמאין ובית הלל מטהרין. אמרו בית שמאי לבית הלל: וכי מה עלול לקבל

המחרשה, ונמצאת גלגלת אחת דבוקה למחרשה משום שהסיט את המת, ושמע השומע וטעה. אמר רבי יהודה: מעשה באחד שחרש ונער את המחרשה ונמצאת גלגלת שלמה דבוקה במחרשה, וטמאוהו משום שהסיט את המת, והשומע שמע וטעה:

י. המרדע שנתנו על גבי בהמה, וראשו אחד נתון על גבי המת, וראשו אחד נתון על גבי אדם, ראשו אחד נתון על גבי המת וראשו אחד נתון על גבי כלים - טהורין, ולא אמרו אלא אדם הנושא בלבד:

מסכת אהלות פרק ששה עשר

א. התלוליות הקרובות, בין לעיר בין לדרך, אחד חדשות ואחד ישנות - טמאין, מפני שהנשים קוברות שם נפליהן, ומפי שחין - אבריהן. והרחוקות, חדשות - טהורות. ישנות - טמאות, שאני אומר: שמה היה שם דרך או עיר. ואיזו היא תלוליות? זו תלוליות עפר שעל גבי בקוע, המאהיל על מקצתה טמא, ואין צריך לומר כנגד כלה. עפרה טמאה משום עפר תלוליות. חתר ממנה עפר וסמכו לה - אין בו משום עפר תלוליות, שהיתה טמאה ונטהרה - הרי זו טהורה, ואינו חושש שמה נטמאת:

ב. אחד המוצא שלשה מתים, ואחד המוצא שלשה כוכין, ואחד המוצא כוך בקוע ומערה. מצא עשרה ואין ביניהן מארבע אמות ועד שמונה אמות - יש להם תבוסה, ואין להן שכוונה קברות; דברי רבי שמעון. וחכמים אומרים: וואה את האמצעיים כאלו אינן, והחיצונים מצטרפין מארבע אמות ועד שמונה. מצא ראשו של זה בצד מרגלותיו של זה, וראשו של זה בצד מרגלותיו של זה - יש להן תבוסה ואין להן שכוונה קברות. והחסר, אין לו תבוסה, ואין לו שכוונה קברות. ואי זהו חסר? רבי אומר: כדי שינטל מן החי ימיות. מצא שנים בתחלה ואחד ידוע - יש

טמאה אדם או משקין? אמרו להן: משקין, אמרו להן: וכי מה אדם שאינו עלול לקבל טמאה, כיון שנגע בו נטמא, משקין שבתוכה אינו דין שיהיו טמאין?! אמרו להן בית הלל: אי אתם מודים בטהור שבלע טבעת טהורה ונכנס לאהל המת, שאף על פי שטמא טמאת מת שהטבעת טהורה? אמרו להן בית שמאי: לא! אם אמרתם בטבעת שאינה מטמאה במשא הזב, תאמרו במשקין שטמאין במשא הזב? אמרו להן בית הלל: אנו דנין טמאת שבעה מטמאת שבעה, ואתם דנין טמאת שבעה מטמאת ערב, מוטב לדון טמאת שבעה מטמאת שבעה, מלדון טמאת שבעה מטמאת ערב. דבר אחר: אדם הנוגע במת - מטמא כלים, וכלים הנוגעים במת - מטמאין אדם. אדם הנוגע במת - מטמא כלי חרס, וכלי חרס הנוגע במת - מטמאין אדם, והלא דברים קל וחמר, ומה אדם שהוא מטמא מן המת, ומן הנוגע במת, לטמא את הנוגע בו, מציל על מה שבתוכו, כלי חרס שאינו מטמא מן המת ומן הנוגע במת לטמא את הנוגע בו, אינו דין שיציל על מה שבתוכו?! אמר רבי שמעון: לא היינו זקוקין לדחק לכה, ממקום שאדם מטמא, משם משקין מטמאין. ממקום שהמשקין מצילין, משם אדם מציל. היכן אדם נטמא? בגלוי, אף משקין בגלוי נטמאים. היכן משקין מצילין? בפנים, אף אדם שנתנו בפיטס, והקיפו צמיד פתיל, ועשאו גולל לקבר - טהור:

ט. כל המטלטלין מביאין את הטמאה בעבי המרדע. אמר רבי טרפון: אקפח את בני שהלכה זו מקפחת, איני יודע חזיזינו של דבר מה הוא, אלא ששמע השומע וטעה. ומעשה באחד שהיה עובר ומרדע על כתפו, והאהיל צדו אחד על הקבר, וטמאוהו משום שהאהיל על המת, והשומע שמע וטעה. אמר רבי יהודה: מעשה באחד שהיה חורש ונער את

שילדת וקוברת. רבי עקיבא אומר: זמר בה תדירה, זמר:

ה. נמצאת אומר: שלש קברות הן, קבר הנמצא - מפנין אותו, פנוהו - מקומו טהור ואסור בהנאה. קבר המזיק את הרבים - מפנין אותו. פנוהו - מקומו טהור ומתו בהנאה. קבר הידוע - אין מפנין אותו, פנוהו - מקומו טמא ואסור בהנאה. שדה שנשאר קבר בתוכה - טמא. בדיק ומצא בה קבר, הנכנס לתוכה טהור, שאני אומר: הקבר שאבד הוא הקבר הנמצא. בדיק ומצא בתוכה שלש קברות, הנכנס לתוכה טהור, ואין חוששין שמה שכוונת קברות הן. המפנה קברו לרשות הרבים והלך לשם אדם - מפנה עצם עצם והכל טהור. מי שנפחת קברו בתוך שדהו - מפנה עצם עצם והכל טהור. מעשה ביהודה והלל אחיו בניו של רבן גמליאל, שהיו מהלכים בתחום עכו, ומצאו אדם אחד שנפחת קברו בתוך שדהו, אמר לו: 'לקט עצם עצם והכל טהור':

ו. פרסא שמטילין לתוכה הרוגין - מלקט עצם עצם והכל טהור, והנקבר שלא ברשות - אין לו תבוסה ואין לו שכונת קברות. רבן שמעון בן גמליאל אומר: הנפלים אינן קונין את הקבר ואין לו תבוסה, והנקבר שלא ברשות יש לו תבוסה. רבי יהודה אומר: בור שמטילין בו נפלים - טהור. אמר רבי יהודה: מעשה בשפחתו של מסיק אחד ברמון שהטילה נפל לבור, ובא כהן והציץ בו לידע מה הפילה, ובא מעשה לפני חכמים, וטהרוהו, מפני שחללה ובדרלים מצויין שם וגוררין אותו:

ז. קבר שסתם פתחו - מטמא כל סביביו. פרץ את פצימיו וחזר וסתמו - מטמא את סביביו. נפרצה בו פרצה אחת של ארבעה טפחים, בין מלמעלה בין מלמטה - אינו טמא אלא כנגד הפרצה בלבד. היה לו פתח אחד לצפון, ופתח לו פתח אחר לדרום - טהר דרומי את הצפוני:

להן תבוסה ואין להן שכונת קברות. מעשה ברבי ישבב שבדק, ומצא שנים בתחלה ואחד ידוע, עשה להן שכונת קברות. כשבא אצל רבי עקיבא, אמר לו: כל מה שיגעית - לריק יגיעת, אף אתה היית צריך לבדוק כל קברי ארץ ישראל הידועין, ולא אמרו אלא המוצא שלש כתחלה:

ג. מצא אחד בצד רשות הרבים מכאן, ושנים בצד רשות הרבים מכאן - בודק מכאן ומכאן, ומניח את רשות הרבים. אחד בצד גדר מכאן, ושנים בצד גדר מכאן, בודק מכאן ומכאן, ואין צריך לבדוק מקום הגדר, להיות בונה עד שמגיע לסלע או לבתולה. ואיזו היא בתולה? כל שמעלה רשישים ואין עפרה תחתה. בדיק והגיע למים - הרי זו בתולה. בדיק ומצא שם חרס - אין זה בתולה: הבודק, בית שמאי אומרים: בודק שתים ומניח אמה, ובית הלל אומרים: בודק אמה ומניח אמה; דברי רבי יעקב. וחכמים אומרים: בית שמאי אומרים: בודק אמה ומניח אמה, ובית הלל אומרים: בודק אמה ומניח שתים:

ד. המוציא את העפר ממקום הטמאה - אוכל בדםעו. רבי יהודה אומר: צובר עפרה של זו על גבי עפרה של זו. ורבותינו אומרים: עפרה טהורה. הבודק - אוכל בדםעו. מפקח את הגל - אין אוכל בדםעו. שאלו תלמידיו את רבן יוחנן בן זכאי: בודק מהו שיאכל? אמר להן: אינו אוכל. אמרו לו: למדתנו רבנו שיאכל! אמר להם: יפה אמרתם! אם מעשה שעשו ידי וראו עיני ושכחת, מה ששמעו אזני על אחת כמה וכמה. ולא שלא היה ידוע, אלא שהיה מבקש לזרז את התלמידים. ויש אומרים: את הלל הזקן שאלו, ולא שלא היה ידוע, אלא שהיה מבקש לזרז את התלמידים. שהיה רבי יהושע אומר: השונה ואינו עמל דומה לזורע ואינו קוצר, והלומד תורה ומשכחה דומה לאשה

<div>9 NOV</div> <div>ראשון Sunday</div> <div>יה 18</div>			בבלי: זבחים נ ירושלמי: נדרים טו תוספתא: אהלות י נ"ך: זכריה ח רמב"ם: נחלות ז	עלות השחר 5:23 סו"ז קרי"ש - פג"א 8:31 סו"ז תפלה - פג"א 9:34 שקיעה 4:43 נץ החמה 6:36 סו"ז קרי"ש - גר"א 9:07 סו"ז תפלה - גר"א 9:58 צה"כ לשיטת ר"ת 5:56
<div>10 NOV</div> <div>שני Monday</div> <div>יט 19</div>			בבלי: זבחים נד ירושלמי: נדרים טז תוספתא: אהלות יא נ"ך: זכריה ט רמב"ם: נחלות ח	עלות השחר 5:25 סו"ז קרי"ש - פג"א 8:32 סו"ז תפלה - פג"א 9:34 שקיעה 4:42 נץ החמה 6:38 סו"ז קרי"ש - גר"א 9:08 סו"ז תפלה - גר"א 9:58 צה"כ לשיטת ר"ת 5:55
<div>11 NOV</div> <div>שלישי Tuesday</div> <div>כ 20</div>			בבלי: זבחים נח ירושלמי: נדרים יז תוספתא: אהלות יב נ"ך: זכריה י רמב"ם: נחלות ט	עלות השחר 5:26 סו"ז קרי"ש - פג"א 8:32 סו"ז תפלה - פג"א 9:35 שקיעה 4:41 נץ החמה 6:39 סו"ז קרי"ש - גר"א 9:08 סו"ז תפלה - גר"א 9:59 צה"כ לשיטת ר"ת 5:54
<div>12 NOV</div> <div>רביעי Wednesday</div> <div>כא 21</div>			בבלי: זבחים נט ירושלמי: נדרים יח תוספתא: אהלות יג נ"ך: זכריה יא רמב"ם: נחלות י	עלות השחר 5:27 סו"ז קרי"ש - פג"א 8:33 סו"ז תפלה - פג"א 9:35 שקיעה 4:40 נץ החמה 6:40 סו"ז קרי"ש - גר"א 9:09 סו"ז תפלה - גר"א 9:59 צה"כ לשיטת ר"ת 5:53
<div>13 NOV</div> <div>המישי Thursday</div> <div>כב 22</div>			בבלי: זבחים ס ירושלמי: נדרים יט תוספתא: אהלות יד נ"ך: זכריה יב רמב"ם: נחלות יא	עלות השחר 5:28 סו"ז קרי"ש - פג"א 8:34 סו"ז תפלה - פג"א 9:36 שקיעה 4:39 נץ החמה 6:41 סו"ז קרי"ש - גר"א 9:10 סו"ז תפלה - גר"א 10:00 צה"כ לשיטת ר"ת 5:52
<div>14 NOV</div> <div>ששי Friday</div> <div>כג 23</div>			בבלי: זבחים סא ירושלמי: נדרים כ תוספתא: אהלות טו נ"ך: זכריה יג רמב"ם: סנהדרין א	עלות השחר 5:29 סו"ז קרי"ש - פג"א 8:34 סו"ז תפלה - פג"א 9:36 שקיעה 4:38 נץ החמה 6:42 סו"ז קרי"ש - גר"א 9:10 סו"ז תפלה - גר"א 10:00 צה"כ לשיטת ר"ת 5:51
Candle Lighting 4:21 הדלקת נברות 				
<div>15 NOV</div> <div>שב"ק Shabbos</div> <div>כד 24</div>			בבלי: זבחים סב ירושלמי: נדרים כא תוספתא: אהלות טז נ"ך: זכריה יד רמב"ם: סנהדרין ב	חיי שרה, פבה"ח עלות השחר 5:30 סו"ז קרי"ש - פג"א 8:35 סו"ז תפלה - פג"א 9:37 שקיעה 4:37 נץ החמה 6:43 סו"ז קרי"ש - גר"א 9:11 סו"ז תפלה - גר"א 10:01 צה"כ לשיטת ר"ת 5:50
Shabbos Ends 5:50 זמן מוצעיק 				

מברכים חודש כסלו המולד: דאגערשטאג נאכמיטאג, 38 מינוט מיט 9 חלקים נאך 1. ראש חודש: שישי

ווען דו זעסט עס פאסירט אן אויסערנעווענליכע זאך, זאלסטו נישט זאגן אז ס'איז פונקט אזוי געשען, נאר דו זאלסט גלייבן אז דאס האט זיכער דער אייבערשטער געפירט אזוי. (ספר המדות אות אמונה סימן ג')